Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne

Fatih Yaşlı

Yordam Kitap

Fatih Yaşlı

1979 yılında Ankara'da doğdu. Lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Maliye Bölümü'nde 2001 yılında tamamladı. Aynı yıl İzzet Baysal Üniversitesi'nde siyaset bilimi yüksek lisansına başladı ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde siyasi tarih araştırma görevlisi oldu. 2004-2008 yılları arasında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktora yaptı. Doktorasını tamamlamasının ardından İzzet Baysal Üniversitesi'ne dönen Yaşlı, hâlen bu üniversitede öğretim üyesi olarak görev yapıyor. *Felsefelogos, Bilim ve Gelecek, Birikim, Yurt, Radikal 2* gibi dergi ve gazetelerde çok sayıda makalesi yer aldı. Yaşlı, *BirGün* gazetesinde yazmaya devam ediyor.

Yayınlanmış eserleri:

Hayatın Olumlanması Olarak Felsefe: Nietzsche ve Marx (2008, Bilim ve Gelecek Kitaplığı); *Kinimiz Dinimizdir: Türkçü Faşizm Üzerine Bir İnceleme* (2009, Tan Kitabevi; 2014, Yordam Kitap); *Hegemonyadan Diktatoryaya Liberal-Muhafazakâr İttifak ve AKP* (der., Çağdaş Sümer ile birlikte, 2010, Tan Kitabevi); *AKP ve Yeni Rejim* (2012, Tan Kitabevi); *AKP, Cemaat, Sünni-Ulus* (2014, Yordam Kitap).

Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne

Fatih Yaşlı

Yordam Kitap: 279 • **Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne** • Fatih Yaşlı
ISBN-978-605-172-162-0 • *Düzeltme:* Busenur Kurtdereli-Günnur Aksakal
Kapak Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni*: Gönül Göner
Birinci Basım: Ekim 2016
© Fatih Yaşlı, 2016; © Yordam Kitap, 2016

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **Faks:** 0212 528 19 09
W: www. yordamkitap. com • **E:** info@yordamkitap. com
www.facebook.com/YordamKitap • www.twitter.com/YordamKitap

Baskı: **Yazın Basın Yayın Matbaacılık Turizm Tic.Ltd.Şti.** (Sertifika No: 12028)
İ.O.S.B. Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No: 38-40-42-44
Başakşehir - İstanbul
Tel: 0212 5650122

Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne

İÇİNDEKİLER

Giriş 9

BİRİNCİ BÖLÜM

"Kinimiz Dinimizdir":
Nihal Atsız ve Türkçü Faşist İdeoloji 21

Giriş 21

A. Türkçü Faşizm 25

B. Nihal Atsız: Kısa Bir Biyografi 27

C. Türkçü Faşist İdeoloji ve Unsurları 31

Sonuç 66

İKİNCİ BÖLÜM

Türkiye'de Muhafazakâr Antikapitalizm:
Nurettin Topçu 68

Giriş 68

A) Muhafazakârlık: Genel Bir Bakış 69

B) Türk Muhafazakârlığı ve Antikapitalizm 72

C) Topçu'nun Muhafazakâr Milliyetçiliği 75

D) "Komünizm Tehlikesi"ne Karşı Bir Arayış:
Topçu'nun Antikapitalizmi 84

Sonuç 94

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOMÜNİZME KARŞI İSLAMİ BİR BİYO-POLİTİK ÜTOPYA:
NECİP FAZIL VE BÜYÜK DOĞU 96

Giriş 96

A. Kumar, Arvasi, Büyük Doğu 97

B. Dost-Düşman Siyaseti ve Baş Düşman: Komünizm 100

C. Çöküşe Karşı: Başyücelik Devleti 114

Sonuç 133

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1980 ÖNCESİ ÜLKÜCÜ HAREKETİN İSLAMİLEŞMESİ:
SEYYİD AHMET ARVASİ VE TÜRK-İSLAM ÜLKÜSÜ 141

A. "Kalkınmacı Modernizm"den "Komünizme Karşı Cihat"a .. 141

B. Seküler Milliyetçilikten Türk-İslam Sentezine 148

C. İslamizasyonun Doktrinleşmesi:
Arvasi ve Türk İslam Ülküsü 153

Sonuç 167

KAYNAKÇA 171

DİZİN 174

Giriş

15 Temmuz 2016 gecesi gerçekleşen darbe girişimi, elinizde tuttuğunuz çalışmanın "Giriş"inin başına birkaç güncel pasaj eklememi zorunlu kıldı. Hayır, "Giriş"te dile getireceğim tezlerin yanlışlanması anlamında değil; aksine daha da güçlendirilmesi anlamında bir ek, sözünü ettiğim. Çünkü elinizdeki çalışmanın çıkış noktasını "1946'dan beri devletle Türk sağı arasında antikomünizme dayalı bir mutabakat olduğu" yönündeki tez oluşturuyor. Söz konusu mutabakatta –ki *AKP, Cemaat, Sünni-Ulus* adlı kitabımın bir bölümüne adını da verecek şekilde "Cumhuriyet'in Uzun İntiharı" olarak adlandırıyorum bunu– gelinen nokta, uzun yıllar boyunca gayriresmî bir koalisyon ortaklığıyla Türkiye'yi yönetmiş olan iki İslamcı fraksiyondan birinin diğerine darbe girişiminde bulunması oldu. Bu "uzun intihar"a trajik bir son çok yakışacağından olsa gerek, kendisini "laikliğin ve Cumhuriyet'in bekçisi" olarak ilan eden kurum, iki İslamcı fraksiyonun "nihai hesaplaşma"sına tanıklık etti ve sonrasında fraksiyonlardan biri, diğerinin darbe girişimini bastırmayı başardı.

Ancak "trajedi" bununla da kalmadı; darbe gerekçesiyle ilan edilen Olağanüstü Hâl'le (OHAL) birlikte, devlet Kanun Hükmünde Kararname'lerle (KHK) yönetilmeye başlandı

ve "devleti darbecilerden temizleme" adına yürürlüğe sokulan her düzenleme, "bildiğimiz anlamda Cumhuriyet'in sonu"na işaret eder hâle geldi. Çünkü hem Meclis hem de Anayasa Mahkemesi'nin denetimi dışında kalan KHK'larla devlet aygıtının yeniden yapılandırılması için muazzam bir fırsat ele geçirildi ve başta ordu olmak üzere "eski rejim"den geriye kalan ne varsa lağvedildi. Yeni rejim inşasının anayasal bir statüye kavuşup kavuşmayacağını henüz bilemiyoruz, çünkü bunu içerideki ve dışarıdaki güç mücadeleleri belirleyecek, ama bildiğimiz şey şu: OHAL'le birlikte, fiilî durum, yani parlamentonun ve anayasanın askıya alınması ile fiilî başkanlık sistemi kendisine mevcut anayasa içerisinden bir dayanak bulmuş oldu. Dolayısıyla tam da bu nedenle rejim inşasında yeni bir aşamaya geçildi dememiz mümkün hâle geldi. OHAL, devlet aygıtının fiilî olarak tek adama dayalı bir parti-devleti rejimine uygun şekilde dönüştürülmesine hayat verdi, süreci hızlandırdı ve derinleştirdi.

O hâlde şunu söylemek gerekiyor: Devletle Türk sağı arasındaki antikomünist mutabakatın sonu, açılan İslamizasyon kapılarından içeri giren Türkiye İslamcılığının iktidarı ele geçirmesi ve kendi rejimini inşa etmesi oldu. Öyle ki, o rejimi inşa eden iki farklı İslami fraksiyon bir noktada birbirleriyle rejimin ve devlet aygıtının sahipliği mücadelesine girişti ve bu mücadeleye bağlı olarak biri, diğerine darbe yapmaya kalktı; diğeri ise darbeyi gerekçe göstererek hayata geçirdiği uygulamalarla rejim inşasında hayli rol aldı.

Peki tüm bu anlatılanlardan "sosyal bilimler" adına çıkan sonuç nedir? Buradan sosyal bilimler adına çıkan sonuç, Osmanlı-Türkiye modernleşme sürecini merkezle çevrenin, devletle toplumun, Batılılaşmacı elitlerle müte-

deyyin halk kitlelerinin mücadelesi üzerinden okuyan (ve muhafazakârlar tarafından da sahiplenilen) liberal paradigmanın iflas ettiği ve söz konusu sürecin tarihsel maddeci bir perspektifle değerlendirilmesinin zorunlu olduğudur. Devletle Türk sağı ilişkisi de ancak bu perspektife yerleştirildiğinde doğru bir şekilde değerlendirilebilir ki, bu çalışmanın temel derdi de söz konusu ilişkinin mahiyetini, Türk sağının en önemli isimleri ve onların yazdıkları üzerinden ortaya koyabilmektir.

***

Şimdilerde geçmişe nazaran daha çok eleştirilir ve sorgulanır olsa da, gerek akademide gerekse de düşünce dünyasında -ki bunun gündelik siyaset üzerinde de belirleyici bir etkisi vardır- Türkiye tarihinin okunma biçimine dair hâkim paradigma, "devlet-toplum" ya da aynı anlama gelmek üzere "merkez-çevre" ikiliği üzerine kurulmuştur.

Bu paradigma, Osmanlı-Türkiye modernleşme sürecini, kapitalizm ve emperyalizmle, dolayısıyla da üretim ilişkilerinin evrimiyle, sınıf mücadeleleriyle, emperyalist sistemden kaynaklanan bağımlılık ilişkileriyle ve bunların siyasal alana farklı dönemlerde farklı şekillerde yansıma biçimleriyle okumaz. Bir tarafta, tarihin "normal" şablonuna göre aktığı Batı, öbür tarafta ise "nevi şahsına münhasır" Osmanlı/Türkiye vardır. Normal şablona uygun olarak Batı'da burjuvazinin mücadelesiyle feodalizmden kapitalizme geçilmiş; bu geçiş, beraberinde "sivil toplum"u getirmiş, sivil toplum ise burjuvazinin öncülüğündeki demokrasi mücadelesiyle devleti sınırlandırmıştır. Batı burjuvazisi devletin kucağında büyümemiş, bizzat devlete karşı

mücadele vermiş, işçi sınıfı da burjuvaziye ve devlete karşı mücadele edip kendi çıkarları peşinde koşarken demokratikleşmeye katkıda bulunmuştur. Oysa Osmanlı/Türkiye modernleşmesi tepeden başlamıştır, demokratik niteliği yoktur, sivil toplum, burjuvazi, proletarya ve sınıf mücadelesi burada mevcut değildir, dolayısıyla her şeyin belirleyicisi devlet ve onu yöneten bürokrasidir. Devletin tepeden Batılılaşmasına direnç gösteren kesimler ise çevredekiler, mütedeyyinler, muhafazakâr halk kitleleridir ve bu nedenle de buradaki esas mücadele sınıflar arasında ve artığa nasıl el konulacağı düzleminde değil, kültürel düzlemde, yani Batılılaşma yanlısı elitlerle dindar halk kitleleri arasında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla Türkiye tarihi, sınıflar mücadelesinin değil, iki kültür, iki medeniyet, iki yaşam biçimi arasındaki mücadelenin tarihidir. Mücadelenin bir tarafında devlet, yani aynı anlama gelmek üzere merkez, diğer yanında ise mütedeyyin-muhafazakâr halk kitleleri yani çevre bulunmaktadır. Kemalizm ise Cumhuriyet'in ilanından sonra bu Batılılaşma sürecinin ideolojisi olma niteliğini taşımış, Kemalist elitler o zamandan bu zamana Kemalizm adına mütedeyyin kitlelere zulüm ve baskı politikaları uygulamışlardır.

Bu paradigmanın gündelik siyasete tahvili ise "seksen yıllık vesayet rejimi" ve bunu çözündürmek için mücadele eden "demokrasi güçleri" ikiliği biçiminde olmuştur. Bir tarafta devletin ve rejimin "asli sahipleri", yani merkezdekiler öte yandan ise merkezin zulmüne uğramış, mağdur edilmiş mütedeyyin-muhafazakâr halk kitlelerinin, yani sessiz yığınların, yani çevredekilerin siyasal temsilcisi sağ partiler vardır. "Demokrasi güçleri"nden beklenen ise bu

mücadelede vesayet rejiminin karşısında ve onunla mücadele eden güçlerin yanında yer almak olmuştur. On dört yıllık AKP iktidarının önemlice bir bölümünde Türkiye'nin liberal entelijansiyasının tam da bu paradigmadan hareketle uzun süre AKP'yi desteklemeleri bu açıdan şaşırtıcı değildir; çünkü bu okuma biçimi, sağ ya da sol varyantları fark etmeksizin Türkiye liberalizminin ve aynı zamanda muhafazakârlığının/İslamcılığının temel okuma biçimidir.

Oysa maddeci bir tarih anlayışı, Türkiye tarihinin de, Batı toplumlarının tarihleriyle doğal olarak birebir örtüşmese de, üretim tarzları, üretim ilişkileri ve sınıf ilişkileri üzerinden okunmasını mümkün kılmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son iki yüz yılına, şekillenmekte olan kapitalist dünya sistemine eklemlenme çabaları damgasını vurmuş, Osmanlı'nın modernleşme süreci, geç kalınmış bir kapitalistleşme neticesinde yarı-sömürge bir veçheye kavuşmayla paralel bir şekilde ilerlemiştir. Bu açıdan 1908 ve 1923 devrimleri gecikmiş burjuva devrimleri olup bu sürecin sonunda kapitalist üretim ilişkileri başat hâle gelmiş ve devlet de burjuva bir karaktere sahip olmuştur. Feodaliteden kapitalizme, monarşiden cumhuriyete ve teokrasiden laikliğe geçiş, söz konusu devrim sürecinin temel taşlarını oluşturmaktadır.

Cumhuriyet'i kuran Kemalist kadrolar, antikapitalist bir dünya görüşüne sahip olmasalar da, hem Osmanlı'nın yıkılışına tanıklık ettikleri hem de emperyalist güçlere karşı verdikleri mücadeleler ve yaptıkları pazarlıkların neticesinde bu kuruluşu gerçekleştirdikleri için, özellikle ilk yıllarda görece daha bağımsız, daha temkinli bir dış politika izlemeye çalışmışlar, "bağımsızlık" meselesine özel

bir önem ve dikkat göstermişlerdir. Oysa İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu "göreli özerklik" adım adım terk edilecek ve Türkiye, emperyalist dünya sistemi içinde kendisine "jeopolitik önemi" (SSCB'yle komşuluk) üzerinden bir pozisyon belirlemeye çalışacaktır. Jeopolitik önem ise yeni yeni şekillenen iki kutuplu dünya düzeninde, ABD ve NATO safında yerini almak ve SSCB'nin hemen dibinde bir tür "ileri karakolluk" görevi üstlenmek olacaktır.

Gerçekten de Türkiye, önce iki kutuplu dünya düzeninde Batı blokunun IMF ve Dünya Bankası gibi düzenleyici kurumlarına üye olacak, sonrasında ülke toprakları ABD ve NATO üslerine açılacaktır. "Siyasi bağımsızlığın" tamamlayıcısı olarak "iktisadi bağımsızlık"tan da vazgeçilmesinin aynı döneme rastlaması elbette ki bir tesadüf değildir. Devletçilik uygulamalarıyla sanayileşmesinin temellerini atan ve görece kapalı bir ekonomi modeliyle ithalat/ihracat dengesini sağlamaya çalışan Türkiye, bu dönemde uluslararası işbölümünde emperyalist merkezlerin Türkiye gibi ülkeler için belirledikleri çerçeveye uygun bir şekilde devletçi ve sanayileşmeci politikalardan vazgeçmiş, hammadde üreticisi olmayı ve tarıma dayalı büyümeyi ön plana koyan bir ekonomi modelini benimsemiştir. Yine aynı dönem, dış borçlanmaya ilk kez başvurulduğu ve Truman Doktrini çerçevesinde Marshall Planı'ndan fon alınmaya başlandığı, dolayısıyla ekonomide mali bağımlılığın yeniden hâkimiyetini tesis ettiği bir dönem olarak görülmelidir.

Genç Cumhuriyet'in egemen sınıflarının, Türkiye'nin jeopolitik önemi üzerinden dünya kapitalist/emperyalist sistemine eklemlenme çabalarının hiç şüphesiz ki ideolojik/politik bir boyutu olacaktır ve bu boyut antikomünizmdir.

Soğuk Savaş'ın jeopolitik olarak ileri karakolu olmakla ideolojik/politik olarak bu misyonu üstlenmek birbiriyle iç içe geçmiş süreçlerdir ve 1946'dan itibaren gerek içeride gerek dışarıda siyasetin merkezine solla/komünizmle mücadelenin konulması da solcuların/komünistlerin bir numaralı iç düşman ilan edilmeleri de elbette ki tesadüf değildir.

Tesadüf olmayan bir başka şey ise antikomünizmle milliyetçiliğin ve dinselleşmenin iç içe geçmiş olmasıdır. Özellikle CHP'nin 7. Kurultayından (1947) itibaren, komünizmle mücadele için milliyetçi ve dindar nesiller yetiştirilmesinin bir zorunluluk olduğu yönetici sınıflar tarafından tespit edilmiş ve uygulamaya geçirilmiştir. Erken Cumhuriyet'in laiklik anlayışının aşındırılmaya başlandığı ve din eğitimine yönelik tartışmaların gözle görülür hâle geldiği yıllar, bu yıllardır ve çok geçmeden imam-hatiplerle Kuran kursları yeniden açılacak, din derslerinin kaçıncı sınıflara kaç saat verileceğine dair düzenlemeler bu yıllarda yapılacak, rejim kontrollü bir "milliyetçi-muhafazakâr" restorasyona tabi tutulacaktır.

Buradan hareketle, şunu söylemek mümkün hâle gelmektedir: Türkiye egemen sınıflarının emperyalist sistem içerisinde konumlanma biçimleriyle antikomünizm arasında ve antikomünizmle de milliyetçileşme ve dinselleşme arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bunun siyasete yansıması ise devletle Türk sağı ve dinsel yapılanmalar arasındaki ilişkilerdeki dönüşüm üzerinden okunmalıdır. Türkiye'nin yakın tarihi, devletle toplumun ya da merkezle çevrenin mücadelesinin tarihi olarak değil, kapitalist dünya sistemiyle ve emperyalist merkezlerle kurulan ilişki doğrultusunda, devletle Türk sağının "komünizmle mücadele" adına yaptıkları dönemsel ittifakların tarihi olarak, buradan yola çıkarak okunmalıdır.

Buradan yola çıkıldığında, 1950'den beri Türkiye'yi yöneten sağ partilerin milliyetçiliği nasıl kullandıkları, İslamizasyon politikalarını nasıl adım adım hayata geçirdikleri, devletin buna nasıl alan açtığı ve sol siyasetin 60'ların ortalarından itibaren yükselişine paralel bir şekilde hem milliyetçiliğin hem dinselleşmenin nasıl derinleştirildiği daha kolay anlaşılacaktır. Anlaşılması kolaylaşacak başka bir şey de şudur: Türk sağı, özellikle Türk milliyetçiliği, 1940'lar Türkiye'sinde daha "seküler" bir karakter taşırken, hatta benim *Kinimiz Dinimizdir Türkçü Faşizm Üzerine Bir İnceleme* adlı çalışmamda "Türkçü faşizm" olarak adlandırdığım akım İslama karşı oldukça mesafeli bir tutum izlemişken, Soğuk Savaş'la ve sonrasında solun yükselişiyle eş zamanlı olarak adım adım dinselleşmiştir. Süreç boyunca İslamcılık ve muhafazakârlık giderken milliyetçileşirken, milliyetçilik ise giderek daha muhafazakâr daha İslami bir tona bürünmüştür. Çünkü komünizme karşı mücadelenin ideolojik tahkimatı ve kitlesel mobilizasyonu için milliyetçiliğin seküler varyantı ve bir Orta Asya/Turan mitosu yeterli olmamakta, militan kadrolara öbür dünyanın/cennetin de bir "Gaza konsepti" içerisinde vadedilmesi gerekmektedir. Benzer bir şekilde, komünizme karşı mücadelenin dinsel boyutunun mutlaka "vatan, millet ve devlet savunusu" ile iç içe geçmesi bir zorunluluk olarak görünmektedir.

Tam da bu nedenle, Nihal Atsız'ların Türkçü faşizmi Soğuk Savaş boyunca giderek marjinalleşirken, Türklükle İslamı, milliyetçilikle muhafazakârlığı/İslamcılığı sentezlemek/bir araya getirmek isteyen düşünsel girişimler Türk sağında daha baskın hâle gelecektir. Dolayısıyla Soğuk

Savaş'ın başlangıcından 12 Eylül darbesine doğru giden yaklaşık otuz beş yıllık süreç boyunca, solun yükselişine paralel bir şekilde, Atsız'ların Türkçü faşizminin marjinalize olmasına mukabil, Necip Fazıl'ın düşüncelerinin Ülkücü Hareket içerisinde baskın hâle gelmesi, dahası Necip Fazıl'ın komünizme karşı "son umut" olarak Ülkücü Hareket'e sığınması, Nurettin Topçu'nun komünizme karşı muhafazakârlıkla milliyetçiliği sentezlemeye çalışması ve sonrasında Ahmet Arvasi'nin "Türk-İslam Ülküsü" formülasyonunun hareket içerisinde hayli taraftar kazanması şaşırtıcı değildir. Türkiye'nin yakın tarihinde devletin İslamizasyonu ile Türk sağının İslamizasyonu iç içe geçmiş, süreçler birbirine paralel bir şekilde ilerlemiştir.

***

Bu çalışmanın temel meselesi, Nihal Atsız, Necip Fazıl, Nurettin Topçu ve Ahmet Arvasi üzerinden sözünü ettiğim antikomünist mutabakatın düşünsel temellerini, yani Türkiye'deki "karşı-devrimci" düşünceyi analiz etmektir. Karşı-devrimci düşünce ile kastedilen elbette ki antikomünizmdir ve bu isimlerin seçilmesinin temel nedeni, Türkiye karşı-devrimciliğinin düşünce dünyasındaki en çok üreten ve en çok etkili olan isimler olmalarıdır. Söz konusu dört isim, Tanıl Bora'nın "Türk sağının üç hâli" olarak adlandırdığı, milliyetçiliğin, İslamcılığın ve muhafazakârlığın Türkiye topraklarına telifi için olağanüstü bir çaba göstermişler, üretken bir entelektüel hayat geçirmişler, Türk sağına teorik/ideolojik bir boyut kazandırmaya çalışmışlar, antikomünist fikriyatın kurucuları olmak için uğraşmışlardır.

Sahiden de Nihal Atsız, Ülkücü Hareket'ten aforoz edildiği dönemde bile ülkücü gençlik tarafından en çok okunan yazar konumunda olmuştur ve özellikle romanları birkaç nesil üzerinde milliyetçi bir "tarih bilinci"nin yaratılması bağlamında son derece büyük bir etki yaratmıştır. Atsız, bugün de "Ülkücü Hareket'in bilinçaltı"ndaki yerini korumakta, milliyetçiliğin terkibinde ırkçılığının dozunun arttığı dönemlerde fikirleri, hareketin bilinç üstüne çıkmaktadır. Necip Fazıl, Türkiye İslamcılığının en önemli figürüdür ve teoriden gündelik siyasete, romandan şiire, tiyatro eserlerinden dinî çalışmalara uzanan genişlikte, gerek yaşadığı dönemde gerekse günümüzde Türk sağının bütün unsurları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bugün rejimin Kısakürek anısına ödül törenleri düzenlemesi de, Erdoğan'ın Kısakürek'e yaptığı atıflar da, rejimin muteber gazetelerinden *Star*'ın bir dönem *Büyük Doğu* dergisinin tıpkıbasımlarını ek olarak vermesi de bir tesadüf değildir. Nurettin Topçu, yazdıklarının entelektüel yoğunluğundan ve gündelik siyasetin dışında durmayı tercih etmesinden ötürü, bu iki isim kadar popüler bir figür olmamışsa da, bütün düşünsel mesaisini komünizmle mücadeleye adamıştır ve "yerli ve milli" bir muhafazakârlığın inşasındaki en önemli isim olma niteliğine sahiptir. 2016 yılı yaz tatilinde öğretmenlerin seminer dersleri için okunması zorunlu tutulan kitap Nurettin Topçu'nun *Maarif Davamız* kitabı olmuş, Topçu'nun adını daha önce hiç duymamış muhafazakâr çoğunluk bu vesileyle Topçu ile tanışmıştır. Arvasi ise 12 Eylül'e doğru giden süreçte giderek İslamcılaşan genç ülkücü militan kadrolar üzerinde büyük bir etki yaratmış, özellikle 12 Eylül darbesinin yarattığı hayal kırıklığı ortamında, cezaevindeki ülkücü

kadroların İslamileşmesi Arvasi'nin yazdıkları üzerinden gerçekleşmiştir. Bugün sadece MHP çevrelerinde kısmen, BBP çevrelerinde ise çoğunlukla kitapları okunmaya devam eden Arvasi, ilk üç isim kadar popüler değilse de, tarihsel etkileri nedeniyle incelenmeyi hak etmektedir.

*
* *

Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne kitabının her bir bölümü, ayrı ayrı bu dört isim üzerinde durmaktadır ama bölümlerin bu isimler üzerine yazılmış monografiler ya da düşünsel biyografiler oldukları düşünülmemelidir. Her bir bölümde esas olarak iki şeye odaklanılmıştır: birincisi, bu isimlerin antikomünizmleri ve ikincisi komünizme karşı yazmış oldukları düşünsel reçeteler. Örneğin bu reçete Atsız açısından bir "ırk devleti" iken Necip Fazıl açısından "Başyücelik Devleti"dir. Topçu'nun reçetesi "millet mistikleri"nin yönettiği korporatist bir tarım ülkesi iken, Arvasi'ninki "milliyetçi-Müslüman Türkiye"dir. Dolayısıyla dört isim de kafalarındaki ideal devlet üzerine uzun uzun yazmış birer "sağ ütopya" yazarıdırlar ve benim açımdan incelenmeyi hak eden de bu ideal devlet tasarımları, bu "ütopya"lardır.

Çalışmanın ilk bölümü "Türkçü faşizmin baş ideoloğu" olarak adlandırdığım Nihal Atsız'a ayrılmıştır. Atsız'ın düşünceleri faşist ideolojinin evrensel şemasına uyumlu ama aynı zamanda "yerli" olma iddiasındadır ve bu nedenle söz konusu akım, tarafımdan "Türkçü faşizm" olarak adlandırılmaktadır. Bu bölüm Atsız'ın antikomünizmi ve "ırk devleti" üzerinde durmaktadır.

İkinci bölüm Kısakürek'e ayrılmıştır ve yine aynı şekilde önce Kısakürek'in antikomünizmi anlatılmakta, ardından

da bir "İslami biyo-politik ütopya" olarak onun "Başyücelik Devleti" olarak adlandırdığı "ideal devlet"e ve ideal toplum"a odaklanılmaktadır.

Üçüncü bölüm Topçu'ya dairdir ve bu bölümün esas meselesi, Topçu'nun komünizmle mücadelenin esas yolunun "onu doğuran illet"i yani kapitalizmi ortadan kaldırmak şeklinde özetleyebileceğimiz "muhafazakâr antikapitalizm"ini ortaya koyabilmektir. Dördüncü ve son bölüm ise komünizme karşı "Tanrı Dağı kadar Türk ve Hira Dağı kadar Müslüman" nesillerin yaratılması misyonunu önüne koyan Arvasi'yi ve onun "Türk-İslam Ülküsü"nü incelemektedir. Her dört bölümün sonuç kısmında ise düşünsel üretimlerini 1980 öncesinde yapmış olan bu isimlerin "yeni Türkiye"yi kuran kadrolar üzerindeki ve dolayısıyla "yeni Türkiye"nin inşa süreci üzerindeki etkisi tartışılmıştır.

***

Son olarak, bu çalışma *Kinimiz Dinimizdir: Türkçü Faşizm Üzerine Bir İnceleme* adlı kitabımın devamı, *AKP, Cemaat, Sünni-Ulus* adlı kitabımın ise tamamlayıcısı olarak okunabilir ve bu bağlamda da "üçlemenin üçüncü kitabı" olarak nitelendirilebilir. Ancak, nasıl ki *Üç Silahşorlar* aslında dört silahşorun hikâyesini anlatıyorsa, benim de yazmak istediğim dördüncü bir "hikâye" daha var. "Cumhuriyet'ten günümüze antikomünizmin hem düşünsel hem de pratikteki seyrini bütün yönleriyle ortaya koymak" diye çok kısaca özetleyebileceğim ama hayli hacimli olacağını düşündüğüm bu çalışmayı, çok da uzun olmayan bir gelecekte yazmaya başlayacağıma dair buradan okura söz vereyim ki, böylece kendimi bağlamış ve tembellik yapmamış olayım.

BİRİNCİ BÖLÜM

"Kinimiz Dinimizdir": Nihal Atsız ve Türkçü Faşist İdeoloji

Giriş

1944 yılının 20 Şubat ve 21 Mart günlerinde, Nihal Atsız isimli bir lise edebiyat öğretmeni, sahibi olduğu *Orhun* isimli dergide, dönemin Başbakan'ı Şükrü Saracoğlu'na yönelik iki açık mektup yayınlar. "Başvekil Saracoğlu Şükrü'ye Açık Mektup" ve "Başvekil Saracoğlu Şükrü'ye İkinci Açık Mektup" başlıklı bu iki mektubun yazarına göre, ülkedeki komünist faaliyetler artmakta ve komünistler devlet kademelerinde hızla kadrolaşmaktadır. Bu kadrolaşmanın en yoğun olarak yaşandığı yer ise Hasan Âli Yücel'in Maarif Vekâletidir. Atsız, Maarif Vekili'nin komünistleri kollayıp kayırdığını iddia etmekte ve Başbakan'dan bunu engellemesini talep etmektedir.

Atsız'a tek parti iktidarının Başbakan'ına açık mektup yazma cesaretini veren ise, Saracoğlu'nun 5 Mayıs 1942'de TBMM'de yaptığı konuşmada, "Biz Türk'üz, Türkçüyüz ve daima Türkçü kalacağız. Bizim için Türkçülük bir kan meselesi olduğu kadar lâakal, o kadar bir kültür ve vicdan

meselesidir." sözlerini sarf etmiş olmasıdır. Kendisi de bir Türkçü olan Atsız, mektubunda bu sözlerden duyduğu hoşnutluğu gizlemeyerek şöyle demektedir:

> "Türk tarihiyle uğraşmış bir münevver olarak söyleyebilirim ki ne ırkımızın ne devletimizin tarihinde, Türk milliyetçiliği resmî bir ağızdan bu kadar kesin sözlerle hiçbir zaman açığa vurulmamıştı." (1997a: 9)

Mektubunda solcu fikirlerin "bazen sinsi, bazen açık yürümekte, büyümekte, propagandasını yapmakta" olduğunu söyleyen Atsız, dönemin milliyetçi-mukaddesatçı isimlerinden İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Eminönü Halkevi'nde verdiği konferansta bir grup gencin yaptığı "nümayiş"ten söz eder ve Başbakan'a şöyle seslenir:

> "Devlet bilmeden koynunda yılan besliyor. Kızıl gözlü, sinsi ve zehirli yılanlar... Bu yılanlar yarın birer doktor olup yurt köşelerinde vazife aldıkları zaman ilk işleri baltalama işlerine girmek olacak, vatanı arkadan vuracaklar, bekledikleri kızıl sabahı Türkiye'ye getirecek olan yabancı ordulara ajanlık edeceklerdir. Zaten toplu ve teşkilatlı bir hâlde daha şimdiden konferanslarda nümayiş yapmaları da bu günden ajanlık etmeğe başladıklarının delilidir." (1997a: 13)

Atsız'ın 21 Mart 1944 tarihli ikinci mektubu, ilkine göre çok daha sert bir üsluba sahiptir ve Atsız bu mektupta, komünist olmakla itham ettiği bazı isimlerden söz ederek, Başbakan'a ihbarda bulunur. Bu isimlerin özellikle Maarif Vekili'nce korunduğunu belirten Atsız mektubunun sonunda Maarif Vekili'nin istifa etmesi gerektiğini söyler.

Atsız'ın bu mektubunda da, tıpkı ilk mektupta olduğu gibi, aslında ülkede örgütlü bir sol hareket bulunmadığı için asıl vurgu komünistlerin "sinsiliğine" yapılmıştır. Atsız'ın

çizdiği manzaraya göre, "komünistler, komünizm aleyhtarı ve Türkçü Türkiye'de sinsi sinsi her yere el atmışlar, mühim mevkilere geçmişler, tuttukları köprübaşlarından Türkiye'yi tahrip etmek için şiddetli bir taarruza" girişmişlerdir. "Fakat bunlar sınırlardan gelen mert bir düşman olmadıkları için kolay kolay sezilemezler" ve "bunlar, paraşütle inen bozguncu casuslar gibi ülkemizin üniformasını giymiş olduklarından her Türk bunları" seçememektedir. (1997a: 19)

Atsız böyle bir büyük komplo betimlemesinin ardından, aralarında Sabahattin Ali, Pertev Naili Boratav, Sadrettin Celal gibi isimlerin de bulunduğu bir liste çıkarır ve Saracoğlu'na ihbarda bulunur. Atsız, komünist listesinin saymış olduğu isimlerden ibaret olmadığını, orduya da sızmaya çalışıldığını ve derslerde askerlere hakaretler yağdıran öğretmenler bulunduğunu da mektubuna ekler ve tüm komünistlerin bir an önce bulundukları mevkilerden alınmaları gerektiğini söyler. Söz konusu isimlerin, eskiden komünist oldukları, şimdi ise yeni rejimin hizmetinde oldukları gibi savunmaları kabul etmeyen Atsız'a göre, "tövbekâr olmuş bir fahişe, artık namuslu sayıldığı hâlde, nasıl namuslu ailelerin harimine alınmazsa eski düşüncelerinden dönmüş olan komünistlerin de devlet harimine alınmamaları" gerekmektedir. (Atsız, 1997a: 20-27)

Atsız, mektubunu Maarif Vekâletinin ihanet içerisinde değilse bile gaflet içerisinde olduğunu, Vekâlet'in Milli Şef'e bağlılığını ispat etmek istiyorsa söz konusu kimseleri görevden alması gerektiğini söyleyerek, ama asıl önemlisi, sonrasında gelişen olaylarda büyük rol oynayacak olan "şimdiye kadar her nasılsa bir gaflet eseri olarak bunları vazifede tutmaktan doğan utancı silebilmek için bizzat Maarif Vekili'nin

de o makamdan çekilmesi çok vatanperver bir jest olurdu." satırlarını da yazarak bitirir.

Atsız'ın mektubunda komünistlikle ve vatan hainliğiyle suçladığı isimlerden biri olan Sabahattin Ali, 7 Nisan 1944'te Atsız'ı mahkemeye verir. 26 Nisan 1944'te başlayan dava, 9 Mayıs 1944'te sonuçlanır ve mahkeme Atsız'ı Sabahattin Ali'ye hakaretten dört ay hapis cezasına çarptırır, ancak cezasını erteler. Mahkemenin sonucundan ziyade duruşma devam ederken yaşanan bir gelişme Türkiye'nin siyasal yaşamı açısından hayli önemli sonuçlar doğuracaktır.

İkinci duruşmanın yapıldığı 3 Mayıs günü Atsız'a destek veren ve çoğunluğunu üniversite öğrencilerinin oluşturduğu yaklaşık 5000 kişilik bir grup "kahrolsun komünistler" diyerek Ankara Ulus meydanında bir gösteri yapar. Bu eylem, rejimin İkinci Dünya Savaşı esnasında Nazi Almanya'sı ile olan iyi ilişkiler nedeniyle varlıklarına izin verdiği ırkçı-Turancı çevrelerin tasfiyesi için iyi bir bahane olur. Böylelikle, Nazilerin yenileceğinin iyiden iyiye anlaşıldığı bir konjonktürde, çıkarmış oldukları yayın organlarında uzun bir süredir Nazi Almanya'sı yanlısı ve Sovyetler Birliği aleyhtarı bir tutumu dillendiren ırkçı-Turancı hareket cezalandırılarak Sovyetler Birliği'ne dostane bir mesaj da verilmiş olacaktır. İsmet İnönü'nün 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda yaptığı konuşma da bunu kanıtlar niteliktedir. İnönü bu konuşmada şöyle der:

> "Turancılar, Türk milletini bütün komşularıyla onulmaz bir surette düşman yapmak için birebir tılsımı bulmuşlardır. Bu kadar şuursuz ve vicdansız fesatçıların tezvirlerine Türk milletinin mukadderatını kaptırmamak için elbette Cumhuriyetin bütün tedbirlerini kullanacağız." (*Cumhuriyet*, 20 Mayıs 1944)

Zaten 6 Mayıs'ta *Orhun* kapatılmış, 9 Mayıs tarihli duruşmada ise Atsız, Sabahattin Ali'ye hakaretten 4 ay hapis cezasına çarptırılmış ancak cezası ertelenmiştir. İnönü'nün yaptığı konuşmadan bir gün önce ise İçişleri Bakanı Hilmi Uran'ın İstanbul Örfi İdare (Sıkıyönetim) Komutanlığı'na "gereğinin yapılması" için gönderdiği yazının ardından ırkçı-Turancı çevrelere yönelik kapsamlı bir operasyona girişilir. Aralarında Nihal Atsız, Reha Oğuz Türkkan, Zeki Velidi Togan, Alparslan Türkeş gibi isimlerin de bulunduğu 57 kişi gözaltına alınır. Bu 57 kişiden 23'ü tutuklanır ve haklarında dava açılır. 7 Eylül 1944'ten 29 Mart 1945 tarihine kadar tam 65 duruşma yapılır. Yargılanan 23 kişiden 10'u çeşitli hapis cezalarına çarptırılır. Ancak mahkeme kararı Askerî Temyiz Mahkemesi tarafından bozularak, suçlu bulunanların derhâl salıverilmelerine ve yeniden yargılanmalarına karar verilir. 26 Ağustos 1946'da başlanan yeniden yargılama süreci 31 Mart 1947'de sona erer ve mahkeme "ırkçılığın anayasa suçu teşkil etmediğine" hükmederek sanıkların hepsinin beraatini kararlaştırır. (Özdoğan, 2001; Müftüoğlu, 2005)

A. Türkçü Faşizm

Yukarıda ana hatlarıyla üzerinde durduğum dava ve tasfiye süreci, Türkiye siyasi tarihinde "1944 Irkçılık-Turancılık Davası" başlığı altında ele alınmaktadır. İlerleyen sayfalarda baş ideoloğu Nihal Atsız şahsında incelemeye çalışacağım akım, kuşkusuz ırkçı ve Turancıdır. Ancak bu iki sıfat söz konusu akımı adlandırmak için yetersiz kalmaktadır. Çünkü ne Atsız ya da Reha Oğuz Türkkan gibi akımın önde gelen isimleri ne de daha geri plandakiler için mesele, Türk ırkının üstünlüğüne duyulan inançla ve tüm Türklerin birleşmesi

gerektiği fikriyle sınırlı değildir. Onları, örneğin kafatasları üzerinde ölçümler yapan Afet İnan'ın ya da Şevket Aziz'in ırkçılığından veya Ziya Gökalp'in ya da Yusuf Akçura'nın hayatlarının bir dönemlerinde taşıdıkları "Turancı" sıfatından ayıran çok önemli bir nokta vardır: sahip oldukları ırkmerkezli siyaset/devlet anlayışı ve toplum tahayyülü.

Söz konusu isimler, milliyetçilik anlayışlarını kan ve soy esasına dayandırmakta, biyolojik bir ırkçılığı savunmakta ve asıl hedefi ırkın kanının saflığının bozulmasını engellemek olan bir devlet hayal etmektedirler. Ayrıca, ast-üst ilişkilerinin kesin bir şekilde tanımlandığı ve hiyerarşi dışı davranışların en sert şekilde cezalandırıldığı, askerlikle iç içe geçmiş bir emir-komuta toplumu tahayyül etmekte; siyaseti, ırkmerkezci bir perspektifle nüfusa, doğuma ve evliliğe doğrudan müdahale eden bir biyo-siyaset olarak yeniden kurgulamaktadırlar. Böyle bir toplum tasarımının yanı sıra son derece güçlü bir irredentizmin savunuculuğunu yapmakta, sosyal Darvinizme kesin bir iman duymakta ve buradan hareketle hayatı bir var kalma savaşı olarak kurgulamakta, ölüme ve savaşa tapınmakta, barış fikrine, enternasyonalizme ve kozmopolitliğe, entelektüalizme ve kadınsı olan her şeye karşı derin bir nefret duymaktadırlar.

Tüm bu sayılan özellikler söz konusu akımı, sonradan sola karşı mücadele eden paramiliter grupların hepsini birden adlandırmak için kullanılan anlamda değil, ama siyaset felsefesinde kullanılan anlamıyla, yani yukarıda özellikleri sıralanmaya çalışılan ideolojik çerçeveyi benimseyen ve İtalyan faşizmiyle ama özellikle Alman Nasyonal Sosyalizmi ile önemli benzerlikleri haiz olan teorik-politik akımları adlandırmak için kullanılan anlamıyla, faşist olarak adlandırmayı gerektiriyor.

Ancak, İtalyan ve Alman faşizmlerinden büyük ölçüde etkilenmiş olmakla ve ideolojik argümanlarının önemlice bir bölümünü bu faşizmlerden devşirmiş olmasına rağmen, hem kimi özgün vurgulara sahip olması hem de bu ülkede hayat bulması ve dolayısıyla da "yerli faşizm" olarak değerlendirilmeyi "hak etmesi" nedeniyle akımı nitelemek için "Türkçü faşizm" kavramını kullanmanın daha doğru olduğunu düşünüyorum. Nihal Atsız'ı ise Türkçü faşist ideolojinin, bugün de milliyetçi ideoloji üzerinde etkisini sürdüren, en önemli ismi olarak görüyorum. Dolayısıyla çalışmanın bu kısmı Nihal Atsız'ın milliyetçiliği üzerinde dururken aynı zamanda Türkçü faşizm üzerine bir özet değerlendirme olma niteliği de taşıyor. Buna geçmeden önce kısaca Atsız'ın yaşamı üzerinde duracağım.

B. Nihal Atsız: Kısa Bir Biyografi

1905 yılında İstanbul'da doğan Nihal Atsız, ilk ve ortaokulu Kadıköy'deki Fransız ve Alman okullarında, asker olan babasının görevi nedeniyle birkaç ay bulunduğu Süveyş'teki bir Fransız okulunda, Kasımpaşa'daki Cezayirli Gazi Hasan Paşa İlk Mektebi'nde, Haydarpaşa'daki Cezayirli Gazi Hasan Paşa İlk Mektebi'nde, Kadıköy Sultanisi ve İstanbul Sultanisi'nde okumuştur. Kendisi hakkında biyografi yazan milliyetçi yazarlar Kadıköy Fransız okulunda Rum bir çocukla ve Süveyş'te ise İtalyan bir çocukla kavga etmesini "milliyetçi mücadelesinin ilk örnekleri" olarak kabul etmektedirler. (Tekin, 2015: 14)

Atsız 1922 yılında Askerî Tıbbiye'ye girdi. 3. sınıf öğrencisiyken Arap kökenli bir teğmene selam vermediği için okuldan atıldı. Öncesinde de, tıpkı ilkokulda olduğu

gibi, "komünistlik ve birtakım azınlık milliyetçileri" ile kavgalar etmiş, Ziya Gökalp'in cenazesinin defni esnasında bir kavgaya karıştığı için okul yönetimince cezalandırılmıştı. Atsız, Tıbbiye'yi bırakmasının ardından bir süre öğretmenlik ve kâtiplik gibi görevlerde bulunduktan sonra 1930 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirerek Fuat Köprülü'nün asistanı oldu; Köprülü'nün dikkatini "Anadolu'da Türklere Ait Yer İsimleri" adlı makalesiyle çekmişti. 15 Mayıs 1931 ile 25 Eylül 1932 tarihleri arasında, Sabahattin Ali ve Pertev Naili Boratav gibi isimlerin de katkıda bulunduğu *Atsız Mecmua*'yı çıkardı. 1933 yılında, Türk Tarih Tezi'ne ve onun en önemli savunucularından biri olan Dr. Reşit Galip'e muhalefet eden Zeki Velidi Togan'ın yanında yer aldığı için asistanlık görevinden uzaklaştırıldı. Sonradan eşi olacak Bedriye Hanım ve Pertev Naili Boratav'ın da aralarında bulunduğu 8 arkadaşı ile birlikte Reşit Galip'e "Zeki Velidi'nin talebesi olmakla iftihar ediyoruz." diye çektikleri telgraf sürecin başlangıcı olmuştu. Fuat Köprülü'nün yerine dekanlığa gelen Ali Muzaffer Bey için yazdığı "On yedi yıllık hocadır. Kitap, makale veya makalecik şeklindeki eserlerinin adedi: 000" satırlarından sonra asistanlıktan atıldı. Atsız, aynı yıl önce Malatya'ya Türkçe öğretmeni, sonra da Edirne'ye edebiyat öğretmeni olarak tayin edildi. Edirne'de *Orhun* isimli dergiyi çıkardı. *Orhun*'da çıkan eleştirel dozu hayli yüksek yazıları nedeniyle bakanlık emrine alındı ve dergi kapatıldı. (Tekin, 2015: 30 vd.)

1944 yılına kadar çeşitli okullarda öğretmenlik yapan Atsız, 1943 yılında *Orhun*'u yeniden çıkarmaya başladı. Ancak bu dergi de Şükrü Saracoğlu'na yönelik açık mek-

tupların yayınlanmasının ardından kapatıldı. 1944'teki Irkçılık-Turancılık davası esnasında 1,5 yıl tutuklu kalan Atsız, 1947 yılında diğer sanıklarla beraber beraat etti. 1949 yılında Süleymaniye Kütüphanesi'ne uzman olarak tayin edildi. 1950 yılında ise yeniden öğretmenliğe döndü. Aynı yıl Irkçılık-Turancılık davasında birlikte yargılandığı kimi isimlerle, 1960 yılına kadar varlığını sürdüren Türkçüler Yardımlaşma Derneği'ni kurdu. 1952 yılında Atatürk Lisesi'nde yaptığı bir konuşmanın ardından görevden alındı ve tekrar Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki görevine atandı. 61 Anayasası'nın ardından gelen özgürlükçü ortamda Türkçüler Derneği'ni kurdu. Dernek, 1964 yılında Türkiye Milliyetçiler Birliği adını aldı. Atsız, arkadaşlarıyla birlikte Alparslan Türkeş'in Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin endoktrinasyonunda büyük rol oynadı. Ancak partinin 1969 yılındaki kongresinde adını Milliyetçi Hareket Partisi olarak değiştirmesinin ve "Tanrı Dağı kadar Türk, Hira Dağı kadar Müslüman" sloganıyla Türkçü-İslamcı bir çizgiyi benimsemesinin ardından Atsız ve arkadaşları tedricî bir şekilde tasfiye edildiler.

Bu tasfiye Atsız'la tilmizi Türkeş'in yollarının nihai olarak ayrılmasını beraberinde getirdi. Türkeş'in temel rahatsızlığı Atsız'ın din konusundaki son derece radikal düşünceleriydi. Atsız'a göre din ve bilim uzlaşmaz bir çelişki içerisindeydi, dünya kutsal kitaplarda anlatıldığı üzere altı günde yaratılmamıştı ve insan Âdem ve Havva'dan türememişti, ayrıca Kuran tanrı kelamı değildi ve Muhammed tarafından yazılmıştı.

Atsız, Türkeş'in anlattığına göre kendisinden din ve parti ilişkilerine dair dokuz talepte bulunmuştu:

"Müslümanlığı bırakıp, tamamen Türkçülüğü ele almalı,

Yeni hamle bir bildiri ile kamuoyuna açıklanmalı, (Bu bildiride dinden hiç bahsetmeden, Türkçü gençlerin daha büyük ölçüde bir Türkçülüğe hasret duymakta oldukları, eski Türkçülerin de aynı fikirde oldukları ifade edilmeli)

İlk fırsatta partinin adı, daha kesin ifadeli bir isim ile değiştirilmeli, (Türkçü Parti, Yasa Partisi gibi)

Yaz kampları her yıl daha sıkı bir disiplin ve sadece Türklük, Türkçülük etrafında devam ettirilmeli,

Türkçüler Derneği ile partinin aynı gaye uğrunda nasıl çalışabileceği planlanmalı,

Irkçılığın kafatasçılık değil, sosyal bir şuur, bir kendini Türk duyma, yabancı bir ırka meyletmeme olduğu anlatılmalı,

Türklük gurur ve şuuru ile İslam ahlak ve fazileti sloganı bırakılmalı,

Devlet Gazetesi'nin dinî havası hafifletilmeli,

Şimdilik bütün Türkiye'den çok, oyların en fazla alındığı il, ilçe ve köylere yönelik, oralarda nasıl propaganda yapılacağı planlanmalı." (Tekin, 2015: 332-333)

Atsız'la Türkeş arasındaki ihtilaf ve parti içinde yaşanan tasfiyeler cinayete kadar gitti. 28 Mayıs 1973'te Ali Balseven adlı Atsız yanlısı bir genç, Türkeş yanlıları tarafından öldürüldü. Atsız bunun üzerine yazdığı "Ne yaptığını bilmeyenler" adlı yazıda, MHP'ye ve Türkeş'e yönelik çok ağır eleştiri ve suçlamalarda bulundu. Atsız şöyle diyordu:

"1948 Maraş doğumlu olup sıkıntılı bir hayat mücadelesinden sonra Ankara Ziraat Fakültesine giren ve gözü pek, katıksız Türkçü bir genç olan Ali Balseven Milliyetçi bir partidir diye MHP'ye girip bu partiden, Türkçü olmadığı kesinlikle anlaşıldıktan sonra çıktığı için üstüne çektiği düşmanlıklar sebebiyle ve kahbece öldürülmüştür. (...) Başkanlık vasıflarından

mahrum insanların başkalarını kötüleyerek liderlik davası gütmeleri, hilekâr daltabanların oyuncağı olmaları kadar acı bir durum yoktur. Başkan olacak adamın bütün ömrü dimdik geçmiş olmalı, mazisinde kendini küçük düşürecek bir zaaf bulunmamalıdır. Vaktiyle kendisini sorguya çekenlere 'Hatamı anladım. Beni affetmenizi istirham ederim' diye mektup yazanların liderlik davası Don Kişot cakasından başka bir şey değildir. Böyle liderler ilk seçimde silinmeye mahkûmdur." (http: // hunturk.net/h37-ne-yaptigini-bilmeyenler.html)

Atsız 1975'teki ölümüne kadar herhangi bir politik hareketin içerisinde yer almadı ancak okunması parti yönetimince yasaklanmış olmasına rağmen, çıkardığı *Ötüken* isimli dergide yazdığı yazılarla ve özellikle mitolojik/destansı romanlarıyla milliyetçi hareket ve ülkücü gençlik üzerindeki etkisini sürdürdü. Türkeş ise Atsız'ın cenazesine dahi gitmedi, "yolların sonu"na gelinmişti yani.

C. Türkçü Faşist İdeoloji ve Unsurları

Türkçü faşist ideolojinin düşünsel çerçevesi, her ne kadar Zeki Velidi Togan, Reha Oğuz Türkkan, Hüseyin Namık Orkun gibi kimi isimler de katkıda bulunmuş olsa da, esas olarak Nihal Atsız tarafından çizildi. Bu kısımda, Atsız'ın yazdıkları bağlamında Türkçü faşizmin Türk tarihine bakışı, ırk-merkezciliği, irredentizmi, kan esasına dayalı milliyetçiliği, antikomünizmi ve toplumsal yaşayışın düzenlemesine ilişkin görüşleri üzerinde duracağım. Atsız'ın düşüncesinde ilk yazılarından son yazılarına kadar herhangi bir değişiklik ya da "kopuş" bulunmadığı için, incelememi belirli bir dönemle sınırlandırmayıp 1930 yılında *Atsız Mecmua*'da yayınlanan ilk yazılarından 1970'lerdeki son yazılarına kadar yayacağım.

I. Irk-Merkezci Milliyetçilik Olarak Türkçülük

Nihal Atsız'ın milliyetçilik anlayışı Yusuf Akçura ya da Ziya Gökalp gibi kendinden önceki ideologlardan farklı olarak "kan esası"na dayanmaktadır. Atsız, milliyetin her şeyden önce bir "kan meselesi" olduğunu ve Türk'üm diyecek bir kimsenin Türk soyundan gelmesi gerektiğini söyler. Atsız'a göre ortak bir coğrafyada yaşıyor olmak, hatta aynı dili konuşuyor olmak aynı milliyetten olmanın bir kriteri değildir, temel kriter kandır:

> "Sibirya'nın buzlu bir bucağında yaşayan bir Saka veya Litvanya'da yaşayan bir Kıpçak Türk'tür. Sakanın dili bize pek aykırı gelebilir, Litvanyalı Kıpçak çoktandır öz dilini unutup Litvan diliyle konuşmuş olabilir. Fakat onlar kanca Türk oldukları için Türk'türler. Bunun için biz onlara bir yakınlık duyarız. Fakat yabancı kanı taşıyan Türkçeden başka dil bilmese bile o Türk değildir. Bunu şöyle bir misalle izah edebiliriz: Memleketimizde epeyce zenci vardır. Bunların hepsi Türkçe konuşur. Bazılarının dili tam bir İstanbul şivesidir. Başka dil bilmezler. Kanun bakımından da Türk sayılırlar. Fakat onlar Türk müdür? Bir Türk köylüsü onun Türk olduğuna kat'iyen inandırılamaz. Hakikatte de onun Türk olduğunu iddia etmek gülünçtür." (1997b: 140)

Atsız, Türk olmanın şartlarını hiyerarşik bir şekilde sıralar. Buna göre, "Türk olmak için, önce kanı Türk olmak", "ondan sonra dili Türk olmak", "ondan sonra dileği Türk olmak" gerekmektedir. Atsız ancak böylesi bir ırksal homojenliğe sahip olunduğunda güçlü bir millet olunabileceğini iddia eder:

> "Kanı Türk olan fertlerden bir Türk milleti bugünkü melez topluluktan, şüphe yok ki kat kat kuvvetlidir. Bu, kanı Türk olan fertlerin dilleri de Türk olursa (başka bir ihtimale göre

hepsi aynı ağızla konuşan Türkler olursa) o millet daha güçlü bir millet olur. Üstelik bir de bu milletin fertleri dilek birliğiyle birbirine bağlıysa, bu ülkücü (= mefkûrevi) bir millet demektir." (1997b: 146)

Atsız'a göre, "ırk muhite tabi değildir". Yani ırkların kendilerine ait, zaman ve mekândan bağımsız özellikleri vardır ve bunlar kati surette değişmezler. Eğitim, çevre, gelenekler, ideolojiler vs. ırkın genetik özelliklerini değiştirmeye muktedir değildir. Atsız, bu düşüncesini, aynı zamanda antisemitist hissiyatını da dile getiren şu karşılaştırmayla kanıtlamaya çalışır:

"Asırlardan beri kılıç sallamış ve ömrünü er meydanında geçirmiş Türk milletinin bir çocuğu ile asırlardan beri sahtekârlık ve dolandırıcılıkla yaşamış Yahudi milletinin bir çocuğu nasıl müsavi (eşit) olabilir? Aynı günde doğan bir Türk çocuğu ile bir Yahudi çocuğunu aynı terbiye müessesine alıp ikisine de yalnız Esperanto dili öğretseler ve aynı şartlar altında aynı terbiyeyi verseler bile muhakkak ki Türk çocuğu yine yiğit, Yahudi yine korkak olacaktır. Türk çocuğu yine doğru, sahtekâr yine sahtekâr yetişecektir. (1997b: 143)

Bir dönem Fuat Köprülü'nün asistanlığını da yapan Atsız'ın "tarih felsefesi"nin temelinde kanın saflığının korunması ve bozulmasına ilişkin inanç vardır. Milletler kanlarının safiyetini muhafaza edebildikleri ölçüde ilerleyebilmiş ve güçlü olabilmişler, kanlarının safiyeti bozulduğunda ise gerilemiş ve güçsüzleşmişlerdir. Atsız, tarihten seçtiği "somut" örneklerle kanın saflığının bozulmasının doğurduğu sonuçları anlatır. Buna göre, "Balkan savaşlarında Sırplara yenilmemizin sebebi Arnavutların ihaneti"dir. Selanik'teki Osmanlı ordusu neden savaşmadan teslim olmuştur? "Çünkü o ordunun kumandanı olan Tahsin Paşa

Arnavut'tu(r)." Oysa Edirne'deki "12.000 kişilik ordumuz" aylarca dayanmıştır. "Çünkü Edirne kumandanı Şükrü Paşa Türk'tü(r)." Abdullah Cevdet'in din ve milliyet mefhumlarına saldırmasının ana sebebi de Türk olmaması ve "Türklüğü Kürtlükle yıkmanın imkânsız olduğunu anladığı için hars ve ilim yoluyla yıkmaya" çalışmasıdır.

Atsız, örnekleri çoğaltarak şöyle devam eder:

> "Rıza Tevfik memlekete niçin ihanet etti? Çünkü babası arnavut anası çerkes olan bir melezdi. Ali Kemal neden düşman için çalıştı? Çünkü dedesi ermeni dönmesiydi. Kurtuluş savaşında ufak bir menfaat meselesi yüzünden çeteci Etem niçin Yunanlılarla birleşti? Çünkü çerkesti. Ahmet Cevat neden mütareke yıllarında Türkçülüğün aleyhinde olduğunu gazetelerde yazdı? Çünkü Giritli idi..."(1997b: 141-142)

Ordunun en seçkin neferlerinin her zaman Tosya, Kastamonu ve Çankırı civarından çıktığını, çünkü burada yaşayan halkın kanının saflığını muhafaza etmeyi başarabildiğini söyleyen Atsız'a göre, bu muhafazanın temelinde Türklerin bir "kan bilinci"ne sahip olmaları bulunmaktadır:

> "Soyculuk, Anadolu Türklerinin içinde örf olarak yaşamaktadır. Köy ve kasabalarda, kaç yıl ve hatta yüzyıl önce gelmiş olan bir yabancının bugünkü torunları hâlâ yabancı sayılır. Tamamen Türkleşen, Türkçeden başka dil bilmeyen ve kendisini başka milletlere mensup saymayan bu türlü insanlara dahi yabancı gözüyle bakmak Anadolu Türklerindeki kuvvetli soy bilincini gösterir." (2003: 97)

Irkçılıkla milliyetçiliğin aynı şey olduğunu düşünen Atsız'a göre, ırkçılık ve Turancılık Türkçülüğün değişmeyen taraflarıdırlar. Irkçılık ve Turancılıktan "Türkçülüğün hava ve gıdasıdır," diye söz eden Atsız buradan hareketle bir "kin etiğini" dillendirir:

> "Dünyada her şey zıddı ile birlikte vardır. Bundan dolayı sevgi ile birlikte kin de bulunacaktır. Türkçülük bir bakıma göre de 'Türklük düşmanları düşmanlığı'dır. Irkımıza, devletimize, yurdumuza, mukaddesatımıza, şerefimize fenalık etmiş olan her millete, her dine, her rejime, fikre, cemiyete, ferde düşmanız. 'Kinimiz Dinimizdir.'" (1997b: 106)

Atsız, böylesine ırk-merkezci bir bakış açısına sahip olmasına rağmen Türkçü faşizmin "özgünlüğü" ve "biricikliği" üzerinde ısrarla durur ve onun hem nasyonal sosyalizmden hem de faşizmden farklı olduğunu ispatlamaya çalışır. Atsız'a göre Türkçülüğün dışarıdan gelme bir fikir olduğu ve Hitler Almanya'sından alındığı iddiası solcuların uydurmasından ibarettir. Oysaki, nasyonal sosyalizm "yalnızca Yahudilere karşı güdülen" bir ırkçılık anlamına gelirken, Türk ırkçılığı "her millete karşı ileri sürülen" bir ırkçılıktır ve nasyonal sosyalizmden daha eskidir. (2003: 36)

Türkçülük, yalnızca Alman ırkçılığından farklı olmakla kalmaz Atsız'a göre; o, milli olan, dışarıdan gelmemiş tek düşünce biçimidir de aynı zamanda:

> "Bugün Türkiye'deki fikir akımları arasında yerli ve milli olan tek fikir Türkçülüktür. Faydalı veya zararlı olsun, ötekilerin hepsi dışarıdan gelmiştir. Komünizm, bize karşı Rusya'dan aktarılmış ve bir vatan ihaneti hâlini almıştır. Milletlerarası Yahudi aleti olan masonluk, balkanlar yolu ile Türkiye'ye girmiştir. Bugün itibarda olan demokrasinin vatanı İngiltere, sonra Fransa'dır. Epey taraftarı bulunan iktisadi liberalizm ve devletçilik de yabancı köklüdür. İtalya ve Almanya'da doğmuştur. Hatta bugün Türklerce benimsenip milli bir hâle gelmiş bulunan Müslümanlık bile aslında Türk köklü değildir. Türk köklü olan tek fikir, tek ülkü yalnızca Türkçülüktür." (2003: 36)

Atsız, diğer Türkçü faşist ideologlarca İslamiyete yöneltilen kimi çekingen eleştirileri de en uç noktasına taşır ve hem ırkın dine, hem de Türklerin Araplara üstünlüğü fikrini açık bir şekilde dile getirir. "Bugünün medeni insanı için din, fertlerin kanaati ve inancı meselesidir," diyecek kadar seküler bir tavır alan Atsız, milliyetçi literatürde rastlamanın pek de kolay olmadığı şu satırları yazabilmiştir:

> "Mete, Atila, Çengiz ve Hülegü yasa yapıcı ve düzen kurucu birer kahramandır. Bunların topyekûn yaptıkları tahribat Halife Ömer'in İran ve Mısır'da yaptıkları yanında hiç kalır. Çünkü bunlar karşı koyan, ihanet eden ve savaşla alınan şehirleri yıkıyorlardı. Ömer ise kâfir eseridir diye İran'ın medeniyet eserlerini yıktırmış ve Koca İskenderiye kütüphanesini yaktırmıştır." (1997b: 469-470)

Atsız, 1970 gibi geç tarihli bir yazıda ise, Osmanlı padişahlarının içki, kadın ve musikiye olan düşkünlüklerinden bahsettikten sonra, "Şarap içen, fakat canını ortaya koyarak Rumlarla savaşan Geyikli Baba, beş vakit namazı kaçırmadığı hâlde tefecilikle milleti soyan, yalan söyleyen ve iftira atan bugünün soysuzlarından elbette çok yüksek olduğu gibi, şarap gönderen Orhan Gazi de günümüzün şarapsız Arap hükümdarlarına göre elbette bin kat daha yararlı, faydalıydı." diye yazar. (1997b: s. 482) Hira Dağı kadar Müslüman olmanın, Tanrı Dağı kadar Türk olmanın mütemmim cüzü hâline gelişi ve İslam için savaşmanın Türklük için savaşmaktan ayrı düşünülemez oluşu çok önceleri gerçekleşmiş olmasına rağmen, Atsız'ın bu geç dönem yazılarında dahi herhangi bir "sapma"ya rastlanmaz.

II. Irkın Birliği ve Turancılık

Atsız için Turancılık, Türkçülüğün üzerine inşa edildiği esas temeldir. Bu temellendirmeyi Atsız'ın Türkçülüğü tanımlayışında görebiliriz:

> "Türkçülük, büyük Türkelinde, Türk uruğunun kayıtsız şartsız hâkimiyeti ve bağımsızlığı ile Türklüğün her yönden bütün milletlerden ileri ve üstün olması ülküsüdür." (2003: 29)

Her milletin yaşamak için bir milli ülküye ihtiyacı olduğunu söyleyen ve bunu "milletin şuuraltında bulunan 'yayılıp hâkim olma' içgüdüsünün başkanlar ve kılavuzlar tarafından şuurlandırılıp sistemlendirilmiş şekli" (2003: 21) olarak tanımlayan Atsız'a göre, bu ülkünün ilk aşamasında bağımsızlık kazanılır, ardından milli birlik sağlanır ve son aşamada fetihlere başlanır. Türkiye'nin bağımsızlığını kazandığını söyleyen Atsız'a göre sıra ikinci aşamaya yani milli birlik aşamasına gelmiştir. 1934 yılında dünyada yaşayan Türk nüfusun toplamının yaklaşık 100 milyon olduğunu iddia eden ve milletler arasındaki mücadeleyi ancak kalabalık nüfuslu olanların kazanabileceğine inanan Atsız'a göre, "dünya, bir devler memleketi olmaya doğru" gitmektedir ve Türklerin böyle bir dünyada ayakta kalmak için birleşmekten başka bir çareleri yoktur. Geçmişte "birkaç kere birleşmiş ve mutlu olmuş" olan Türkler "yeniden birleşeceklerdir." "Milli ülkümüzün ilk maddesini" ise "'Bütün Türkler Birleşecektir' diye ifade edebiliriz." (2003: 47)

Atsız, "Bizim için en kutlu hedef Turancılıktır," der ve "bütün Türkleri birleştirmek hakkımız ve görevimizdir. Bizden zorla koparılanı geri almak adaleti yerine getirmektir," diye devam eder. Turancılık yalnızca kültürel bir birlik için çaba göstermek değildir. Çünkü "sosyal bir kanundur

ki kültür birliği ancak siyasi birlik sonunda doğar." (1997b: 36) Atsız, her Türkçü milliyetçi olduğu hâlde, Turancı olmayan milliyetçilerin Türkçü olamayacaklarını söyler. Buna göre, "Dış Türklerle ilgilenmeyen, hatta onların varlığından habersiz olan, siyasi sınırlar dışında Türk ülkeleri olduğunu bilmeyen, tutsak bir Türk ülkesinin kurtarılması için göze alınacak savaşı istila sayan nice insanlar vardır." (1997b: 26) ki bunlara Türkçü demek mümkün değildir.

Atsız'ın, milliyetçi görüşleriyle tanınan ve 27 Mayıs darbesini izleyen süreçte Cumhurbaşkanlığına aday olan Ali Fuat Başgil'in *Son Havadis* gazetesinde yayınlanan "Seçim Konuşmalarım" isimli bir yazısıyla ilgili olarak yazdığı "Ordinaryus'un Fahiş Yanlışları" başlıklı sert broşür, Türkçü faşist ideolojinin Türkçülük ile milliyetçilik arasındaki farkı nasıl kavramsallaştırdığına dair iyi bir örnektir. Başgil Atsız'ı çileden çıkartan yazısında, "Biz, Türkiye Türkleri, muhtelif din, dil, tarih ve ırktan birçok millet elemanlarının asırlar içinde ve İslam kültürü kazanında kaynayıp hâl ve hamur olmasından meydana gelmiş mürekkep bir milletiz... Gerçi dil elemanlarımız bakımından Orta Asya ile yakın bir hısımlığımız var. Fakat biz ne beden ve ne ruh yapımız itibarı ile Orta Asyalı değiliz" diye yazmıştır. Atsız'a göre ise bu satırlar baştan aşağı yanlıştır ve üstelik Bolşeviklerin ekmeğine yağ sürmektedir. İlkin, Türklerin çeşitli ırklardan müteşekkil oldukları doğru değildir. "Türkler," der Atsız, "belki daha eski zamanlarda iki üç ırktan mürekkepti. Tarihin huzuruna çıktıktan sonra artık ırk olarak onun terkibine yeni bir şey eklenmedi." (1997b: 406) İkinci olarak ise Türkler Anadolu'da teşkil etmiş bir millet değildir. Türkler Anadolu'ya gelmeden yüzlerce yıl önce "Orta Asya'da kıva-

ma gelip" millet olmuştur ve "yerleştiğimiz ve açtığımız ülkelerdeki bir kısım halkın Türklerin içinde erimesi, bu terkibi" bozmamıştır. (1997b: 407)

Atsız, Turancılığı emperyalist olmakla suçlayanlara karşı, Turancılığın emperyalizm olmadığını, çünkü emperyalizmin bir milletin başka milletleri hükmü altına alması demek olduğunu, oysa Turancılığın "Türk topluluklarından birinin silah kuvvetiyle öteki Türkleri yabancılardan kurtararak tek devlet hâlinde" birleştirmeyi amaçladığını ve dolayısıyla da emperyalist değil, irredentist olarak nitelendirilmesinin daha uygun olacağını söyler. (1997b: 40) Ama yine de, "Eski topraklarımızı kurtarmak isteğimiz emperyalizm ise emperyalistiz. Türkistan'ı, İdil-Ural'ı, Azerbaycan'ı, Kafkasya'yı, Kırım'ı ve Türklerin yaşadığı başka yerleri istemek emperyalizmse kutlu bir düşüncedir," demeyi ihmal etmez. (1997: 42) Turancılığı, Türkiye'nin başını belaya sokacak bir maceracılık olarak nitelendiren düşünceleri ise, Türk dış politikasına ilişkin kimi uygulamaları örnek göstererek çürütmeye çalışır:

> "Siyasi sınırlar dışındaki Türklerle uğraşmak macera ise Türk uçakları neden Kıbrıs'a saldırdı? Hatta Amerikan donanması engel olmasaydı Kıbrıs'a neden çıkılacaktı? Batı Trakya Türkleriyle, Kerkük Türkleriyle, neden bu kadar ilgileniliyor? Dün 'Hatay'dı. Bugün 'Kıbrıs', yarın 'Batı Trakya' ve 'Kerkük', öbür gün 'Azerbaycan ve daha ötesi...'" (1997b: 37)

> "Turancılık bağımsız Türklerin devleti olan Türkiye sınırları dışındaki Türkleri kurtarmak demek olduğuna göre önce Hatay'ın kurtarılması, sonra Kıbrıs'ın yarısına el atılması Turancılık değilse nedir? Kıbrıs'taki 100.000 Türk için savaşan Türkiye, şartlar hazır olduğu zaman neden milyonlarca öteki Türk için çarpışmasın?" (1997b: s. 58)

Başka bir yazısında ise "Turancılık" sözcüğünün suçlayıcı ve hakaretamiz bir şekilde kullanılmasına karşı çıkarak, "Turancıyız ne olacak?" der. "Tarihî vatanımız olan bütün tutsak ülkeleri elbette kurtaracağız. Görevimiz bu değil mi? Böyle büyük bir ülküye bağlanmayıp da hayvani bir rehavetle zevk içinde mi yaşayacağız? (...) Biz iki Türkistan'ı da, Azerbaycan'ı da, Kafkasya'yı da, İdil-Ural boylarını da, Kırım'ı da kurtarmak için şuurumuz işledikçe, ayakta durabilecek gücümüz kaldıkça çalışacağız. O kadar da değil... Batı Trakya'yı, Kıbrıs'ı ve Adaları da alacağız... Kerkük ve Bayır-Bucak da bizim olacak." (1997b: 55)

Turan fikri, 1990'ların başında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin çözülüşünün ardından milliyetçi söyleme bütün görkemiyle geri dönecek fakat reel politik, bir siyasi proje olarak Turan'ın imkânsızlığını bir kez daha gösterecektir. Bu dönemde Atsız'ın yazdıkları Ülkücü Hareket içerisinde yeniden popüler olsa da, Türkiye ile Orta Asya Cumhuriyetleri arasındaki ilişkinin niteliği Turan düşlerinin bilinmez bir geleceğe ertelenmesine neden olacak, Atsız'ın yazdıkları ise bir kez daha rafa kaldırılacaktır. (Bora&Can, 2004: 207 vd.)

III. Irk ve Tarihi: Ebed-müddet Devlet

Nihal Atsız'ın ve Türkçü faşist ideolojinin tarihe bakış açısına göre, Türk tarihi, özsel olarak değişmez hasletlere sahip Türk milletinin en eski çağlardan beri taşıdığı milli bilinçle, sahip olduğu kahramanlarla, devletli bir millet oluşuyla ve bilinçli bir şekilde ırksal saflığını korumuş olmasıyla temayüz eder. Atsız, Türkçü faşizmin Türk tarihine bakışının nasıl olması gerektiği meselesi üzerinde uzun uzadıya

durmuş ve bir metodoloji geliştirmeye çalıştırmıştır. Atsız'a göre, bugüne kadar tarihe bakışta, yanlış bir şekilde, "millet tarihi şöyle dursun, devlet ve vatan tarihini bile bir yana bırakarak" sülale ve rejimlerin tarihi esas olarak kabul edilmiştir. Her sülale bir devlet sayılmış, sülaleler sayısınca devlet kurulduğu iddia edilmiş, ancak "o kadar devlet kurduksa, bunların hiçbirini de yaşatamamış olduk" diye düşünülmemiştir. Oysa Atsız'a göre Türklerin tarih boyunca kurduğu -ve dolayısıyla yıktığı- devletler değil, farklı hanedanlar tarafından yönetilmiş tek bir devlet vardır:

> "Elimizde, her zaman bir Türk devleti vardı. Çünkü gerçekte bu kadar devlet kurmuş değil, bu kadar sülale değiştirmiş bulunuyorduk. Tarihî hayatları uzun olan milletlerin tümünde olduğu gibi, bizde de birtakım hükümdar sülaleleri gelmişti. Başka milletler onları hükümdar sülaleleri diye saydıkları hâlde, biz ayrı devletler diye kabul ettik. Bu çeşit hükümdar sülalelerinin zamanlarını ayrı devletler olarak kabul etmek elbette ki yanlıştır. İngiltere'de, Fransa'da sülaleler nasıl birbirinin ardından gelmişse ve Fransa'da Kapet, Burbon, Orlean, Napoleon; Almanya'da Saksonya, Frankonya, Baviyera, Habsburg; İngiltere'de Anju, Tudor, Stuard devletleri yoksa ve bunlar sadece hanedanlar ise, bunun gibi, Türkelinde de Kun, Gök Türk, Uygur, Selçuk, Osmanlı devletleri yok sülaleleri vardır." (1997c: 10)

Atsız'a göre Türkiye Cumhuriyeti de yeni kurulmuş bir devlet değildir. Çünkü Osmanlı Devleti diye bir devlet, yerini yeni kurulmuş Türkiye Cumhuriyeti isimli bir devlete bırakmamış, bir süredir Osmanoğulları sülalesi tarafından yönetilen devlet, bir rejim değişikliği yaşamıştır. Atsız, Türk tarihine neden böyle külli bir şekilde bakılması gerektiğiyle ilgili olarak ise, pragmatizmi gayet açık olan şu argümanı kullanır:

> "Eğer biz, yıkılan sülaleleri devlet gibi gösterirsek, bundan, Türklerin siyasi hayatta istikrara sahip olamadıkları, devletlerini uzun zaman yaşatamadıkları sonucu da çıkar. Milletlerin ruhiyatı yüzyıllar içinde değişmediğine veya pek az değiştiğine göre, bu, Türkiye Cumhuriyeti'ni de uzun müddet yaşatamayacağımız gibi bir düşünceye yol açabilir." (1997c: 11-12)

Atsız'ın tarihe baktığında yalnızca liderleri, savaşları ve zaferleri gördüğü ortadadır. Başarısızlıklar ve yenilgilerden nadiren söz edildiğinde ise bunlar, mütemadiyen dışsal nedenlere bağlanmaktadır. Liderler hiçbir zaman yanılmazlar ve başarısız olmazlar, olsa olsa iyi niyetlerinin kurbanı olabilirler. Atsız'ın Osmanlı padişahları ile ilgili olarak yazdığı bir makalede, tek bir padişah hakkında bile başarısızlık ithamında bulunmadığı, aksine tüm padişahları sahiplendiği görülür. Aynı şekilde, Türk devletlerinin yıkılışında doğrudan yöneticiler değil, düşmanın yaptığı hileler, kanı bozukların ve devşirmelerin ihanetleri, azınlıkların işbirlikçiliği vb. ön plana çıkarılır. Hüseyin Namık Orkun'un "veciz" sözleriyle, Türklerin "tarihinde yüzünü kızartacak tek bir hadise yoktur." Oysa, geçmişte mevcut olmadığı iddia edilen bu hadiseler bugün fazlasıyla mevcuttur ve bunun için önlemler alınması gerekmektedir. Bu önlemler, ırkın üstünlüğünde en önemli faktörlerden biri olan ahlakın korunması için zorunludur.

IV. Irkın Ahlakı: Devlet, Disiplin, Eğitim

Atsız'a göre, ırkın kanının saflığının bozulması aynı zamanda bir ahlaki çöküntü anlamına da gelmektedir ve bu çöküntünün önlenebilmesi için çok sıkı bir disipline ve eğitime ihtiyaç vardır. Atsız, tarihten verdiği örneklerle ahlak ve çöküş arasındaki ilişkiyi şöyle açıklar:

> "Gerek Türk milleti olsun, gerek başka milletler olsun ahlakça yüksek oldukları zaman gelişip büyümüşler, ahlak sağlamlıkları bozulduğu zaman da çürüyüp dağılmışlardır. Roma, İran, Bizans, İspanya'daki Gotlar, Araplar hep ahlaklarının bozukluğu yüzünden battılar. Dünkü Fransa, ahlak bozukluğu yüzünden devrildi. Türk tarihinde geçirilen sarsıntıların baş sebebi de ahlakın gevşemesidir. Her ne kadar bu gevşeme Türkümsüler, Dönmeler ve Devşirmeler yüzünden olmuşsa da yine aynı sebepler ve aynı neticeler apaçık görünmektedir." (1997b: 157)

Atsız, ahlaki çöküş ve dejenerasyonla ya da Türkçedeki daha "derin" anlamıyla soysuzlaşmayla, kadınların kamusal alanda temayüzü ve serbest cinsellik arasında doğrudan bir bağ kurar ve kentli olan, erkeklerde aynı ortamlarda bulunan ve kendisine ait bir sosyal yaşamı olan, yani kadınlık vazifelerini yerine getirmeyen kadınları bu çöküşün en önemli müsebbipleri olarak görür. Örneğin "Topal Asker" isimli bir şiirinde, vatanı için savaşırken bir bacağını kaybeden askere şöyle dedirtir:

> "Ey saçları alagarson kesik hanım kız/Gülme öyle bakıp bana sen arsız arsız!/Bacağımla alay etme pek topal diye./ Bir sorsana o topallık nerden hediye? Sen Şişlide dansederken her gece, gündüz;/ Biz ötede ne ovalar, çaylar, ne dümdüz/ Yaylaları geçtik, karlı dağları aştık;/ Siz salonda dans ederken bizler savaştık."

Askerin yaptığı fedakârlığın farkında olmayan, kendisi zevk ve sefahate dalmışken onun uzaklarda bir yerlerde savaşıyor olmasını hiç umursamayan bu "salon kadını", Atsız'a göre bir fahişeden başka bir şey değildir ve ölmeyi hak etmektedir:

> "Gerçi salonlarda senin 'Yıldız'dı adın/Hakikatte fahişesin ey alçak kadın!../ Ey allıklı ve düzgünlü yosma bil şunu: /Bütün millet öğrenmiştir senin fuhşunu./ Omuzunda neden seni fu-

> zuli çeksin/Kinimizin şiddetiyle gebereceksin." (http: //www.turkcu.com/siir/topal-asker_atsiz.htm)

Ancak soysuzlaşma tehlikesinin tek göstergesi, kadınlar değildir. Atsız'a göre, gençlik "ata yadigârı olan sebillerde rakı satıldığını, şehvet uyandıran filmler gösterildiğini, sağlık koruma yeri olan plajlarda türlü kepazelikler yapıldığını" görmekte ve "mefahiri inkâr eden, yabancı ülkülerin propagandasını yapan, aileyi baltalayan yazı, roman, makale"ler okumaktadır. (1997b: 158)

O hâlde yapılması gereken nedir? Atsız'ın bu soruya verdiği yanıt disiplin ve cezalandırma uygulamalarının tüm toplumu kapsayacak bir şekilde genişletilmesi ve olabildiğince sert bir şekilde hayata geçirilmesi yönündedir:

> "... cezalar şiddetlendirilmelidir. O kadar şiddetlendirilmelidir ki ağır çeksin diye ekmeği iyi pişirmeden çıkaran fırıncı, reçeteyi kasden değiştirerek hastanın sağlığı ile oynayan eczacı, para kazanmak için çocuk düşüren yani cinayet yapan doktor, bir şey bilmeden kopya ile sınıf geçmek isteyen, yani bilgilinin hakkını çalan talebe, ahbap çocuğuna iltimas yapan yani sahtekârlık eden öğretmen, vazifesi başına geç gelen yani hak etmediği parayı alan memur, ahlaksızlığın reklamını yapan romancı, geri ve düşman milletlerin hezeyanlarına oparlörlük eden gazeteci, hülasa hırsız, rüşvetçi, muhtekir, cani, dolandırıcı, ahlaksız, iltimasçı, namussuz olanlar başkaldıramayacak şekilde ezilmelidir." (Atsız, 1941: 281)

Bu şiddetli cezalandırma taleplerine rağmen Atsız, hem genç kızların hem de genç erkeklerin "ahlaklı birer Türk" olarak yetiştirilmeleri için gereken "daha incelikli" mekanizmaların neler olabileceği üzerine de düşünmüştür. Buna göre genç kızların her şeyden önce "asli görevlerine" rücu etmeleri ve iyi birer anne adayı olarak yetiştirilmeleri gerek-

mektedir. Türk kızlarının "çok eski zamanlardaki Türk kızları gibi fazilet mümessili" olarak yetiştirilmeleri gerektiğini söyleyen Atsız'a göre, "yalnız süs peşinde koşan bir kız, analık ve yurt duygularından uzak bir kokettir." Oysa vatanın "iyi dans eden, şu kadar elbisesi olan, güzel boyanan, hatta kusursuz pasta yapan kızlara değil; 'bu vatana şerefli oğullar ve kızlar yetiştirmek en büyük borcumdur' diyen kızlara ihtiyacı vardır." (Atsız, 1997b: 185-186)

Atsız, özlemini duyduğu kadınların yaratılabilmesi için gerekenin ne olduğunu ise şu soruyu sorarak ortaya koyar:

> "Acaba bilhassa gençlerimizin ve bilhassa kızlarımızın zehirlenmesine engel olmak için bütün memlekette sinemalar kapatılsa, erkek ve kadın pilajları ayrılsa, roman ve hikâyeler sansürden geçse ne olur? Demokrasi, hürriyet suya düşüp medeniyet yok mu olur?" (1997b: 187)

Bir öğretmen olan Atsız, Türk erkeklerinin ahlaklı birer genç olmaları için de ayrıntılı bir eğitim programı hazırlamıştır. Esas amacı Sparta devletindekine benzer bir asker-millet yaratmak olan Atsız, bu programın özünün ne olduğunu, "İnsaflı düşünelim: Bir Türk çocuğuna güreş mi yakışır, yoksa aktörlük mü? Bize askerlik terbiyesi mi gerek yoksa Güzel Sanatların Tiyatroculuk şubesi mi?" diye sorarak ortaya koyar. (1997b: 187)

Atsız'ın Türk gençliğini "gevşeklikten uzaklaştırmak" ve kahraman yetiştirmek" için eğitimde yapılmasını düşündüğü değişiklikler şöyledir: Öncelikle üniversite eğitimine kadar kızların ve erkeklerin bir arada eğitim görmeleri yasaklanmalıdır. Çünkü "küçük sınıflarda kız ekseriyeti arasında kalan bazı erkek çocukların erkeklik ruhlarını kaybettikleri ve kısmen avareleştikleri muhakkak"tır. "Ağaç yaşken eğilir"

düsturuna uygun bir şekilde "ilkokul talebesine verilen sınırsız hürriyet derhâl kaldırılarak çocuk sıkı bir disiplin muhiti içine alınmalı ve hayatta disiplin denilen bir şeyin var olduğunu daha pek küçükken idrak etmeli"dir. Cezalandırma mekanizmaları bütün şiddetiyle devreye sokulmalı ve kötü aile muhitlerinde yetişen çocuklar yaptıkları hareketlerin mukabelesiz kalmadığını görmeli ve iyi çocukların da bozulmasının önüne geçilmeli"dir. "Bütün oyunlar, ders kitapları, vazifeler, kahramanlar, Türkçülük, fedakârlık aşılayacak şekilde olmalı"yken, "kadın öğretmenler erkek talebeye ders vermemeli, bütün öğretmenler sade kılıkları ile talebeye örnek olmalı, boyalı veya *bob-stil* hocalar derhâl meslekten uzaklaştırılmalı"dır. (1997b: 188-189)

Atsız'ın nihai hedefi olan, eğitim sürecinin bir zorunlu askerlik hizmeti hâline getirilmesi ve asker-vatandaş yetiştirme projesi ise ilerleyen maddelerde ele alınmaktadır. Buna göre; "askerlik dersi nazari ve amelî olarak çoğaltılmalı ve ciddi tutulmalı"dır. Talebe askerî kanunlara ve cezalara tabi olmalı ve mektep üniforması giymeye mecbur edilmeli"dir. "Ortaokulda milli sporlar başlamalı; kılıç, güreş, cirit gibi ananevi sporlarla, yüzücülük, kürekçilik vesaire gibi savaşa yardımcı sporlar birinci mevkii tutmalı"dır. "Askerlik dersleri ile sporlar en mühim dersler hâline gelip, her birinden ayrı not verme usulü konulmalı, gösteriş izciliği, caka resmigeçitler kaldırılarak yerine hakiki ve sert askerlik getirilmeli"dir. (1997b: 189)

Atsız'ın askerî dozu giderek artan önerileri şöyle devam eder: "Askerlik ve spor liselerde daha sıkı olarak devam etmeli ve talebeler silahla toplu bir hâlde talime, hakiki süngü ve kılıçlarla hakiki mübarezeler yapmaya alışmalı"dır.

"Zarar yok, aralarında tehlikeli yara olanlar bulunsun..." der Atsız, "bu yaralar sinemaların, baloların yaptığı tahribat kadar zararlı değil, talebeyi tehlikeleri azımsamaya alıştırmak bakımından faydalıdır." (1997b: 190)

Atsız'a göre "talebenin başına daima otoriter, seciyeli ve Türk öğretmenler getirilmeli"dir. "Okullar birer kışla hâline gelmeli, hatta liselerin müdürleri yüksek rütbeli subaylardan olmalı"dır. "Okullar birbiri ile futbol gibi manasız ve voleybol gibi kadınca müsabakalar değil, askerî ve milli müsabakalar yapmalı"dır. "Türk kılıcı, okçuluk gibi milli sporlarımız ihya olunarak liselere sokulmalı"dır. (1997b: 191) Tüm bu önerilerin sarhoşluğu içerisinde ise şu soruyu sorar Atsız:

> "Bir stadyumda iki okulu temsil eden 22 gencin lastik peşinde koşması ile, iki okulu temsil eden 200 gencin başlarında tulgalar, göğüslerinde zırhlar olduğu hâlde, hakiki kılıçlar veya süngülerle çarpışmaları arasındaki farkı düşünün." (1997b: 191)

Nihai çözüm ise ancak, Milli Eğitim Bakanlığının kontrolünden çıkarılmış ve Genelkurmay tarafından düzenlenip, denetlenen bir eğitim sistemi ile mümkündür. Atsız'a göre; "bütün milletin aynı bir milli-askerî terbiye ile yetişebilmesi için, hiç olmazsa orta ve yüksel tahsil gençliğini maarif vekâletinin elinden alarak Büyük Erkânı Harbiyenin eline vermek" gerekmektedir. "Maarif Vekâleti ilk tahsil gençliği ile, bilhassa köylerle meşgul olmalı, fakat orta ve yüksek mektepler Büyük Erkânı Harbiyenin elinde olmalı"dır. (1997a: 482-483)

Eğitim sisteminin nasıl teşekkül edeceğinin de ötesinde, tüm toplumun nasıl topyekûn bir şekilde kontrol edilebileceği Atsız için en önemli mesele olmuştur. Atsız, Türkçülüğün "disiplinli millet" taraftarı olduğunu söyler ve disiplinli

milleti, "milletin ahlak, gelenek, şeref ve isteklerine aykırı" hiçbir şeyin yapılamadığı ve "hayat telakkisi, mukaddesatı, zevki, bayramı, kederi ve hatta kılığı ve takvimi belli" (2003: 104) diye tanımlar. Bunun nasıl gerçekleştirileceği ile ilgili olarak ise, daha 1930'ların başında, bir faşizm programına benzeyen 9 maddelik şu listeyi hazırlamıştır:

> "1- Bütün Türkler bir devlet hâlinde bir bayrak altında toplanacaklardır.
>
> 2- Türk türesine, ilme, tekâmüle mugayir hiçbir müessese Türkeli sınırları içerisinde yaşayamayacaktır.
>
> 3- Terbiye ilminin müsaade ettiği en küçük yaştan itibaren bütün Türk çocukları Türkelinin yatılı mekteplerine girerek milli-askerî terbiyeyi alacaklar.
>
> 4- Sinema ve tiyatrolar halk mektepleri olduğundan mektepler gibi konturola tabi olacaklardır.
>
> 5- Türklüğün milliyet, hars ve ahlakına zararlı neşriyat men edilecektir.
>
> 6- Büyük işler ve büyük sermayeler devletin elinde olacaktır.
>
> 7- İlmin milli gayeleri olacak ancak Türklük için çalışan ilimler Türk ilmi olacaktır.
>
> 8- Serbest doktorluk ve avukatlık kalkacak, bunlar ancak devlet memuriyeti hâlini alacaktır.
>
> 9- Mirasa cemiyet de iştirak edecektir." (Atsız, 1932: 73)

Atsız, sonraları Alman Nasyonal Sosyalizminden etkilenmediğini ve Türkçülüğün özgün bir fikir akımı olduğu iddiasını kanıtlayabilmek için yukarıdaki programı henüz Almanya'da Naziler iktidara gelmemişken hazırladığını söyleyecektir. Oysa Almanca bildiği için, büyük ihtimalle henüz Naziler iktidara gelmeden önce Nazi yayınlarını takip etmiş ve Nazizmden etkilenmiştir.

V. Irk, Hayat ve Savaş

Atsız, bütün faşizmlerde olduğu gibi, sosyal Darvinizmi Hobbesçu bir bakış açısıyla birleştirerek, milletlerin var kalmak için birbirleriyle sürekli mücadele ettikleri bir dünya tasarımına ulaşır. "Biyoloji bakımından canlıların, yani hayvanlarla bitkilerin gayesi, kendi soyunun bütün dünyayı bürümesidir. Hiçbir hayvan veya bitki cinsi dünyayı kaplayamıyorsa, bunun sebebi, aynı gayeyi güden başka cinslerin mukavemetiyle karşılaşmasıdır. Cinslerin, aynı gaye için yaptıkları bu tesir ve karşılaştıkları tepkiden 'hayat kavgası' doğuyor. Bu arada güçsüzler eziliyor, azalıyor; güçlüler yayılıp çoğalıyor. Bazı soylar ise yeryüzünden büsbütün kalkıyor" diyen Atsız'a göre, "Milletler arasında da aynı yasa hüküm sürer. Millet âdeta bir şuuraltı itişiyle, dünyaya yayılıp hâkim olmak ister. Fakat yayılırken, başka milletlerin mukavemetine çarpar. Böylelikle aralarında savaş başlar. Sonunda güçlüler kazanır." (2003: 21)

Milletlerin hayatının bir var kalma mücadelesi olarak kodlanmasının doğal sonucu, küresel ve ebedî bir barışın mümkün olabileceği fikrinin bir millet için "en büyük tehlike"yi teşkil etmesidir. Atsız şöyle der:

> "Bir millet için en büyük tehlikelerden biri barış ve dostluk afyonu yutarak uyumaktır. Büyümek istemeyen millet küçülmeye mahkûmdur. Saldırmayan millete saldırılır. Hayat bir savaşken ve onu kazanmak için mutlaka saldırmak gerekirken, milli ülkü yolunda yapılacak saldırının çirkinliğini haykırmak ya gaflet ya ihanettir." (Atsız, 2003: 26)

Barış fikri aynı zamanda bir egemenlik kurma aracı olmaktan başka bir şey değildir Atsız'a göre:

> "Bütün insanların kardeş olması, ihtirasın kavganın kalkması tabiata muhaliftir, insanlık ve kardeşlik propagandası medeniyette ilerlemiş milletlerin, er meydanında silahla yenemedikleri geri milletlere karşı tatbik ettikleri yeni bir tabiye usulüdür." (Atsız, 1997b: 174)

Ancak Atsız, milletlerarası savaş fikrinin doğal ve biyolojik olarak temellendirilmesinin eksik olacağının farkındadır ve bu fikre manevi değerler ekleyerek bu değerlerin hepsini birden "milli ülkü" olarak adlandırır. "Milli ülkü, milletin şuuraltında bulunan 'yayılıp hâkim olma' içgüdüsünün, başkanlar ve kılavuzlar tarafından şuurlandırılıp sistemlendirilmiş şeklidir." (Atsız, 2003: 21) Milli ülkünün üç merhalesi bulunduğunu söyleyen Atsız'a göre; ilk merhalede "bağımsız olmayan millet onu kazanmak için, kendisine hâkim olan milleti yenmeye mecburdur. Yani saldırıcı bir maksatla hareket edecektir. İkinci merhalede ise "birliğini tamamlamamış olan millet, bu birliği elde etmek için, urukdaşlarını tutsak eden millet veya milletler ile çarpışacak, onlardan toprak alacaktır." Üçüncü merhalede ise, "milli birliğini kurmuş olanlar (...) fetihler yapmak için başkalarını yeneceklerdir." (2003: 25)

Atsız, savaşmayan milletlerin çökmeye mahkûm olduklarını düşünür. "Yirminci yüzyıla doğru yaklaştıkça savaşlar daha ızdıraplı bir hâl almakla beraber, hiçbir şey onun ahlaki karşılığı olamamıştır ve uzun zamandır savaşmayan milletlerde ahlaki bir bozulmanın başladığı gözden kaçmamaktadır." diyen Atsız, "İsveç örneği"ni verir:

> "Mesela İsveç'te kültür ve refah son dereceye vardığı, bu alanda Amerika ve Almanya'dan bile üstün bulunduğu hâlde, İsveç halkının ahlakındaki, günden güne çoğalan yozlaşma, düşündürücü bir durum almaktadır. Bazı bayramlarda İsveçli gençle-

> rin topyekûn yaptığı rezaletler, memlekette homoseksüel derneklerin yasa ile tanınması, çocuk yetiştirebilecek kabiliyetteki aileler arasında bile sun'i ilkahla çocuk sahibi olmak gibi gariplikler, bu milletin bir iç sıkıntısı, bir manevi bocalama içinde olduğunu gösteriyor. İsveç iki yüzyıldan beri savaşmamıştır." (2003: 18)

Atsız'ın hayat karşısında ölüme duyduğu hayranlık ve ölümü yüceltişi "savaşperestliği"ni taçlandırır niteliktedir. Atsız, "Hayat ve ölüm," der, "bunların ikisi de güzeldir. Fakat esas ve ebedî olan ölümdür. Öteki bir rüya kadar geçici ve aldatıcıdır. Büyük ve esrarlı kâinatın bağrında yatmak... İşte bizim nasibimiz budur. Bu nasibimizi almadan önceki kısa rüya âleminde, kendimizi, ölüm kadar ebedî bir fikre vermek ve fikir uğrunda harcamak gibi yüksek bir ülküye kaptırmaktan şerefli ne olabilir?" (2003: 109)

Atsız'ın ölüleri, cennete gitmeyeceklerdir. Çünkü, "bu ölüm bizi Tanrı Dağı'nda bekleyen ataların ruhuna ve Tanrıya kavuşturacak şanlı ve güzel bir ölümdür." Atsız'ın ölümle yaşam arasındaki kesin tercihi ölümden yanadır. Çünkü "yaşamak sadece kısa bir an yaşamaktır. Ölüm ise kâinatın ebediliğinde, hatıralarda ve gönüllerde yüzyıllarca yaşamak, yahut hatırlardan ve gönüllerden de silindikten sonra sonsuzlukta sonuna kadar yaşamakta devam etmektir." (2003: 110)

Hayatın ırklar arasındaki bir var kalma savaşı olarak betimlenişi, katı bir hiyerarşi ile düzenlenmiş, ast-üst ilişkilerinin hayatın her alanında geçerli olduğu, itaat etmenin bir arzunun giderilmesi anlamına geldiği ve kişisel doyuma hizmet ettiği emir-komuta toplumunu meşrulaştırmaya yarar. Artık söz konusu olan ebedî askerlik hizmetinin geçerli

olduğu, daimî teyakkuz hâlinde bir ordu-millet olma durumundan başka bir şey değildir.

Bu, Türkçü faşist ideoloji için askerliğin, her şeyin üzerinde yer aldığı muteber konumuyla kutsanışını da açıklar. Atsız'ın sözleriyle "Realist olan Türkçülük, 'yaşamak için kavga' kanununun, sonuna kadar devam edeceğine inandığından askerliğe karşı saygı duymakta ve ırkımızın asker millet olma geleneğini geliştirme amacını gütmektedir. Varlığımızı korumak, haklarımızı almak için her zaman çarpışmaya mecburuz. Çarpışmaya mecburuz demek, asker olmaya mecburuz demektir. Askerlik çarpışmak bilimidir. Yaşamaya hak kazanmak bilimidir. Bu bakımdan tek gerçek bilim odur. Başka her ilim ile fen onun yardımcısıdır." (1997b: 105-106)

Atsız'ın askerlik sevgisi öyle büyüktür ki, sürekli olarak baloların zararlarından söz etmesine ve bunların yasaklanmasından bahsetmesine rağmen, İstanbul Kız Lisesi'nden bir hocanın kız öğrencilerine verdiği bir öğütten, söz konusu hocayı "takdirle anarak", büyük sitayişle bahseder:

> "Bu muhterem hoca bir dersinde kız talebelerine muaşeret hakkında söz söylerken 'herhangi bir yerde bir zabit size dans teklif ederse, yorgun bile olsanız onu reddetmeyeceksiniz; şahsı ne olursa olsun taşıdığı üniformanın şerefi büyüktür. Size belki askerî lise talebelerinden bazılarının yaptığı münasebetsiz hareketleri göstererek fikirlerinizi askerler aleyhine çekmek isteyeceklerdir. Fakat acaba siviller o münasebetsizliklerin daha büyüğünü yapmıyorlar mı? Onlar asker oldukları için yaptıkları en ufak bir hareket bile göze batıyor ve fazla gözüküyor. Berikiler sivil oldukları için ne yaparlarsa yapsınlar göze batmadan kayboluyor' demiştir. Bu sözler tamamile doğrudur." (1997a: 485)

Büyük ülküleri sistematize eden büyük kahramanların önderliği altındaki ordu-milletin mensuplarına düşen, itaat etmek ve disiplinli olmaktan başka bir şey olamaz. Disiplin, Atsız'a göre insanı hayvandan ayıran ve onu medenileştiren bir haslettir:

> "Bugün yeryüzünde hiç şüphesiz en muntazaman en örneklik teşekküller ordulardır. Disiplini çok olan cemiyetler daha verimlidir. Eğer bu disiplinli cemiyette feragat ve fedakârlık da olursa o zaman kuvvet iki misli artar. Bir askerin, kendisinden daha yüksek rütbeli olana itaati mantıksız bir kölelik değil, mantıklı bir feragattir. (...) disiplinsiz ve başıboş yaşamak kolaydır. Bunu herkes ve hatta hayvanlar da yapabilir. Fakat kuvvetli bir disiplin içinde birbirine merbut olarak yaşamak için yüksek hasletler ister." (1997a: 484)

Atsız'ın, şu satırlarını okuduktan sonra itaat ve disiplin sözcüklerini her duyuşunda ya da yazışında cinsel hazza benzer bir şeyler hissettiğini düşünmemek imkânsızdır:

> "Disiplin, körükörüne itaattır ve körükörüne itaatta en büyük yaratıcı şuur gizlidir. Buhranlı anda, ölümün karşısında, tartışmakla hiçbir güçlük çözülemez. İtaat edilen yanlış karar bile, tartışılan doğru karardan daha verimlidir. (...) Emir vermek gururu ve emir almak sarhoşluğu... Bu sarhoşluk müthiş bir şeydir ve içinde atom enerjisi gibi korkunç bir kuvvet gizlidir." (1997c: 118-119)

İtaatkâr ve disiplinli bir toplum tasarımına eşlik eden ise bir yandan ırkın kanının saflığını korumayı başaran öte yanda ise hıfzıssıhha politikaları ve öjeni uygulamaları ile içerisindeki "çürükleri" ayıklayan ve böylelikle ırklar arasındaki savaşta daha güçlü bir konuma gelen bir ırk-devletinin yaratılması olacaktır. Türkçü faşist ideolojide daha çok Reha Oğuz Türkkan, V. Vassaf Akan, Süreyya Aygün gibi isim-

lerin üzerinde durduğu ırk hıfzıssıhhası ve öjeni meseleleri üzerinde Atsız uzun uzadıya durmamıştır. Ancak bir yerde ırkçılığın bir hıfzıssıhha meselesi olduğunu söyleyerek ırklar arasındaki karışmanın daima üstün olanın aleyhine olduğunu ve bunun engellenmesi gerektiğini söyler. (1997b: s. 97)

Hayatın bir savaş olarak tasvirinin doğal sonucu "iç" ve "dış" düşmanların heryerdeliği olacaktır. Atsız, için siyaset "dost-düşman" ayrımına dayanır ve Türklüğün hem içerideki hem dışarıdaki düşmanlarına karşı sürekli bir teyakkuz hâlinde olunması Türklüğün varlığını devam ettirmesi açısından öncelikli bir zorunluluk teşkil etmektedir.

VI. Irk ve Düşmanları: Azınlıklar, Yahudiler, Kürtler ve Diğerleri

Azınlıklar, Yahudiler, Kürtler, Ermeniler, Araplar, Ruslar, komünistler, Atsız'ın tahayyülündeki savaş dünyasında sinsi ve tehlikeli birer düşmandırlar. Daha veciz bir ifadeyle söylenecek olursa, yabancı olan, aynı zamanda düşmandır da. 1934'te yazdığı bir yazıda, "Türk Milletinin dışarki düşmanları bütün dünyadır" diyen Atsız'ın oğluna bıraktığı vasiyet "iç" ve "dış" düşmanların kimler olduğunu somutlaştıran bir belge niteliğindedir. Atsız vasiyetinde oğluna, "öğütlerimi tut, iyi bir Türk ol" dedikten sonra şöyle der:

> "Komünizm bize düşman bir meslektir. Bunu iyi belle. Yahudiler bütün milletlerin gizli düşmanıdır. Ruslar, Çinliler, Acemler, Yunanlılar tarihi düşmanlarımızdır. Bulgarlar, Almanlar, İtalyanlar, İngilizler, Fransızlar, Araplar, Sırplar, Hırvatlar, İspanyollar, Portekizliler, Romenler, yeni düşmanlarımızdır. Japonlar, Afganlılar ve Amerikalılar yarınki düşmanlarımızdır. Ermeniler, Kürtler, Çerkesler, Abazalar, Boşnaklar, Arnavutlar, Pomaklar, Lazlar, Lezgiler, Gürcüler, Çeçenler içe-

rideki düşmanlarımızdır." (http: //www.nihal-atsiz.com/yazi/h-nihal-atsizin-vasiyeti.html)

1930'lar ve 40'lar boyunca antisemitizm, Batı'daki modaya uygun bir şekilde, Atsız'ın yazdıklarında da leitmotif unsurlardan biri olmuştur. Atsız, "Musa'nın Necip (!) Evlatları Bilsinler ki:" isimli yazısında "Yahudi denilen mahlûku dünyada Yahudiden ve sütü bozuklardan başka hiç kimse sevmez. Çünkü insanlık daima kuvvete, kahramanlığa ve iyiliğe tapındığı hâlde Yahudi zilletin, korkaklığın, kötülüğün ve seciyesizliğin örneği olmuştur" dedikten sonra ekler: "Yahudi meselesini ilk halleden memleket Almanya olmuştur. Başka milletler bundan ders alacaklardır." (1997a: 529)

Atsız'ın metinlerinde o dönemde hemen tüm ülkelerde tedavülde olan antisemitist ögeleri bir arada bulmak mümkündür. Buna göre, "Onun Allahı paradır. O, cebine birkaç para koyabilmek için gölgesinde yaşadığı bayrağı satmaktan çekinmeyen namussuz bir bezirgândır. Hangi memlekette oturuyorsa onun düşmanıdır. Fakat bu düşmanlığını açıkça değil yüze gülerek, tezellül ederek yapar. Yahudi mayi gibidir. Derhâl bulunduğu kabın şeklini alır." (1997a: 172-173)

Atsız'a göre, "onlara" yapılacak ihtar şudur: "Hadlerini bilsinler." Aksi takdirde ne olacağını ise, faşist espri anlayışına mükemmel bir örnek teşkil eden şu cümlelerden öğrenebiliriz: "Sonra biz kızarsak Almanlar gibi Yahudileri imha etmekle kalmaz, daha ileri giderek: onları korkuturuz. Malum ya ataların sözüne göre Yahudiyi öldürmektense korkutmak yeğdir."

Düşmanlardan biri de Türk gibi görünmekle birlikte aslında Türk olmayanlar, yani "Türkümsüler"dir. Atsız'a göre; "Türk'e düşman olanlar ve bunu açıkça söyleyenler Türklük

için o kadar tehlikeli değildir. Asıl büyük tehlike Türkümsü olan yabancılardadır. Bunlar iyi Türkçe konuştukları ve çok defa Türkçeden başka dil bilmedikleri için Türk'ten ayırt edilemezler. Fakat kanlarının başka olduğunu ya bilir ya sezerler. Onun için bunlara Türkümsü diyorum. Bunlar dalkavuktur, yalancıdır. Yüze gülerler. Türklüğe zararlı fikirler bunlar arasında revaçtadır. Türk olmadıkları için ufak bir şahsi menfaat uğrunda Türk'e içten içe kötülük eden fikirlere ve teşkilatlara bağlanmaktan çekinmezler. (...) onlara bunu yaptıran damarlarındaki kanın bozukluğudur." (1997b: 142)

Kanın saflığı inancı bir kez daha işbaşındadır. Türk olmak için Türk olduğunu söylemek, Türk olduğunu düşünmek, yüzyıllardır Türkiye'de yaşıyor olmak, Türkçe konuşmak, ortak bir kültürel değer silsilesini kabul etmek yetmez. "Türkümsüler birkaç göbek ileriki babalarının Türk'ten başka bir şey olduğunu bilmeyip kendilerini öz sansalar da yine Türk değildirler. Çünkü Türklük yalnız manevi-ahlaki değil, aynı zamanda maddi (yani fizik, fizyolojik, fizyonomik ve antropolojik) bir şeydir." (1997b: 143)

Atsız, Arapları da Türklüğün en büyük düşmanlarından biri olarak görür. Burada dikkati çeken nokta ise, Arap düşmanlığına eşlik eden İslamiyet düşmanlığıdır. Atsız, "Arapların ihaneti"nden, "bugünkü nesiller tarih kitaplarında okumadıkları için bilmezler. Birinci Cihan Savaşının sonunda Türk ordusu Suriye cephesinde bozulunca Türk esirlerini öldürenler, altın yuttuklarını sanarak öldürdükleri ve bazen diri Türklerin karnını deşenler hep bu din kardeşlerimiz Araplardı." şeklinde söz etmektedir. (1997b: 472)

Atsız, milliyetçi söylemin bugün de dilinden düşürmediği "İslamın kılıcı Türkler" argümanını kullanarak,

Türklerin, "İranlılar tarafından İslamiyeti ortadan kaldırmak için hazırlanan büyük ihtilali suya düşürmekle, farkında olmadan bu dini kurtardıkları gibi on birinci yüzyılın ortasından Kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar da tek başlarına İslam dünyasının önderi ve savunucusu olduklarını" söyler. (1997b: 467) Atsız'a göre, "11-12. yüzyıllardaki o korkunç Haçlı saldırılarını göğüsleyen, 15-16. yüzyıllarda Avrupa içlerine ve Okyanuslara kadar ilerleyen, 17. yüzyılda Avrupa'nın ortasında, artık teknik üstünlüğü sağlamış olan Hıristiyanlarla boğuşan, 18.-19. yüzyıllarda savunmaya çekilerek ve her kalede sonuna kadar vuruşarak savaşa devam eden yalnız, Türklerdir."

Atsız'ın Arap düşmanlığı, büyük bir küçümseme ile iç içe geçmiştir. Atsız'a göre Müslümanlık, Arapların millet hâline gelme çabalarından başka bir şey değildir. Peygamber hayattayken bu bir parça başarılmışsa da, "Arapların yüzyıllar boyunca devlet kuramamaktan doğan bölücülükleri, aile ve şahıs menfaatini her şeyden üstün tutan ayrıcı tabiatları, dedikoduculukta son dereceyi bulan ahlaksızlıkları Peygamberin ölümünden sonra hemen kendini göstermiş" ve Müslümanlık parçalanarak ortaya mezhep savaşları çıkmıştır. (1997b: 465-466)

Atsız'a göre Araplar, devlet kurmada yeteneksiz ve siyaseten ahlaksızdırlar. Buna en iyi kanıt, İslamın dört halifesinden üçünün suikastlarla yaşamlarını yitirmeleridir ve bu "Bizans'tan başka hiçbir devletin tarihinde gösterilemez." (1997b: 466)

Atsız, Türklerin onlara yaptığı onca iyiliğe mukabil, Arapların Türklere tarihsel bir düşmanlığı olduğunu söyler. Araplar için, "mühim dava Ali-Muaviye davası, Hüseyin'in

öldürülmesi olayıdır. Arapça resmî dil olmalıdır. Türkçe zaten dil değildir. Mete, Atila, Çengiz, Hülegü kâfirdir. Kan içici zalimlerdir. Şeriattan başka kanun olmamalıdır. Çocuklara Demir, Taş, Kaya gibi iptidai adlar, hele Arslan, Pars, Bozkurt, Doğan gibi hayvan isimleri vermek dinsizliktir. İslami adlar verilmelidir. Türkleri İslamiyet adam etmiştir. Ancak İslamiyet sayesinde büyük devletler kurabilmişizdir vb..." (1997b: 469) Bu tarihsel düşmanlığın bugün de genel bir hâl aldığını söyleyen Atsız'a göre Arap milliyetçiliği, "kendilerinden Filistin'i koparan Yahudilere ve Araplar, Yahudilerden dayak yerken kendilerine yardım etmeyen Türklere düşmanlık düşüncesi üzerinde kurulmuştur." (1997b: 473)

Türkçü faşist literatürde çok nadir gözlemlenebilen bir şekilde, çocuklara verilen isimler üzerinden bir Şamanizm-İslamiyet karşılaştırması yapan ve Şamanizmin yanında yer alan Atsız, (1997b: 470) daha da ileri giderek İslam tarihine ait olduğu düşünülen olayların aslında Arap tarihine ait olduğunu ve Türkleri hiçbir şekilde ilgilendirmediğini söyler: "Ali-Muaviye kavgası, Hüseyin'in öldürülmesi bizim için mesele bile değildir. Bu, Arapların, iç işi, bizim için de yabancı tarihlerin bin bir konusundan herhangi birisidir. Bizim için Hüseyin'in Kerbela'daki ölümü değil, Çiçi Yabgu'nun Türkistan'daki, Kür Şad'ın Çin'deki, Genç Osman'ın İstanbul'daki ve Osman Batur'un Altaylardaki ölümü daha ilgi çekici, daha acıklı ve daha şanlıdır." (1997b: 469)

Bir başka iç düşman ise Kürtlerdir. Kürtlerden "Farslar'ın gayet geri ve iptidai bir kolu olup İran, Türkiye ve Kuzey Irak'ta yayılmış bulunan Kürtler" diye bahseden Atsız'a

göre, Türkiye'de "Türklüğe düşman üç zümreden" biri -diğer ikisi komünistler ve siyasi ümmetçilerdir- Kürtçülerdir. (1997b: 379)

Atsız, Kürtlerin devlet kurma taleplerine yanıt olarak, Türkiye'nin doğu illerinin "bütün Türk ırkının vatanı" olduğunu söyler. "Artuklular, Saltuklular, Karakoyunlular, Akkoyunlular'ın hüküm sürdüğü, anıtlar diktiği bölgeler elbette Türk'tür. Türk kalacaktır. Bu bölgelerde daha eski olmak hiçbir şey ifade etmez. Maymunlar daha da eskidir." diyen Atsız'a göre, "Hayalî Kürdistan'a başkent yapmak istediğiniz Diyarbakır, Büyük Türkmen Beyi Uzun Hasan'ın şehridir. Don Kişot'ların başkenti olamaz." (1997b: 389)

Atsız, Kürtleri, "akıllarını başlarına dermeyerek, yabancı kışkırtılara oyuncak olmakta devam ederlerse" başlarına gelecek olan konusunda, Rumların ve Ermenilerin başına gelenleri de hatırlatmayı ihmal etmeyerek uyarır:

> "Türk ırkı oluk gibi kanı ve sayısız emeği pahasına yurt edindiği Türkiye'ye göz dikenleri ne yapabileceğini göstermiş 1915'te Ermenileri, 1922'de Rumları bu ülkede yok etmiştir." (1997b: 382)

Resmî milliyetçiliğin Kürtler konusunda inkârla asimilasyon arasında gidip gelen tutumunu sergilerken zaman zaman başvurduğu "ülkeyi birlikte kurduk" argümanını Atsız kesin bir şekilde reddeder. Atsız'a göre, Kürtler 1839'a kadar askerlik bile yapmamışlar ve "Viyana'dan Yemen'e kadar her yerde Türk ırkının kanı sebil gibi akarken, onlar yaşadıkları dağlarda ve köylerde keçilerini" gütmüşler, "fırsat buldukça hırsızlık ve yağmacılık ederek" yaşamışlardır. Birinci Dünya Savaşı'nda ise Ermeniler Türkleri katlederken, Kürtler sarp köylerde ve dağlarda yaşadıkları

için aslında azınlık oldukları illerde çoğunluk hâline gelebilmişlerdir. (Atsız, 1997b: 386)

Öfkesinin aklına iyiden iyiye galebe çaldığı yazının devamında ise Atsız, Kürtleri ülkeden kovar:

> "[Kürtler -*FY*] Türk milletinin başını belaya sokmadan, kendileri de yok olmadan çekip gitsinler. Nereye mi? Gözleri nereyi görür, gönülleri nereyi çekerse oraya gitsinler. İran'a, Pakistan'a, Hindistan'a, Barzani'ye gitsinler. Birleşmiş Milletler'e başvurup Afrika'da yurtluk istesinler. Türk ırkının aşırı sabırlı olduğunu fakat ayranı kabardığı zaman "Kağan Arslan" gibi önünde durulmadığını, ırktaşları Ermenilere sorarak öğrensinler de akılları başlarına gelsin."

Atsız'ın Kürtler hakkındaki hislerini, hiçbir şey, *Yeni Gazete*'de çıkan savaşçı bir Kürt kızı ile ilgili bir haber ve fotoğraf hakkında yazdıkları kadar iyi anlatamaz:

> "9 Mart 1967 tarihli tefrikada silahlı, güzel bir kız resmi var. Çekik gözleri, çıkık elmacıklarıyla bir Orta Asya Türkü olduğu derhâl anlaşılan bu kız, resminin altındaki açıklamalardan Margaret adında Hıristiyan bir Kürt olduğunu ve savaşlarda büyük kahramanlık gösterdiğini, adının cihana yayıldığını öğreniyoruz. Hepsi iyi ama bu kızın Kürt olduğuna dair noter senedi veya Anayasa Mahkemesi kararı getirseler, yine kimse bu kızın Kürt olduğuna inanmaz. Çünkü o tipik bir Özbek veya Kırgız'dır. Böyle Kürt, hele böyle güzel Kürt olmaz." (Atsız, 1997: 398)

Türkçü faşist ideolojinin düşman tanımının kapsamı son derece geniş olmakla birlikte, konjonktüre bağlı olarak düşmanlardan kimileri öne çıkmakta kimisi ise geri planda kalmaktadır. Oysa konjonktürden bağımsız olarak, hiç değişmeyen tek bir düşman vardır: Komünizm ve komünistler. 1930'lar ve 40'lar boyunca, Türkiye'de doğru dürüst örgüt-

lü ve etkili bir komünist hareket yokken bile, Türkçü faşizmin alamet-i farikası komünizm düşmanlığı olmuş, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Türkiye'nin Soğuk Savaş'ın ileri karakollarından biri konumuna gelmesiyle bu düşmanlık uluslararası bir zemine de oturmuştur.

VII. Irkın Baş Düşmanı: Komünizm

Türkçü faşist ideoloji için antikomünizm her şeyden önce bir Rus karşıtlığı ile tecessüm eder. Bu karşıtlık, doğuşundan itibaren Türkçülüğe içkindir ve kuşkusuz tarihsel sebepleri vardır. Her şeyden önce, düşsel ülke Turan'a ait olduğu iddia edilen coğrafya, bu coğrafyada yaşayan Türki kavimlerle birlikte, uzunca bir süredir Rus hâkimiyeti altındadır. İkinci sebep, Türkçülüğün ortaya çıktığı dönemde, Rusya'nın Osmanlı'nın baş düşmanı konumunda bulunmasıdır. İmparatorluğun güzide toprakları olan Balkanlar'ın kaybedilişinin baş müsebbibi panslavizm politikalarını yürüten Rusya'dır. Son sebep ise, gerek Türkçülüğün gerekse Türkçü faşizmin ideolojik cephaneliğine, bir zamanlar Orta Asya'da bağımsızlık mücadelesi verip başarısız olduktan sonra Türkiye'ye göçen Türklerin taşıdığı anti-Rus mühimmattır. Bu sebepler üst üste eklendiğinde geçmişten gelen "Moskof düşmanlığı"nın, nasıl kolaylıkla antikomünizme eklemlenebildiğinin anlaşılması daha kolay olacaktır.

Ruslarla Türklerin "tarihin barışmaz düşmanları" olduğunu söyleyen Atsız'a göre, "komünizm, artık bütün dünya için ve bilhassa bizim için iktisadi bir fikir veya içtimai bir düzen olmaktan çıkmıştır. Komünizm bugün yalnız Moskofçuluk demektir." (1997b: 301) Komünizm, Ruslara

özgü bir sistem ve "Rus emperyalizmi" için kullanılan bir araç olarak kavramsallaştırıldığında, Rus karşıtlığı ile komünizm karşıtlığı bir potada artık ayırt edilemeyecek bir şekilde eriyecek ve birbiri içine girecek demektir:

> "Moskof bizim soy düşmanımız olduğuna göre, Moskof emperyalizmi olan komünizm de en tehlikeli düşmanımızdır. Komünizm, Moskofluğa mal olmuş bulunduğundan, ona taraftarlık vatan hainliğidir. Türkçülük bakımından en alçak vatan hainleri olan komünistlerin yok edilmesi şarttır." (1997c: 106)

Uzun uzun Türklerle Ruslar arasında yaşanan savaşların tarihçesini anlatan Atsız, Ruslarla Türklerin savaş meydanlarında 278 yıl içerisinde tam 14 kez karşı karşıya geldiklerini ve bunun yaklaşık olarak her on dokuz yılda bir savaşmak anlamını taşıdığını söyler ve ekler: "Dünya tarihinin son üç asrında başka bir millet gösteremezsiniz ki 19 yılda bir çarpışmış olsunlar." (1997b: 304)

Bu savaşların Anadolu'nun her köşesine Rus düşmanlığını kazıdığını, Türkçede Moskof sözcüğünün "hain, kötü" manasını aldığını belirten Atsız, Türklerin milli mefkûresi söz konusu olduğunda, "'Türk'e sevgi'nin yanına 'Moskof'a kin'i de yerleştirmeğe mecbursunuz. Türk'ü sevmek demenin Moskof'a düşmanlık demek olduğunu, Türklüğe tapınmanın içinde Moskof'a kinin mündemiç bulunduğunu bilmek için derin bilgiye ve tefekküre lüzum yoktur." der.

Atsız'a göre bu düşmanlık hiç bitmeyecektir. Çünkü "hilkat bizi zıt yaratmış, tarih düşman olarak yetiştirmiş, coğrafya bizi toprağa çarpışsınlar diye yerleştirmiş"tir. Atsız, Türklerle Ruslar arasındaki karşıtlığı, Türklerin milli adlarını taşımalarına mukabil, Rusların isimlerini Normanlar'dan aldığı, dolayısıyla kendilerine ait bir geçmişleri olmadığı,

Türk sözcüğü "kuvvet" veya "medeni-türeli" anlamına gelirken Slav'ın "köle" anlamına gelmesi, Türklerin Farabi gibi bir ismi yetiştirmiş olmalarına rağmen, Rusların Deli Petro'ları ve Korkunç İvan'ları yetiştirmiş olduğu gibi aslında hiçbir anlamı olmayan argümanlar üzerine inşa etmeye çalışır.

Atsız'a göre, Kars'ı Ardahan'ı ve boğazları isteyen Sovyetler Birliği'nin Türkiye üzerindeki "emperyalist emelleri"nin kökeninde, geçmişte yaşananlar ve Rusların bunları unutmayışı bulunmaktadır:

> "Kafalarının içinde, karısını Baltacı Mehmet Paşa'ya gönderen Deli Petro'dan kalma bir aşağılık duygusu ve o duygunun doğurduğu kin; gönüllerinde Islav olmanın, yani aşağı olmanın verdiği kaba ihtiras... Bir yandan Türk'le şaka olamayacağını bilmekten doğan kırgınlık.. Karşı tarafta Islav sürüleri, tanklar, uçaklar, toplar ve milyonlar.. bu tarafta berikilere göre çok hafif silahlarla demirden ellerin tuttuğu çelik süngüler ve yüz binler.. Bir de o yüz binlerin yardımcısı: tarih, inanç ve elli milyon şehidin ruhu... (Atsız, 1997: 306-307)

Atsız'ın antikomünizmi elbette ki sadece Rus düşmanlığından beslenmez. Atsız için karikatürize edilmiş bir komünist tiplemesi, komünizme saldırmanın sıçrama noktasını teşkil eder. Söz konusu olan ekseriyetle, Marksizmin ya da tarihsel materyalizmin, hatta bir sistem olarak komünizmin eleştirisi değil, bu karikatürize edilmiş komünistin eleştirisidir.

Bu eleştiride, Türkçü faşizmin "kötü" olarak addettiği ne kadar nitelik varsa çizilen komünist tiplemesine raptedilir. Komünist, her şeyden önce safkan bir Türk değildir, ahlakı son derece bozuktur, kadın ve para düşkünüdür, tüm milli değerleri alay konusu yapar, kötü bir aileden gelmiştir, hat-

ta gayri meşru olarak doğmuştur, vatan hainidir, tembeldir, korkaktır, psikolojik sorunları vardır, alkol ve uyuşturucu bağımlısıdır vesaire.

Atsız'a göre, "komünist vicdanını Yahudi 'Marks'a satmış olan vatansız serseri demektir. Amele diktatörlüğünün kurulduğu yerde cennete varılmış olduğunu zanneder. O, bazen bu zannında samimi olan bir aptaldır. Bazen de samimi değildir, aldatmak için böyle söyler. O zaman da kalleştir. Komünist, dünyada patronla işçi arasındaki hukuk müsavatsızlığını halletmek için ortaya atıldığını söyler. Bunun için de ilk yaptığı iş dinleri, milliyetleri, vatanları inkâr etmektir." (1997a: 171)

Atsız, komünistlerin çoğunun aslında Türk olmadığını söyler. Komünistler, "asıl milliyetini kaybederek Türkleşmiş melezler veya gayri Türklerdir." Bir kısmı "züğürttür", bir kısmı da "komünist cemiyette kolayca kadın bulmak düşüncesi" ile komünist olmuştur. Bir kısmı "komünist merkezlerden para ve rütbe alan kabadayılardır." Ancak Atsız için değişmesi mümkün olmayan tek bir gerçek vardır: "Her ne olursa olsun komünist vatan hainidir." (1997a: 172)

Atsız'ın Nâzım Hikmet'le ilgili söyledikleri tüm bu iddiaların bir kişi şahsında tecessüm edişine iyi bir örnek niteliğindedir. Atsız, bir yazısında Nâzım Hikmet'ten; "Kara vicdanını Mujik cehenneminde kızartan ve Yahudi Marks'ın hayat felsefesinin altına yatan, karanlık günlerimizde İstanbul'dan ve Anadolu'dan kaçarak Moskova'da ense yapan yurt kaçkını Nâzım Hikmetof Yoldaş..." diye söz eder. (1997d: 38)

Yazının devamında ise "Ataları bu toprağa kan katanlardan, halis kanlı Türk olanlardan bir komünistin çıktığını da

zaten şimdiye kadar görmedim. Bunlar daima kanı bozuk, sütü bozuk, yeri yurdu belirsiz, soyu sophu şüpheli ve Türk olmayan kimselerdir. Netekim Nâzım Hikmetof Yoldaş'ın kendisi de Türk değildir. (...) Biz kanı Türk olmayan yurttaşlardan, bu yurda ne kadar bağlılık beklenebileceğini birçok acı denemelerle öğrenmiş bulunuyoruz. Onun için de Mişonlar, Kohenler ve Çerkes Etemlerle Nâzım Hikmetof Yoldaş arasında hiçbir fark görmüyoruz." (1997d: 42) diyerek, "kanı bozuk" olmakla komünist olmak arasındaki ilişkiyi ispatladığını düşünür.

Nâzım Hikmet'le ilgili yazdıklarında adı geçen Şükrü Saracoğlu'nun bastırmasıyla Atsız hakkında bir dava açılır, dava çıkışında gazetecilerin sorularına verdiği yanıtlar, Atsız'ın Nâzım Hikmet'e ve onun şahsında komünizme karşı duyduğu "hıncı" bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. Atsız gazeteciyle diyaloğunu şöyle anlatır:

> "Salondan çıktıktan sonra birkaç gazeteci beni kuşattı. Bir tanesi zamanın ruh durumunu gösteren bir soru sordu:
>
> Siz Nâzım Hikmet'e köpek mi dediniz?
>
> Evet!
>
> Nasıl olur? O bir şair!
>
> Cevabım gayet kesindi:
>
> Fakat komünist..."

Atsız, ilk gençlik yıllarından hayatının son günlerine kadar şiddetli bir antikomünizmin en önemli taşıyıcılarından biri oldu. Soğuk Savaş'ın başlamasıyla birlikte, bütün bir Türkiye siyasetini saran antikomünist teyakkuz hâli, tam da arzuladığı bir atmosferi kendisine sağlıyordu. Hem Soğuk Savaş dönemi boyunca hem de Türkiye'de solun ger-

çek anlamda yükselmeye başladığı 1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren, merkezinde antikomünizmin bulunduğu sayısız yazı yazdı, antikomünist örgütlenmelerin içerisinde yer aldı. Atsız öldüğünde, sadece politik yazılarıyla değil, romanları ve şiirleriyle de Türkçü/Ülkücü Hareket'e damgasını vuran en önemli fikir adamlarından biri olma payesini çoktan hak etmişti.

Sonuç

Atsız'ın milliyetçi fikriyat üzerindeki etkisine mukabil, Türkçü faşist ideoloji ve Atsız'ın ideolojik/politik programı, Türkiye'de geniş kitlelere mal olmadığı gibi, saf teorik biçimiyle bir politik harekete dönüşememiş, kurulmasına öncülük ettiği politik hareket, yani MHP içerisinde dahi marjinal bir konumdan kurtulamamış, daha sonra ise Atsız ve yandaşları partiden tasfiye edilmiştir. Ülkücü Hareket, Soğuk Savaş pragmatizmiyle giderek artan bir şekilde İslamize olmuş, "Tanrı Dağı Kadar Türk, Hira Dağı Kadar Müslüman" sloganıyla terkibine güçlü bir motif olarak İslamın eklenmesiyle ve Soğuk Savaş boyunca devletle olan ilişkileri nedeniyle, bilinçaltında Türkçü faşist ideolojinin unsurlarını taşısa da, söylemini ırk-merkezcilik ve soyculuk esası üzerine inşa etmemiştir.

Özellikle 1990'lardan itibaren, SSCB'nin dağılması ve Türki cumhuriyetlerin bağımsızlıklarını ilan etmeleriyle birlikte Turancılık, Ülkücü Hareket'in söyleminde yeniden popülerleşmiş, 12 Eylül darbesiyle birlikte İslamize olan Muhsin Yazıcıoğlu ve arkadaşlarının partiden ayrılmasının ve 28 Şubat sürecinin etkisiyle daha seküler bir dil tutturulmuş ama bunlar da MHP'nin "Atsızcı" olarak

adlandırılabilecek bir politik hattı benimsemesi anlamına gelmemiştir.

Bugün Türkiye'de kendisini "Atsızcılar" olarak adlandıran küçük ve marjinal birtakım gruplar vardır ve bunların siyasal ve ideolojik herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Atsız ise ülkücü cenah içerisinde, özellikle mitolojik romanları ve şiirleriyle yaşamaya devam etmekte, fikirleri ise "seçmeci" bir muameleye tabi tutulmaktadır. Atsız'ın İslamla ilgili düşünceleri görmezden gelinmekte, Kürt sorunu ya da Ermenilerle ilgili söyledikleri ise çoğu kez sessizce geçiştirilmektedir. 3 Mayıs her sene MHP liderliğince yapılan açıklamalarla ve birtakım etkinliklerle kutlansa da, 3 Mayıs'ın özünü oluşturan "ırkçı-Turancı" ruhtan bilinçli bir şekilde uzak durulmakta, Türkçülük yerine bilinçli bir şekilde "Türk milliyetçiliği" kavramı kullanılmaktadır. Tüm bunlara rağmen Atsız'ın "Ülkücü Hareket'in bilinçaltı" olduğunu ve bu bilinçaltının travmatik birtakım gelişmelerle birlikte "uyanabileceğini" gösteren işaretler mevcuttur. Örneğin "anti-Kürt hınç"ın görünür hâle geldiği teyakkuz zamanlarında Ülkücü Hareket'in dili kolaylıkla Atsızcı bir veçheye kavuşabilmektedir. Kürt sorunu başlığında önümüzdeki zamanlarda yaşanacak gelişmelerle birlikte, bilinçaltının bilince dönüşmesi gibi bir olgu, hareketi yakından tanıyan ve bilenler açısından hiç de şaşırtıcı olmayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE MUHAFAZAKÂR ANTİKAPİTALİZM: NURETTİN TOPÇU

Giriş

Türk muhafazakârlığı, Osmanlı İmparatorluğu'nun son ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında izleri sürülebilir olsa da, "dört başı mamur bir ideoloji" olarak doğuşu itibariyle bir Soğuk Savaş ideolojisi olarak görülebilir. Türkiye'de henüz gerçek anlamda bir "komünizm tehdidi"nin olmadığı ama Türkiye yönetici sınıfının antikomünizmi siyasetin merkezine yerleştirdiği bir konjonktürde ortaya çıkan Türk muhafazakârlığı, tam da bu konjonktür nedeniyle "Türk inkılabı"na değil, esas olarak komünizme düşman olmuş, motivasyonunu antikomünizmden almıştır. Tam da bu nedenle muhafazakâr düşüncenin evrensel karakteristiğine uygun bir şekilde, din, gelenek, aile, mülkiyet gibi değerleri söyleminin merkezine yerleştirirken, şedit bir komünizm karşıtlığı da Türk muhafazakârlığının karakteristiğine eklenmiş, bu ise Batı'dakinden farklı olarak romantik ve antikapitalist bir muhafazakâr damarın varlığını âdeta imkânsız kılmıştır. Bu imkânsızlık hâlinde, Nurettin Topçu ayrıksı

bir figür olarak göze çarpmaktadır. Topçu, açıkça anti-modernist ve antikapitalist bir muhafazakârlığın taşıyıcılığını yapmıştır. Ancak Topçu açısından antikapitalizm bir araçtır, çünkü Topçu'nun araçsallaştırılmış antikapitalizminin çıkış noktası "Komünizmle nasıl mücadele edilir?" sorusudur ve Topçu bu soruya "kapitalizmin yarattığı eşitsizlikleri ortadan kaldırarak" şeklinde yanıt vermektedir. Bu bölümde, Topçu'nun söz konusu yanıtın üzerine inşa ettiği fikriyat incelenecek, Topçu'nun antikapitalizminin, aslında antikomünizm anlamına geldiği gösterilmeye çalışılacaktır.

A) Muhafazakârlık: Genel Bir Bakış

Muhafazakâr düşüncenin, Fransız Devrimi'ne yönelik bir tepkinin ürünü olduğunu biliyoruz. Muhafazakârlığın ilk ve en önemli metinleri devrimin hemen ardından yayınlanmıştır ve muhafazakâr teori, devrimden "çıkarılan dersler" üzerine inşa edilmiştir. Edmund Burke'ün *Fransa'daki Devrim Hakkındaki Düşünceler*'i, Louis de Bonald'ın *Siyasi ve Dinî İktidarın Teorisi* isimli kitabı ve Joseph de Maistre'nin *Fransa Hakkında Düşünceleri*'nin ortak noktası Fransız Devrimi'nde somutlaşan modernite ve aydınlanmanın köktenci bir eleştirisidir. Bu üç kitapta yer alan formülasyonlar muhafazakâr düşüncenin ana temalarını büyük ölçüde şekillendirmiştir:

> "... yalnızca olay [Fransız Devrimi -*FY*] karşısında aynı tepkiyi vermiş olmalarından dolayı değil, aynı zamanda temel ilkeler üzerinde birleşmiş olmalarından dolayı da, öyle görünüyor ki, en azından yaklaşık olarak bir muhafazakâr doktrinden söz etmek imkân dahiline girmiştir. Eğer bu doktrinin oluşturulduğu söylenebilirse, bunun nedeni devrim sonrası muhafazakârlığın

> Burke, Maistre ve Bonald'ın yönettiği kilit tezlerde esas olarak varyasyonlar geliştirmiş olmaktan başka bir şey yapmamış olmalarıdır." (Beneton, 1991: 45)

Bu bağlamda, ilk muhafazakârlardan, devrimin yıktığı *Ancien Regime*'in (Eski Rejim) organik aydınları olarak söz etmemiz yanlış olmayacaktır. Nisbet'in de belirttiği gibi; "muhafazakârların hepsi ya bizzat Devrim'in 1791'den sonra bir darbeyle çökerttiği Katolik-monarşik-aristokratik bileşkenin parçasıydılar, ya da bu bileşkenin inançlı destekçileri olmuşlardı." (1990: 103) Muhafazakârlar, *Ancien Regime*'in yıkılışının ardından organik aydın vasıflarını yitirdilerse de, *Regime*'e ait olduğuna inandıkları mülkiyet, gelenek, din, aile, düzen gibi kurum ve kavramların savunucuları ve modernite ile aydınlanmanın ve elbette ki siyasi bir proje olarak "devrim"in en amansız eleştirmenleri ve muhalifleri olarak varlıklarını devam ettirdiler. Muhafazakâr düşüncenin, liberalizm ve sosyalizme nazaran daha az bütünlüklü bir düşünce olmasına rağmen sahip olduğu ayırt edici özelliklerinin bu eleştiri ve muhalefette aranması gerekir.

Muhafazakâr düşünce her şeyden önce, toplumu yöneten bir aşkın düzenin bulunduğu görüşünü savunur; ancak, bu aşkın düzenin insanlığın deneme yanılma yoluyla doğruluğunu ve iyiliğini kanıtladığı gelenek aracılığıyla bilinebilmesi mümkündür. (Argın, 2003: 472) Dolayısıyla muhafazakârlığın "muhafaza ettiği" en önemli şey gelenektir diyebiliriz. Din de en az gelenek kadar önemlidir ve muhafazakârlar, "bireysel yaşamın vazgeçilmez bağlamı olarak dinin gerekliliği" konusunda ortak bir fikre sahiptirler. Muhafazakâr düşünce açısından geleneğin ve aşkın dü-

zenin biçimlendirdiği toplumsal olanın bireysel olana karşı bir üstünlüğü bulunmaktadır ve hem toplum hem de tarih dışı, soyut ve evrensel bir insan fikri herhangi bir şekilde kabul edilebilir değildir. Muhafazakârlar, özgürlük ile mülkiyet arasında sıkı bir bağlantı olduğuna ve toplumsal olanın istikrarı için sınıf ve mevkii farklılıklarının devam etmesi gerektiğine inanırlar. Son olarak muhafazakâr düşüncenin, Aydınlanma tarafından bireysel özgürlükleri engelleyici olmakla itham edilen "aile, köy, manastır, lonca" gibi cemaate ilişkin kurumları savunduklarını söylemek gerekir. (Köker, 1992: 89-90, Argın, 2003: 470)

Muhafazakâr düşünce içerisinde uzunca bir süre, modernitenin doğal bir sonucu olarak görülen ve bütün eski toplumsal ilişki biçimlerini âdeta buharlaştıran kapitalizm karşıtı bir damar mevcut oldu. Kapitalizmin muhafazakâr eleştirisindeki başat ögeler ise, Marksizm/sosyalizmden farklı olarak sömürü ya da yabancılaşma değil, maddenin maneviyat karşısında kazandığı üstünlük ve "eski güzel günler"in kaybolup gitmesiydi. Kapitalizm, dini, geleneği ve aileyi süratle tahrip etmekte, Marx ve Engels'in *Komünist Manifesto*'da kullandıkları tabirle, "katı olan her şey çözülmekte"ydi. Nisbet'in sözleriyle;

> "Fransız Devrimi ve Aydınlanma kadar, esas olarak İngiltere'de sahneye çıkan yeni ekonomik yaşam biçimleri de, Burke, Bonald, Hegel ve Donoso Y Cortes gibi düşünürlerin koyu gelenekselciliğine aykırı düşüyordu. İstikrarlı, köklü ve hiyerarşik bir toplumun havarileri, insanı -aile, köy ve kiliseyle başlayan ama toplumsal sınıf ve diğer küçük bir araya gelme biçimlerini de içeren- ilksel toplumsal bağlamlardan ayırma eğilimi gösteren bütün bireycilik biçimlerinin düşmanı olarak muhafazakârın yalnızca fabrika sistemine değil, 19. yüzyılın

başında Batı toplumunun fazlasıyla dönüştürdüğü görülebilen yeni ekonomik düzenin -toplumsal düzendeki eski statü ve otorite esaslarının yerine giderek para, kredi, hisse senedi ve genellikle parasal konumun geçmesi gibi- diğer dışavurumlarına da olumsuz bakmaları belki kaçınılmazdı." (Nisbet, 1990: 104)

Moderniteyle birlikte 19. yüzyıl toplumu, organik olmaktan çıkıyor ve "giderek daha fazla gayri kişisel, tümüyle mekanik, seçmenlerden, tüccarlardan, işçilerden, alıcılardan ve satıcılardan oluşan ve yalnızca çıkarları doğrultusunda hareket eden" bir veçheye kavuşuyordu. (Beneton, 1991: 90) Muhafazakârlar böyle bir toplumun kurucu ilkesi olan piyasaya da açıkça karşı çıktılar ve burjuva iktisadını "uğursuz bilim" olarak nitelendirdiler. Kapitalizmin, onur, sadakat gibi *Ancien Regime*'e ait duygulardan kaynaklanan bağlılık biçimlerini çözündürmesini ve yerine gayri şahsi, faydacı bağlılık ilişkileri ikame etmesini mahkûm ettiler. Aynı şekilde, kapitalizmin kırsal yaşayışı çözündürmesine ve kentleşmeyi artırmasına da büyük tepki duydular. Fabrika sistemini bir "kapatma mekanizması" olarak gördüler ve makinenin insan üzerindeki tahakkümüne karşı çıktılar. (Beneton, 1991: 91 vd.)

B) Türk Muhafazakârlığı ve Antikapitalizm

Türk muhafazakârlığı içerisinde antikapitalist bir damar mevcut olmuş mudur? Bu soruyu yanıtlamak için önce birkaç tespitte bulunmamız gerekiyor. Türkiye'de muhafazakâr düşüncenin modernleşmeye paralel bir biçimde geç ortaya çıktığı aşikârdır. Yalnızca kültürel alandaki bir muhafazakârlığı dillendirmekle kalmayan, politik bir programa da sahip olan, yani siyasal bir ideoloji niteli-

ği de taşıyan muhafazakârlığın tohumlarının "çekingen" bir şekilde de olsa 1940'larda atılmaya başlandığını, siyaset sahnesindeki yerini ise 1950'li ve 60'lı yıllar Türkiye'sinde aldığını söyleyebiliriz. "Doğal" seyrini izleyebilseydi, Türk muhafazakârlığının "Fransız Devrimi"nin, yani reaksiyoner oklarını yönelteceği asli hedefin, Tanzimat modernleşmeciliği ve Kemalist inkılap olacağı kesindir. Ancak bu mümkün olmamıştır. Kemalist inkılabın bir milli kurtuluş mücadelesinin devamı niteliğini taşıması ve dolayısıyla "devlet kurucu" bir karakterinin bulunması, milliyetçi bir karakterinin haiz olması, muhalif düşünce akımlarını etkisiz/kendine tabi kılabilme yeteneği, tek parti rejiminin otoriterliği ve hem Türk modernleşmesinin hem de Kemalist inkılabın içerisinde "muhafazakâr" bir damarın bulunması gibi nedenler, inkılap karşıtı muhafazakârlığın reaksiyoner bir refleks şeklinde ortaya çıkışını engellemiştir. Türk muhafazakârlığı, Kemalist inkılabın "militan laiklik" anlayışı ve "jakoben aydınlanmacılığı" ile cepheden bir hesaplaşmayı uzunca bir süre göze alamamış, söyleminin temeline inkılapları "tadında bırakıp, makule döndürmek" (Bora, 1999: 76) arzusunu yerleştirmiştir.

Gecikmiş olarak ortaya çıktığında ise bir "istisna durumu" söz konusudur: komünizm tehdidi. Dolayısıyla, İslamcılık ve milliyetçilikle birlikte "Türk sağının üç hâli"ni teşkil eden Türk muhafazakârlığına "reaksiyoner" niteliğini veren olgu, inkılap karşıtlığından ziyade komünizme karşı duyduğu büyük düşmanlık olmuştur. Antikomünizm Türkiye'de sağın üç hâlinin ortak paydası niteliğini haizdir ve bu üç hâl arasındaki giriftliğin, iç içe geçmişliğin ve geçişkenliğin kökeninde de, esas olarak bu vardır. Antikomünist

aynı anda komünizme karşı verilecek cihadın bayraktarlığını yapabilmekte, toplumsal kurum ve geleneklerini komünistlerin saldırılarına karşı muhafaza edebilmekte ve kökü dışarıdaki bu ideolojiye karşı milletini ve milli kimliğini koruyabilmektedir.

O hâlde yukarıda sormuş olduğumuz soruyu şimdi yanıtlayabiliriz: Muhafazakârlığın siyasal alandaki vücut buluşunun antikomünizm orijinli olması nedeniyledir ki, Türk muhafazakârlığının terkibinde kapitalizm karşıtlığı kendisine ancak marjinal bir konum bulabilmiş ve bu karşıtlık kaba bir materyalizm eleştirisinden mülhem bir maneviyat savunusu ile toplumsal ve ahlaki bir dekadans/çöküş tasvirinden öteye gitmemiştir. 1960'lar Türkiye'sinde sola karşı yürütülecek bir iç savaşın ideolojik tahkimatı yapılırken kuşkusuz kimi antikapitalist referanslara da yer verilmiştir. Ülkücü Hareket'in kendisini bir süre "milliyetçi-toplumcu" olarak adlandırması, ABD ve Rus emperyalizmlerinden söz edilmesi, kurulacak olan yeni düzenin kapitalizm ve sosyalizm dışında üçüncü bir yol olacağı vb. temalar özellikle kitlelerle kurulan iletişimde ve militan tabanın endoktrinasyonunda/mobilizasyonunda sıkça kullanılmıştır. Ancak bu, o yıllarda milliyetçiliğin, muhafazakârlığın ve İslamcılığın "üst kimliği" olduğunu söyleyebileceğimiz mukaddesatçılığın Soğuk Savaş'ta seçtiği pozisyon nedeniyle, antikapitalist bir karakter taşımasının imkânsız olduğu gerçeğini değiştirmez. Türk mukaddesatçılığı, 1960'lı ve 70'li yıllar boyunca "küresel iç savaş"ın kapitalist kanadının Türkiye'deki milis kuvveti olmayı seçmiş ve bu onu ister istemez pro-Amerikancı yapmıştır.

Türkiye'de muhafazakâr milliyetçiliğin en önemli isimlerinden biri olan Nurettin Topçu, modernite karşıtlığından beslenen antikapitalist duruşuyla, mukaddesatçı kamp içerisindeki ayrıksı bir isim olarak göze çarpmaktadır. Topçu, çok ateşli bir antikomünist olmasına ve kanın saflığı esasına dayanan bir ırkçılığı savunmamakla birlikte, faşizme büyük bir sempati duymasına rağmen, zaman zaman "sınıf egemenliği, sömürü, yabancılaşma" gibi Marksist kavram ve kategorilere de başvurarak mukaddesatçılığın içerisinde pek rastlanmayacak bir şekilde, kapitalizme yönelik sert eleştirilerde bulunmuştur. Ayrıca Topçu'nun ABD'ye ve Türk sağının Amerikancılığına karşı da ilkeli bir tutum içerisinde olduğu görülebilmektedir.

Bu çalışmada Topçu'nun antikapitalizminin muhafazakâr kökenleri ile bu antikapitalizmin antikomünizmle birlikte Topçu'nun düşünsel Janus'unun iki yüzünü oluşturması olgusu incelenecektir. Bunun için ilkin, Topçu'nun Türk milliyetçiliği ve muhafazakârlığı içerisindeki konumu, daha sonra ise kapitalizm karşıtlığının unsurları, antikomünizmi ve alternatif olarak önerdiği milliyetçi sosyalist toplum düzeni üzerinde durulacaktır.

C) Topçu'nun Muhafazakâr Milliyetçiliği

Nurettin Topçu, Türk milliyetçiliği ideolojisi içerisinde yer alan ve muhafazakâr bir nitelik taşıyan "Anadoluculuk" akımının en önemli temsilcilerinden biridir. Anadolucu akım Ziya Gökalp ve Yusuf Akçura gibi isimlerin Turancı milliyetçiliğine ve pantürkist anlayışa bir tepki olarak ortaya çıkmış, milliyetçilik fikriyatının eksenine Anadolu coğrafyasını yerleştirmiş, "Anadolu toprakları üzerinde yaşa-

yan Müslüman Türk milletini" esas alan bir anlayışa sahip olmuştur. Nurettin Topçu, Mükrimin Halil Yinanç, Hilmi Ziya Ülken ve Remzi Oğuz Arık'la birlikte Anadoluculuk akımının düşünsel çerçevesinin oluşumuna büyük katkıda bulunmuştur. Topçu'nun düşünsel serüveniyle, Türk muhafazakârlığının gelişimi arasında kimi paralelliklerden söz etmek mümkündür. Topçu, 1930'lu yıllarda bulunduğu Fransa'da "Hıristiyan mistik düşünürlerinin Avrupa sanayi uygarlığına getirdiği eleştiriler"in (Öğün, 1992: 67) ve diğer erken dönem Türk muhafazakârları gibi "Bergson başta olmak üzere, irrasyonalist hayat felsefeleri"nin (Bora, 1999: 77) etkisi altında kalacak ve mistisizmi benimseyecektir. Türkiye'ye döndüğünde ise Nakşibendiliğin Gümüşhanevi ekolünün temsilcilerinden Abdülaziz Bekine'ye intisap eder. 1939 yılında, İzmir'de *Hareket* dergisini çıkarmaya başlayan Topçu, burada yayınlanan ve "putlaştırılmış bir önder"den bahseden "Çalgıcılar" isimli hikâyesine açılan soruşturma neticesinde Denizli'ye sürgüne gönderilir. Bu olay, Türk muhafazakârlığının inkılapla cepheden bir hesaplaşma içerisine girememiş olmasını açıklayıcı bir örnek olarak görülebilir, alegorik bir eleştiri dahi, bir tür sürgünle sonuçlanmaktadır.

Topçu, 1950 yılından sonra, Türk milliyetçiliğinin/muhafazakârlığının örgütlenme girişimlerine paralel bir şekilde, Demokrat Partili Sait Bilgiç başkanlığında kurulan ve antikomünist bir niteliği bulunan "Türk Milliyetçiler Derneği" içerisinde yer alacaktır. Dernek, 1952 yılında Ahmet Emin Yalman'a düzenlenen suikastın ardından kapatılacak, lakin Topçu 1954 yılında yeniden açılan derneğin 1963 yılına kadar manevi liderliğini yürütecektir. 1963 yılı-

nın ardından, kendisini tamamen entelektüel çalışmalarına verecek ve bu çalışmalarla mukaddesatçı kamp içerisindeki ayrıksı konumunu pekiştirecektir.

Topçu'nun 1939-1942 aralığında çıkan *Hareket* dergisinde yayınlanan makaleleri esas olarak anti-materyalist ve anti-pozitivist bir söyleme sahip dinî ve felsefi makalelerdir. 1947-1949 yılları arasındaki *Hareket* yazılarında ise Anadolucu milliyetçiliğin teorik çerçevesini belirginleştirme, sistematize etme çabası göze çarpmaktadır. 1950'li yıllarda yazdığı yazılarda Topçu, şiddetli bir antikomünist söylem benimser; fakat bu, Türk sağının genel söyleminden farklı olarak hamaset edebiyatına yaslanmaz, felsefi ve teorik olmak gibi bir kaygısı vardır. 1960'lardan itibaren yayınlanan yazılarında ise milliyetçilik-muhafazakârlık sentezini geliştirmek için büyük çaba harcayacak, şiddetli antikomünizmine, nüveleri düşüncesine en başından beri içkin ve en az antikomünizmi kadar şiddetli olan modernite ve kapitalizmin köktenci eleştirisi de eklenecektir. İslam sosyalizmi kavramını ise, kendisine mukaddesatçı kamptan yöneltilen sert eleştirileri de göze alarak, 1965 yılından itibaren açık bir şekilde kullanmaya başlamıştır.

Topçu'nun milliyetçilik anlayışında Türklük ve İslam ayrılmaz bir bütündür. Milletlerin hayatında yaşatıcı kuvvetler olduğunu söyleyen Topçu'ya göre, "Almanya'da ordu kuvveti, İngiltere'de iktisadi kuvvet, Fransa'da kültür ve muallim bu milletlerin hayati kaynakları" olmuştur. Türk milletinin hayati kaynağı ise dindir. Türk ordusunun yapısı gibi iradesinin de dine bağlı olduğunu söyleyen Topçu'ya göre "Türk milletinin iktisat yapısı da dine dayanıyordu" ve medreseler de dinî okullardı. Ayrıca devletin başındaki padişah da çoğu

kez bir tarikatın mensubuydu, dolayısıyla "Türklüğün yapısından İslamı ayırmak" mümkün değildi. (1978: 19-20)

Topçu, Şamanlığın Türk milletine uygun bir inanış olmadığını "Atını aslanca süren, kılıcını mertlikle kullanan, kalbi şefkatle dolu, canlı, neşeli bir ırk, Şamanlık denilen sihirbaz ibadetinin dar ve ruhsuz kalıbında cevherini" işleyemezdi" diye ifade eder. (1978: 24) Bu cevherin işlenebileceği "hayat unsuru" ise İslamdır:

> "Ona sonsuzluğa açılan ümit kapıları, ebediliğe susayan iman, kendinden geçirici aşk ummanı lazımdı. Türk bu ummanı İslamda buldu. İslam dininde Türk asıl kendini buldu; kendi cevherini belirtecek hayati unsurunu buldu. İslamın Türk ile birleşmesi, cihan tarihinin belki en büyük harikasını doğurdu. (...) Dünya tarihinde böyle mesut, böyle verimli sentez görülmemiştir. Bu birleşmede İslamiyet, Türk'e ilahi ruhu bağışladı. Türk, İslama kendisini verdi. Türk'te eşsiz bir cevher gizleyen bir vücut kendi ruhunu bekliyordu. İlahi ruh olan İslam, yeryüzünde kendi ruhunu arıyordu." (1978: 24-25)

Topçu'ya göre "İslam az zamanda Türklüğün hayat damarlarını doldurarak bu millet varlığının esaslı unsurlarını harekete" geçirmiştir. (1978: 19) İslamdan ayrılması hâlinde ise "Türklük yok olmaya mahkûm" olacaktır. Çünkü "milletimiz"in maddi yapısını Oğuzlar teşkil etmekte, ruhunu ise İslam meydana getirmektedir. Topçu, İslamcıların ruhu, inkılapçıların, yani Kemalistlerin ise bedeni sahiplendiklerini söyler. Bunların ikisi de İslama karşıdır ve içeriden ve dışarıdan İslam dinini çürütmektedirler:

> "Ruhu bu bedenden zorla ayırırsanız ortada ölü bir ceset kalır. Maddeyi ruhundan ayırırsanız, ruh diye elinizde kalan bir vehim olacaktır. (...) Bugün bizde din adamı sınıfı bu sonuncu karakteri benimsemiş durumdadır. Bu samimi varlıksız

sınıfın aynı şiddetle karşı koyduğu sözde inkılapçı zümre ise millet varlığı diye bir iskeletten ibaret ruhsuz bedeni yaşatmak istemektedir. Her ikisi de İslama karşıdır. Biri içeriden, öbürü dışarıdan İslam dinini çürütmektedirler. İkisi birbirinden tehlikelidir."(1978: 20)

Topçu'ya göre "maddi" bir milliyetçilik anlayışı ile varılabilecek herhangi bir yer yoktur. Batı milliyetçiliği başlangıçta Hıristiyan ruhundan kaynaklanarak bir kıtayı aydınlatmış ve dünyaya hâkim kılmış" ancak zamanla "maddenin ve maddi kinlerin hırsına" sığınarak "maddenin hayranlığına" dayanır hâle gelmiştir. Bu nedenle de Batı dünyası bugün "manevi buhranlar ve kâbuslarla" kıvranmaktadır. (1978: 28) Bizim ihtiyacımız olan ise tam da bu nedenle, maddecilik esasına dayalı Batı milliyetçiliği değil, İslam maneviyatına dayalı milliyetçiliktir. Çünkü "maddi unsurların esaslı karakteri, daima bölünebilmek, sonsuz parçalara ayrılabilmektir" ve ırk bir maddi unsurdur, "kendi varlığı ile birlik yapamaz." Ruhun temel yapısında ise "birlik" bulunmaktadır, "çokluk içinde birlik yaşatmaktır."

Topçu'ya göre;

"İslam olmazdan önce Türk dünyasında kavgalar eksik değildi. Bir hakanın ölümünden sonra devleti oğulları arasında parça parça bölünürdü. Müslüman Türk'ün Allah adında birliğe ulaşma idealini güden devleti devamlı olmuştur. Müslüman milletler gerçekte İslam ruhunu kaybetmiş olduklarından parça parça perişan yaşıyorlar. Birliğe kavuşmak için içtimai ideallerin hepsi yetersizdir. Bunun için maddi varlığımız yine millet kalarak, ruh dünyasında birlik olmamız lazım geliyor. Millet vücudunun maddi sınırları vardır, lakin bu vücut ebedî olmak için millet ruhunun bu sınırlara kapanmayarak sonsuzluğa uzanması lazımdır. Türklük madde ve mekân içinde

> bir bölgenin ve bir ırkın realitesidir. Ancak Türk ruhu ilahi bir cevher hâlinde sonsuzluğa uzanmadıkça ebedî olmayacaktır." (1978: 27-28)

Topçu, "hakiki" Türk milliyetçiliğinin başlangıç tarihi olarak 1071 yılını gösterir ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan "milli bir devlet" diye söz eder:

> "İlim ve hakikat gözüyle bakılınca, milliyetçiliğimizin 1071 Malazgirt zaferiyle başladığını görmemek kabil olmaz. Büyük Selçuklu Devletinden sonra Anadolu Selçuklularının bu toprağa ektiği milliyetçilik tohumları, meyvesini Osmanlılar devrinde vermeye başladı. Merkeziyetçi büyük bir devletin denemelerini tamamlayan Osmanlılar, Anadolu'nun coğrafyasında İslamın ruhuna dayanan bir milli devle kurdular." (1978: 32)

19. yüzyılın sonunda ortaya çıkan İttihat ve Terakki milliyetçiliğini ise Osmanlı milliyetçiliğine kin duyan "Yahudi-Mason teşkilatının maşası" olarak görür Topçu. Ziya Gökalp'i "İttihat ve Terakki çetesinin propagandacısı" olarak nitelendiren Topçu'ya göre Gökalp'in "ümmetçilikten milliyetçiliğe geçiş" diye adlandırdığı milliyetçiliği "ruhçu milliyetçilikten maddeci milliyetçiliğe geçiş yolunda atılan ilk adımdı" ve Turancılık da "son asırlarda içten zayıflatılan büyük milli ruhun Anadolu'nun toprağında kendi kendisini inkâr etmesi gibi bir sapıklıktı." (1978: 33-34) Topçu Kemalizmin milliyetçilik anlayışının da tıpkı öncülü gibi maddeci bir esasa dayanmakta olduğunu söyler ve "altı okun hepsinin içi boştur" der. Hepsinde şema ve kalıp vardır ama hiçbirinde fikir ve dava bulunmamaktadır. Rejim devletin kesesinden belli bir azınlığın cebini doldurmuş, devlet sofrasının yağmalanmasına "bütün halk ve köylü peşkeş" çekilmiştir. Laiklik, din düşmanlığı için kullanılan bir

paravandır ve milliyetçilik de "bütün bu manasızlıkların toplamı"dır. (1978: 33-34)

Topçu, bu maddeci anlayışın karşısına Anadolucu akımı koymakta ve şöyle demektedir:

> "Anadolucular, gerçek milliyetçiliğimizi bin yıllık tarihimizden çıkararak onun kalbine İslamı koydular. Turancıların maddeci ütopizmin(e) ve altı okluların kaba maddeci realizmine karşılık Anadoluculuğun getirdiği ruhçu idealizm, coğrafyanın gerçeğinde ebediliğe göz koyan ruhların selamet davasını yaşatıyordu. Evvelki gibi o bir inkâr davası da değildi. Belki bin yıllık tarihin ruhundan sızan ilhamın mahsulü olmuştu. Gönülleri Cengiz Han'a değil Yıldırım Han'a, vicdanları boşluğa değil ebediliğe götürüyordu. Bu ruhçu milliyetçiliğin temellerini Melikşah'ın ve Mevlana'nın, Yunus'larla Yavuz'ların kurduğu kabul edilmelidir." (1978: 35)

Topçu'ya göre, İslamcılar dini "soy ve vatan"dan ayrı düşünmüşler, "coğrafya ile iktisadın millet varlığının iskeleti olduğunu, İslamın da ona hayat verici ruh olduğunu, ruhun bedenden, bedenin de ruhtan ayrılamayacağını" anlamamışlardır. Turancılar ise soyu milletle karıştırmışlardır. Oysa "hakikatte yalnız bir Latin milleti, Cermen Milleti, Islav milleti olmadığı gibi bir Turan milleti de" bulunmamaktadır. (1978: 44-45)

İslamcılık ve Turancılıktan farklı olarak, Topçu'nun milliyetçiliğindeki ana argüman maddi ve manevi anlamıyla Anadolu'dur. Anadolu, maddi anlamıyla, tarımsal üretimin yerleşik olduğu ve üzerinde toprağa bağlı çiftçi kavimlerin yaşadığı bir coğrafyaya işaret ederken; manevi anlamıyla, Türklüğün İslamla buluşarak "milli tarihimizin ortaya koyduğu en büyük ve evrensel inkılap"ın ortaya çıkmasına vesile olan, ırktan millete geçişin kutsal mekânıdır.

Dolayısıyla Topçu'nun milliyetçiliğinin öznesi olan millet, "Anadolu'nun dokuz yüz yıllık tarihinin yarattığı bütün olaylarının, inançlarının ve mefahirinin, ahlakının, sanatının çocuğudur." (1978: 52)

Topçu'nun milliyetçiliği, muhafazakâr bir milliyetçiliktir. "Milliyette muhafazakârlık, millet hayatını kurmuş olan kaynaklarının feyzinin muhafazası demektir." diyen Topçu'ya göre, "milliyet, muhafazakârlıkla beraberdir ve gerçek milliyetçi ister istemez muhafazakârdır." (1978: 222-223) Topçu'nun muhafazakârlığının "evrensel" boyutunda, tüm muhafazakârlıklarda olduğu gibi, hızlı ve köklü değişim karşısında duyduğu öfke bulunmaktadır. Topçu da bütün muhafazakârlar gibi evrimsel bir gelişme çizgisini savunur:

> "Tarihî evrim, bütün içtimai müesseselerin bir yerde yok olmayıp yenilerini doğurmak suretiyle yaratıcılıklara kabiliyetli olduğunu göstermektedir. Evrim eskinin yeniye vücut vermesidir ve her yenide eskinin hayatından pek çok elemanlar bulunmaktadır. Eskiyi dıştan darbe ile yok etmek, köklerinden budamakla evrim durdurulur. Milletlerin hayatının desteği olan mukaddesat sistemi, bugünkü varlığımızın yaratıcısı olan ve maziden bize doğru uzanan tabii bir oluşun mahsulüdür." (1999: 238)

Hızlı ve köklü değişime, yani devrime duyduğu öfke, onun Tanzimat'ın ve Kemalizmin modernleşme projesine yaklaşımında somutlaşır ve aynı zamanda bu projeyle gerçek bir hesaplaşma içerisine girmekten uzunca bir süre kaçınan Türk muhafazakârlığı içerisindeki ayrıksı konumuna da işaret eder. Ancak aşağıdaki satırlardan da anlaşılacağı gibi, bu öfke çoğu kez "araçsal" bir nitelik taşır. Topçu'nun Türk modernleşmesine muarızlığı, antikomünizmi için bir sıçrama tahtası niteliği taşımaktadır:

"Tanzimatçılar ve sonradan onların bu hareket tarzını tekrarlayan inkılapçılar, millet hayatımızdaki gevşeyişin ve bugünkü perişanlığımızın sebebi oldular. Onlar düşünmediler ki, sosyal şekiller değişiktir ve ebedî kalıcı değildir. Ancak bunları yaşatan ve her birine değişik şekilleri altında hayat veren değişmez kaynaklar vardır. Milleti kuran bu kaynaklar kurutulursa dışarıdan iğreti ve perakende olarak alınan kuvvetler bir milleti yaşatamazlar ve milletin imanına mal olmazlar. Büyük milletlerin kuvvet ve azametindeki sırrı bunlar düşünmediler. Her şeyi her an değiştirebilen ve yerine daha iyisini getirebilmek iddiası ile eski kurumlardan herhangi birisini feda etmekten çekinmeyen bir inkılapçılığın akıbeti ne olabilirdi? Bu tarzda inkılaba alışkanlık, onu hareketlerimizin prensibi olarak kabul etmek, sonunda bize ait hiçbir kurum, milletin kaynaklarından hiçbir esasın kalmayışıyla neticelendi. Böyle olunca komünizme kolayca kapılan bir nesli kendi elimizle hazırlamış olduk." (1978: 224)

Komünizmin hayaleti, 1960'ların Türkiye'sinin ve entelektüel üretiminin önemlice bir bölümünü 60'lar Türkiye'sinde gerçekleştiren Topçu'nun fikriyatının üzerinde çok uzun bir süreden beri dolanıp durmaktadır ve antikomünizm, onun köktenci modernite karşıtlığı ve bundan kaynaklanan antikapitalizmi için en büyük motivasyon kaynağını oluşturmaktadır. Topçu'nun 1960'lara kadar, daha çok mistik bir nitelik taşıyan ve "gazete" ya da "şoför" gibi metaforlarla biçimlenen kitle iletişim ve ulaşım araçlarına yönelik öfkesinde somutlaşan modernleşme karşıtlığı ile büyük sermayeye duyduğu öfkede somutlaşan kapitalizm karşıtlığı, 60'lardan itibaren komünizm denen en büyük kötülüğü yaratan kapitalizmin ve kapitalist modernleşmenin, köktenci niteliği kesin olan iktisadi ve siyasi eleştirisine dönüşecek ve ilk ipuçları 1950'li yıllarda yazdıklarında bulunabilecek

olan, hem kapitalizme hem de komünizme alternatif bir siyasi proje üzerine düşünmesine yol açacaktır. Buna göre, modernleşme ve kapitalizm, komünizmi doğurmuştur; bu ikisi var olduğu müddetçe komünizmin ortadan kalkmayacağı aşikâr olduğuna göre, komünizmi yok etmenin tek yolu, modernitenin ve kapitalizmin ilgası ve bunun yerine yeni (daha doğrusu eski!) bir sistemin kurulması olacaktır.

İzleyen kısımda Topçu'nun antikapitalizmi ve bunun antikomünist kökenleri tartışılacaktır.

D) "Komünizm Tehlikesi"ne Karşı Bir Arayış: Topçu'nun Antikapitalizmi

Topçu'nun antikapitalizminde başvurduğu argümanlar çoğu kez açıkça "romantik" ögeler içeren "Marksizan" bir nitelik taşır. Kapitalizmin ortaya çıkışıyla birlikte, "dünya çapında istismar esasına dayanan" sermaye sınıfıyla yoksullar arasında bir sınıflaşmanın doğduğunu söyleyen Topçu'ya göre, bu sınıflaşmayı yalnızca "patron-amele sınıflaşması" olarak görmek doğru olmayacaktır. Topçu çok daha "radikal" bir tutum alarak, sermayenin karşısına toplumu, doğayı ve hayatı çıkarır:

> "Büyük sermayenin mücadele sahnesinde bulunduğu ve ameleden başlayarak tabiatı, kazanç vasıtalarını, teşebbüs imkânlarını, sahneleri, gazeteleri ve seçimleri bile satın alabildiği bu devirde, sermaye sahiplerinin ayakları altında ezilen, yalnız amele değil, belki bütün cemiyet ve bütün hayattır. Bu yüzden bugünkü sınıflaşmada cemiyeti, sermaye sınıfı ve halk sınıfı diye ikiye ayırmak doğru olur." (1978: 140)

Sermayeden "ne bedenin ne de ruhun eseri olan yabancı bir canavar unsur" şeklinde bahseden Topçu, "insanın ruh

ve bedeninin dışında bulunan, her ikisine de yabancı olan sermaye"nin "insanın kendi bedeninin veya ruhunun has eseri" olan emekle değiştirildiğini söyler. Sermayedar, "malın asıl sahibi olan satıcıya [üreticiye -*FY*] sadece bir karın tokluğunun karşılığını bırakmıştır. 'Buna razı olmazsan malını hiç sattırmam, seni açlıktan ölüme mahkûm ettiririm' diye onu yola getirmiştir ve dünya pazarına böyle bir düzen vermiştir. (1999: 181-182)

Topçu, "şahsiyetin bir parçası" olarak bireysel mülkiyeti kabul eder. Ancak "mülk bilakis insan şahsiyetini tahrip edince ve başka şahsiyetlerin de tahribi için bir silah olarak kullanılınca ona hürmetin sebep ve hikmeti de ortadan kalkmış olur." (1978: 146) Topçu, mülkiyet ile özgürlük arasında liberal kuramın tam tersi yönde ve "Marksist" bir karşıtlık kurar:

> "Mülk kendi sahibine kendini kullanma hürriyetini b ığışlar; başkalarını bu hürriyetten men eder. Büyük mülk genişledikçe, bir fert için hürriyet ve saadet mevzuu olan şey, sayısı kendi genişliği nisbetinde çoğalan başka fertler için yasak ve esaret mevzuu olur. (1978: 149)

Topçu, "makine"ye karşı büyük bir öfke duymaktadır. "Kalb ve iman"ın karşısına makineyi yerleştirir ve makinenin bu ikisini boğmaktaki muvaffakiyetinden söz eder. "Avrupa'da doğan makine istibdadı zümrelerin amansız menfaatlerine dayanan insafsız, merhametsiz bir milliyet anlayışıyla yan yana ilerleyerek" milliyetçiliği ve emperyalizmi yaratmıştır Topçu'ya göre. (1978: 82) Başka bir yerde ise, makinenin olmadığı "o güzel günler"den şu şekilde söz eder:

> "O zaman büyük meydanlarda heykeller yoktu. Lakin memleket havasında aşk ile ümitten yapılmış abideler yükseliyordu,

> uçuyorlardı. İnsan onların arkasından koşuyordu ve koşmaktan usanmıyordu. Usanç bilmiyordu, çünkü makinayı bilmiyordu. İnsan insana hayrandı; çünkü makinaya hayranlık henüz doğmamıştı. İnsanlar arasında yapılan yarışma idi. İhtiraslar insanlık tepelerine tırmanmak istiyordu. Makine ile meş'um yarışma henüz dünyayı karartmamıştı." (1978: 163)

Yine de, kapitalizmin en büyük günahı sömürü ya da dışsal güçlerin birey üzerinde kurduğu ilişki değildir; kapitalizm, en büyük günahı komünizmi ortaya çıkarmakla işlemiştir. "Komünizmin mesulü, insanlığın sefaleti karşısında asla mesuliyet taşımayan nankör ve insafsız kapitalizmdir." (2004: 113) Üstelik "bugünkü komünizm yeryüzünden kaldırılsa bile, kapitalist zulüm bir adalet sistemi içinde erimedikçe, daima komünist intikamı insanlığın peşini bırakmayacaktır." (1978: 99) Bu nedenle, Topçu'nun modernite ve kapitalizm karşıtlığının felsefi alandan iktisadi alana doğru giderek sertlik dozajı artan bir şekilde evrilmesinin ardındaki temel motivasyon kaynağının komünizm olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz: hem bir ideoloji olarak komünizm, hem de 1960'lar ve 70'ler Türkiye'sinin aktüel politik bir hareketi olarak komünizm. Topçu'nun, antikomünist politik projesinin, yani aşağıda üzerinde duracağımız ruhçu sosyalizm anlayışının başta gelen amacı, komünizm tehlikesinin önlenmesidir. Ruhçu sosyalizm anlayışına dayalı, ahlak temelleri üzerinde yükselen ve otoriter bir devletin hâkim olduğu bir düzen, kapitalizmin adaletsizliklerini ortadan kaldıracak, bu ise komünizmin varoluş nedenini ve dolayısıyla varlığını sona erdirecektir.

Topçu'nun antikomünizminin temellerinde yer alan unsurlar nelerdir? İlk olarak, Topçu'yu evrensel bir ideoloji olarak muhafazakârlığa eklemleyen, devrimci değişimlere

yönelik büyük öfkesinden söz etmek gerekir. Komünizm, uzun yıllar süren doğal bir evrim neticesinde ortaya çıkan toplumsal düzeni yok etmek istemektedir:

> "İnsanlığın mukaddesat adı altında toplanan evrim eserini, kin ile karşılayan komünistler, ihtilalci metodlariyle, bu eseri yok etmeye çalışıyorlar. Bunlar; hem insanlığın, hem de evrim adını taşıyan tabiat kanununun düşmanıdırlar. (...) Komünistler ferdî iradenin binlerce yıllık tarihi içerisinde meydana getirdiği ve ulaşabildiği bunca varlıkları, millet ve din kuvvetlerini kesip budamak, yok etmek suretiyle muztarip insanlığımızı selamete kavuşturacaklarını umuyorlar." (1999: 239)

İkinci olarak üzerinde durulması gereken, komünistlerin evrim neticesinde ortaya çıkan bütün "mukaddes" kurumlara karşı duydukları nefret ve yıkıcılıklarıdır. "Komünizm, insan varlığına çevrilmiş bir kin sistemidir. Mülkiyete, maziye, nizama, ahlaka, vicdana, bir kelime ile insana karşı kin..." (1999: 282) Evrimin ortaya çıkardığı ve Topçu'nun medeniyetin temelleri dediği kurum ve değerlere yönelik bu öfke ise komünizmi "gerici" yapmaktadır. Çünkü komünistler, "evrim kanununa uymak suretiyle, içtimai hayatın bütün sahalarında müsabaka meydanına atılmış bulunan insanlığın millet rejimi içinde ortaya koydukları bütün eserleri kökünden budayarak tekrar geriye ve yarışın başlangıç noktasındaki ilkel hâle götürmek" istemektedirler. (1999: 275)

Topçu'nun antikomünizminde üçüncü olarak üzerinde durulması gereken ve en önemli olan öge ise, onun din ve maneviyat ile komünizm arasında kurduğu kesin karşıtlıktır. Topçu'ya göre, "dünyamızda, ideallerin en yüksek seviyesini din" temsil etmektedir. Dinin yeryüzündeki en büyük düşmanı ise komünizmdir:

> "Din, ruhun aşkını yaşatıyor. Komünizm nefsin dinini kuvvetlendiriyor. (...) Dindar 'af ve merhamet saati geldi, rahmet kapıları açıldı' diye gözleri yaşararak, ellerini Allaha açtığı zaman, komünistler 'intikam çanı çaldı, dişler ve tırnaklar bilendi' diye yumruklarını sıkıyor. Din, aşk ve imanın çocuğu, komünizm ise yeisle intikamın pençesidir. (...) Esasen, komünizm fert olan insanı bir değer hâlinde tanımıyor. İnsanlığı, bir kütle, bir sürü hâline koymak istiyor. Ferde ait değerler onu alakadar etmez, onda fert müphem bir insanlığın kininde erimiştir. Din ise ferdin ruhunu alarak, yine ferdin gayretleriyle Allaha yaklaştırmak istiyor. Din ile komünizm arasındaki sonuncu bir fark da dinin hürriyet, komünizmin esaret kaynağı oluşlarıdır. Hürriyet yaratıcılıktır." (1999: 280)

Topçu'ya göre, komünizmin ortadan kaldırılabilmesi için, onu doğuran ana nedenin, yani kapitalizmin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Topçu'nun maddeci kolektivizm olarak adlandırdığı komünizme karşı "geliştirdiği" proje "sipiritüalist kolektivizm" de dediği (1999: 234) "ruhçu sosyalizm"dir. Türkiye ve hatta bütün Doğu toplumlarının "komünizmin zehirli tırnaklarından korunmak için, benimsediği sosyalist sistem, kendisinin bütün gelenekleriyle milli hususiyetlerini bünyesinde birleştirmiş bulunan ruhçu ve milliyetçi sosyalizm olacaktır." (1978: 204)

Bu noktada, "ruhçu sosyalizm"in taşıdığı anlama geçmeden önce, Topçu'nun siyasal projesinin onu yaklaştırdığı "devrimci muhafazakârlık"tan söz etmek gerekiyor. Devrimci-muhafazakârlık, Birinci Dünya Savaşı ertesinde yaşanan yıkımın ardından moderniteye ve rasyonalizme karşı doğan bir tepkinin ürünü olarak nitelendirilebilir. Muhafazakârlık büyük bir altüst oluşun yaşandığı bu dönemde radikal bir karaktere bürünerek "yitirilen mitosu ve

değerleri politika yoluyla yeniden inşa etme" iddiasını dillendirmiştir. Devrimci-muhafazakârlık "kuvvetli bir antikapitalizme ve doğrudan doğruya komünist imge ve sloganların uyarlanmasına yaslanan statüko karşıtı radikal" bir söylem kullanmış, 1930'lu yıllarda ise nasyonal sosyalizmin sol kanadına "inkılap" etmiştir. (Bora, 1999: 67) Peki devrimci muhafazakârlığı "devrimci kılan nedir? Argın'a göre, dünyadaki değişimin radikalleşmesine paralel bir şekilde radikalleşen muhafazakârlık için böylesi bir radikalleşme durumunda gelecek, bugünün devamı olmaktan çıkmıştır ve tam da bu nedenle "'bugün'ün imha edilip yerine 'geçmiş'in ihyasını gerektiren bir zaman kipi hâline gelmiş demektir." Muhafazakâr;

> "... gelecekten hâlâ herhangi bir medet ummaz; onun şimdi peşine düştüğü şey 'yaratılacak' olan değil, sadece ve sadece geri alınacak olan bir 'gelecek'tir. Bu nedenle o geleceği kurmaktan söz eden bir anarşistten ya da sosyalistten farklı olarak geleceği kurtarmaktan söz eder." (Argın, 2003: 473)

Topçu da, moderniteye karşı geleneğin hükümranlığını yeniden ihdas edebilmek için bir inkılabın zaruretinden söz eder. Bu inkılabın nasıl bir politik strateji izleyeceği, hangi kadrolarla, hangi sınıflarla yapılacağı üzerinde pek durulmamışsa da, amacı gayet sarihtir:

> "Inkılap yapacağız. Bizim rönesansımızın müjdecisi bin küsür yıllık İslam tefekkür ve ihtirasının metodlu düşünüş ve ilim zihniyetiyle birleştiği yerdeki aydınlıkta bulunacaktır. Bizim iktidar ve merkeziyet prensipleriyle adalet ve mesuliyet ideallerini el ele ilerletmiş devletimiz vardır. Bizim romantizmimiz tohumlarını, bir taraftan dağları dile getiren aşk destanlariyle Anadolu'nun Halk edebiyatında, diğer taraftan ilahi ruhu yeryüzüne vahiy aydınlığı hâlinde indiren Selçuk mimarisinde

> bulacaktır. Zehirli otlar elbette yolunacak, sapkınlıklar ve yabancılıklar bertaraf edilecektir. Bu sebepten Divan edebiyatı ve musibeti ve Servet-i Fünûn faciası, elbette tedrisattan ve terbiye sahasından uzaklaştırılacak, musikiyi hasta hülyasına bağlayan hareket durdurulacaktır. Türkün alnındaki dehayı inkâr ettiren bir asırlık taklit hastalığı mutlaka mektepten kovulacak, Fransız'ın veya Alman'ın, nihayet Amerikalının zihniyet ve seciyesine zaman zaman bizi uşak yapan bilgisiz bayağılık iflas ettiğini anlayacaktır." (2004: 201)

Peki, muhafazakâr inkılabın ardından ihdas edilecek ruhçu sosyalizm iktisadi açıdan nasıl bir anlam taşımaktadır? Topçu'nun ruhçu sosyalizmi, Batılı muadillerine benzer bir şekilde, üretimin kapitalizm öncesi örgütlenme biçimlerinin diriltilmesi esasına dayanmaktadır. Topçu, "müthiş bela" olarak adlandırdığı büyük sanayinin kalkınma ve refah için bir zaruret olduğunun farkındadır. Yine de bu zarurete karşı kimi önlemlerin alınabileceğini düşünür. Buna göre, fabrika üretimi elden geldiğince bölünmeli ve küçük atölyeler hâlinde örgütlenmelidir:

> "... köylüye evinde çalışma imkânını veren el tezgâhlarıyla, kasabalıyı küçük şehirleri terke mecbur etmeyen imalathaneleri çoğaltmalıyız. Fabrika istihsali, mümkün olduğu kadar, bu imalathanelere dağıtılmalıdır. Yani, fabrikalar, imalathaneler şeklinde parçalanmalıdır. Bunun mümkün olmadığı işletmeler, istihsal bölgelerinde açılmalı ve mahdut bir saha üzerinde toplanmayarak yurdun her tarafına dağıtılmış olmalıdır. Esas dava, Anadolu'nun insanını, birinci derecede toprağa bağlamak, sanayi sahasında çalışan elleri de, hiçbir yerde, fabrikaya muhtaç duruma sokmamak olmalıdır." (1978: 199)

Topçu'nun küçük zanaatlar için önerdiği örgütlenme biçimi ise lonca sistemidir. Bu zanaatlar, "bugünkü avare hâlinden kurtarılmalı, devletin kontrolü altında, ahlaki ga-

yeler güdücü hür ve müstakil lonca teşkilatına bağlanmalıdır." (1978: 199) Köylüler ise, bir toprak reformu neticesinde toprak sahibi yapılacak ve ruhçu sosyalizmin ana unsurunu oluşturacaktır. Topçu'nun "devletçilikle desteklenmiş kooperatifçilik" olarak adlandırdığı bu sistem, "bütünüyle devletleştirilmiş üretim"in "üretimin azalması, rekabetin ortadan kalkması ve milli inkişaf imkânsızlıkları" gibi "zararlarını" da ortadan kaldıracaktır. (1978: 61-62)

Ruhçu sosyalizmin siyasi yapısı ise açıkça otoriter, elitist ve faşizan nitelikleri haiz bir karakter taşımaktadır. Çünkü, "ahlak temellerine dayanan bizim aradığımız nizam, ancak en kuvvetli devletçilikle kurulabilir." Topçu'nun "ahlak nizamı"nın yönetim aygıtının tepesinde, daha doğrusu kapsayıcı en dış çemberinde, iki güç bulunmaktadır. Bunlardan ilki, "ilahi iradeyi dosdoğru tercüme edecek ve her cephede beşerin imdadına yetişecek bir dinî zümre", ikincisi ise "devlet iradesini ve insan haklarını bu teşkilatla çerçevelenmiş olarak koruyucu olan ve dünya üniversitelerinin hukuk mezunlarına verilecek daha üstün bir kültürle yetişmiş gençlerden mürekkep bir polis teşkilatı" olacaktır. (1999: 44) Yönetim aygıtının kapsayıcı dış çemberinin içinde yer alan ikinci çemberde ise "ilk mektep hocası ve hâkim" gelmektedir. İlk mektep hocaları, üzerlerindeki dinî zümrenin kontrolü altındayken, hâkimler, "kuvvetin kullanılışında ilhamı cemaatin hayatını adım adım, ilim ve anlayışla takip eden ve kendilerine 'adalet memuru' denilecek olan, yüksek kültürlü ve üstün seciyeli, idealist zabıta kuvvetinden" alacaklardır. (1999: 44-45)

Topçu'nun ruhçu sosyalizminin otoriter niteliğinin kökeninde elitizmin bulunduğunu söyleyebiliriz. Bu elitist ta-

vır, en çok onun liberal demokrasiye yönelttiği eleştirilerde kristalize olmuştur. Topçu'nun liberal demokrasi eleştirisi, ilk bakışta, tıpkı kapitalizme yönelik eleştirilerinde olduğu gibi "Marksizan" bir nitelik taşıyormuş gibi görünmektedir. Topçu, demokrasinin dayandığı temeller olan eşitlik ve özgürlükten birincisinin sadece biçimsel olduğunu, insanların "ağıllardaki hayvanlar gibi birbirine eşit sayıldığını", ikincisinin yani özgürlüğün ise "hiçbir zaman ruhi ve ahlaki" özgürlük manasını kazanmadığını söyler. Demokraside hâkimiyet, "kuvvet zümrelerinin elindedir." "Halk bu zümrelerin esiri durumundadır ve sermaye esareti bunların en ezici olanıdır. Zamanımız demokrasilerinin hepsinin pençesinde bunaldığı esirlik, büyük sermayenin leş gibi varlığından gelen esirliktir." (2004: 128)

Ancak Topçu'nun liberal demokrasi eleştirisinin leitmotifi bu Marksizan ögeler değildir. O, Nietzsche'nin aristokratik muhafazakârlığına benzer bir şekilde kitlelerin siyasete katılımından ve biçimsel hâliyle de olsa eşitlikten büyük rahatsızlık duymaktadır. Herkesin aynı oy hakkına sahip olmasını demokrasinin en önemli mahzuru olarak gören Topçu'ya göre, bu rejimde "bilenle bilmeyen bir olmakta" ve "hayatının kemal mevsimine ulaşmış olgun ve faziletli bir hâkim ile psikopat bir katil yan yana oy kullanmaktadırlar."(2004: 120) Demokrasinin ikinci önemli mahzuru ise, "halk iradesi"nin niteliğiyle ilgilidir:

> "Halkın iradesi, daima çoğunluğu teşkil eden aşağı tabakanın iradesidir. Âlimle filozofun değil, cahilin ve ayaktakımının dilekleridir. Düşünenlerin değil, düşünmeyenlerin çok çeşitli duygularla karışık, uzağı göremeyen, telkin ve taklit mahsulü heveslerinin karmaşığıdır. Onda yakın ve mahdut fayda un-

surlariyle kin, hased ve zümre gururları karışıktır. O, 'saf bir irade' olmadığı gibi 'yüksek bir dilek' de değildir. Halkın iradesi, umumi menfaatı tam olarak içine almadığı gibi istikbali de ihata edemez. Halk, kendi hayır ve şerrini çok kere iyi bilmez. Ruh ve maddenin farkını ölçemez. Teraziye koyduğu zaman, ufak bir maddi nimeti büyük bir ruh eserine çok kere üstün görür. Halk kendini şaşırtan ve perde arkalarından idare eden sinsi kuvvetleri de göremez. Halkın cehaleti en büyük düşmanı iken, bu cehlini hayatına hâkim kılmak kendi kendisine zulüm değildir de nedir?" (2004: 139-140)

Topçu'nun ruhçu sosyalizminin yönetici sınıfı, onun "millet mistikleri" dediği kişilerden oluşacaktır. "Toprak ve iman sentezini derin bir felsefi-mistik kavrayışla değerlendiren ve ilerleten" (Öğün, 1992b: 154) millet mistikleri ruhçu sosyalizmde "milli irade"yi temsil edecekler ve bu vesayetçi yönetim "gerçek demokrasi" olacaktır. Bu, Öğün'ün de belirttiği üzere, "Platoncu anlamda bir bilgeler yönetimi" ile büyük bir benzerlik taşımakta ve vesayetçi niteliği ile de onu Kemalizme benzer kılmaktadır. (Öğün, 1992b: 154-155)

Elitizm ve otoriter bir yönetime duyulan inanç bir araya gelince, faşist ideolojiye meyil kaçınılmaz olacaktır şüphesiz. Topçu faşizmde, aradığı ahlak nizamını ve ilahi otorite ile milli iradenin mükemmel bir şekilde eklemlenişini görür. "Alman milli sosyalizmi, devlet sosyalizminin en mükemmel gerçekleşmesi olmuştur" diyen Topçu'ya göre;

"Faşizm ekonomik insan tanımıyor. Ona göre insan, ahlaki, dini, harpçi ve siyasi bir varlıktır. Millet ise muayyen bir zamanda bir cemiyet içinde yaşayan fertlerin bütünü değildir, cemiyetin geçmiş, gelecek ve bugünkü nesillerini kucaklayan ideal bir varlıktır. Maziden gelip, istikbale doğru akmakta olan bir nehir gibidir. Faşist devlet, yeryüzünde ilahi iradenin gerçek-

> leşmesidir ve kendiliğinden ahlakidir. Otorite ideal olan milli irade tarafından istenmiştir. Ve bu istekle milli irade Allaha bağlanmaktadır. İlahi iradenin tecellisi olan faşist devlet, milletin bütün unsurlarını birleştirici, içtimai çalışmaların hepsini eline alıcı ve en sağlam nizama ulaşmak gayesinde olan cemiyet üzerinde en kuvvetli otoriteyi kullanıcıdır." (1999: 232)

Topçu'nun kapitalizm karşıtlığı, bu karşıtlığın antikomünizmle yan yana yeşerdiği bütün sağ ideolojilerde olduğu gibi, onun düşüncesini de kaçınılmaz olarak faşist bir karaktere büründürür. "İnsan şahsiyeti"nin kurtuluşu için "ruhi ve ahlaki bir otoriteye teslim olmak" tek çare olarak görülür. (1978: 261) Topçu da, kendisini faşizmin kapitalizmle olan bağlantısını ve modernist karakterini görememe maluliyetinden kurtaramaz ve kolaylıkla faşizmin mistisizm orijinli anti-modernizminin ve nostaljiyle süslenmiş sözde antikapitalizminin cazibesine kapılıverir.

Sonuç

Türk muhafazakârlığının Topçu sonrası evriminde antikapitalizm artık retorik düzeyde bile olsa kendisine herhangi bir yer bulamayacak, Türk muhafazakârlığı da, "neo" ön eki alan Batılı muadilleri gibi, küresel kapitalizmin ideolojik cephaneliğine tahkimat yapma misyonunu hakkıyla yerine getirmeye çalışacaktır. 3 Kasım 2002'de yapılan seçimlerde işbaşına gelen ve ideolojisini "muhafazakâr demokrasi" olarak tanımlayan AKP, "küreselleşmenin icra komitesi" olarak çalışmayı tercih edecek, iktisadi alandaki köktenci piyasacılığını, siyasi ve toplumsal alandaki, aile ve din savunusu ile ve "hayırseverlik" anlayışıyla birleştirecek, liberal-muhafazakâr sentez"in çarpıcı bir örneğini sergileyecektir.

Bölümü, böylesi bir anlayışı kendi zihniyet çerçevesi içerisinden çok uzun süre önce eleştirmiş Topçu'nun cümleleri ile bitirmek sanıyorum ki manidar olacaktır:

> "Yoksullara gelince, sosyal yardımın sadaka veya iane şeklinde onlara çevrilmesi de haksızlık, belki de zulümdür. Başkalarının hakkı olan rızkı onlara sadaka diye uzatan gururumuzun zulmüdür. Hayır. Bütün insanlara hakları, hak diye verilmelidir..." (1999: 110)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOMÜNİZME KARŞI İSLAMİ BİR BİYO-POLİTİK ÜTOPYA: NECİP FAZIL VE BÜYÜK DOĞU

Giriş

19 Şubat 2012 tarihinde AKP'nin İstanbul İl Gençlik Kolları Kongresi'nde video konferans yöntemiyle bir konuşma yapan Tayyip Erdoğan, hayalindeki gençliği şu cümlelerle anlatıyordu: "Altını çiziyorum; modern, dindar bir gençlikten bahsediyorum. Dininin, dilinin, beyninin, ilminin, ırzının, evinin, kininin, kalbinin davacısı bir gençlikten bahsediyorum."

Erdoğan'ın bu cümleleri kendisine değil, Necip Fazıl'a aitti aslında ve Necip Fazıl Gençliğe Hitabe'sinde şöyle diyordu tam olarak:

> "Bir gençlik, bir gençlik, bir gençlik...
>
> 'Zaman bendedir ve mekân bana emanettir' şuurunda bir gençlik...
>
> Devlet ve milletinin büyük çapa ermiş yedi asırlık hayatında ilk iki buçuk asrını aşk, vecd, fetih ve hâkimiyetle süsleyici; üç asrını kaba softa ve ham yobaz elinde kenetleyici; son bir asrını, Allahın Kur'an'ında 'belhüm adal' dediği hayvandan aşağı taklitçilere kaptırıcı; en son yarım asrını da işgal ordularının

bile yapamayacağı bir cinayetle, türkü madde planında kurtardıktan sonra ruh planında helak edici tam dört devre bulunduğunu gören... Bu devirleri yükseltici aşk, çürütücü taklitçilik ve öldürücü küfür diye yaftalayan ve şimdi, evet şimdi... Beşinci devrenin kapısı önünde dimdik bekleyen bir gençlik...

Gökleri çökertecek ve yeni kurbağa diliyle bütün 'dikey"leri 'yatay' hâle getirecek bir nida koparark 'mukaddes emaneti ne yaptınız?' diye meydan yerine çıkacağı günü kollayan bir gençlik...

Dininin, dilinin, beyninin, ilminin, ırzının, evinin, kininin, öcünün davacısı bir gençlik...

Halka değil Hakka inanan, meclisinin duvarında 'hâkimiyet hakkındır' düsturuna hasret çeken, gerçek adaleti bu inanışta ve halis hürriyeti Hakka kölelikte bulan bir gençlik..."

Sahiden de Erdoğan'a ve AKP kadrolarına "politik ve düşünsel hayatınızda şimdiye kadar en etkili olmuş politik/düşünsel figür kim" diye sorulsa, hepsi Necip Fazıl'ın adını ilk sıralara yazacaklardır. Necip Fazıl, şairlikten köşe yazarlığına, tiyatrodan tarih yazımına, köşe yazarlığından dinî meselelere kadar çok geniş bir alanda düşünsel üretimde bulunmuş ve sadece İslamcılar üzerinde değil, milliyetçi-muhafazakâr cenah üzerinde de son derece büyük bir etki yaratarak, Türk sağı düşüncesine damgasını vuran en önemli isimlerden biri olmuştur.

A. Kumar, Arvasi, Büyük Doğu

Necip Fazıl, 20. yüzyılın hemen başında, 1904 yılında İstanbul'da Çemberlitaş'ta bir konakta dünyaya gelir. Ailesi, sonradan Necip Fazıl'ın tüm yaşamını belirleyecek şekilde gelenekle modernleşme arasında bir hayat yaşamaktadır. Necip Fazıl'ın çocukluğundaki belirleyici figür emekli bir

hâkim olan büyükbabası Kısakürekzade Hilmi Efendi'dir. Büyükanne Zafer Hanım ise Tanzimat Batılılaşmasından etkilenmiş olan bir kadın olup, gelenekçi Hilmi Efendi'nin tam tersi bir profil çizmektedir. Necip Fazıl daha çocuk yaşlardan itibaren, bir yandan Hilmi Efendi'nin geleneksel tutumunun etkisi altında kalırken, öte yandan bir Fransız mürebbiyeden Fransızca öğrenmeye başlar. Necip Fazıl'ın babası, "Deli Fazıl" olarak adlandırılan, Hukuk fakültesi mezunu, "şımarık, saldırgan, sorumsuz, vurdumduymaz, mirasyedi" bir kişiliktir. Anne Mediha Hanım ise Necip Fazıl'a göre, konaktaki yeri hizmetçiden bir üst seviyede olan, herkesin ona emir verdiği, silik bir kadındır. Fazıl Bey'le Mediha Hanım arasındaki evlilik zaten çok da uzun sürmeyecek ve Necip Fazıl 13 yaşındayken boşanacaklardır. (Kısakürek, 2011: 9 vd. Beyaz, 2013: 15-16)

Büyükbabası tarafından şımartılarak büyütülen Necip Fazıl'ın öğrenim hayatı da buna uygun bir nitelik sergileyecek, Necip Fazıl gittiği hiçbir okulda "dikiş tutturamayacak"tır. Önce Gedikpaşa Fransız Mektebi'ne yazdırılır ama bu okuldaki "papazlardan hoşlanmadığı" için Kumkapı'daki Amerikan Koleji'ne gönderilir. Burada da fazla kalmaz ve ardından sırasıyla Büyükdere'deki Emin Efendi Mahalle Mektebi'nde, Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi'nde, Aydınlı köy okulunda ve Vaniköy'de Rehber-i İttihadi Mektebi'nde öğrenimine devam eder. Heybeliada Numune Mektebi'ni bitirince Bahriye Mektebi sınavlarına girer, kazanır ve 1916-1920 yılları arasında burada okur. Üçüncü senesindeyken ve okulu bitireceğini düşünürken, okulun dört yıla çıktığını öğrenmesiyle okulu bırakır ve Darül Fünûn sınavını kazanarak felsefe bölümüne kaydo-

lur. Cumhuriyet'in ilanından sonra Avrupa'ya gönderilecek öğrenciler için yapılan sınavı kazanır ve Paris'e gönderilir. Paris'te kumara alışan Necip Fazıl gönderildiği Sorbonne'a hiç uğramadığı için nerede olduğunu dahi bilmez ve bir süre sonra ödeneği kesildiği için Türkiye'ye geri dönmek zorunda kalır. (Beyaz, 2013: 19 vd.)

Necip Fazıl, Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli işlerde çalışır, İş Bankası'nda memurluk yapar, farklı illere tayinleri çıkar, bir yandan da şiirler yazmaktadır ve hâlen bir "kişilik buhranı" içerisindedir. İşte 1934 yılında, Necip Fazıl'ın bütün yaşantısını değiştirecek olan bir olay yaşanır. Necip Fazıl, Nakşibendi şeyhlerinden Abdülhâkim Arvasi ile tanışır ve ona intisap eder. Ömrünün sonuna kadar bağlılığını sürdüreceği Arvasi için yazdığı otobiyografik *O ve Ben* kitabında, hayatını üç bölüme ayırır: "Tanıyıncaya Kadar: 1904-1934", "Tanıdıktan Sonra: 1934-1943" ve Arvasi'nin ölümünden, yani "1943'ten Sonrası".

Necip Fazıl, "Yirminci Asrın Nöbetçisi" dediği şeyhinden şöyle bahseder:

> "Size, ondan ne anlatsam, mesela 'bir bakır güğüme parmağını değdirdi ve onu altına çevirdi' demeğe kadar hepsi avama, halka mahsus şeylerden ibaret kalır ve tam havaslık bu kerametin setri kerametine ulaşamaz.
>
> O, bu dünyada, dairenin ilk çıkış noktasında, o noktaya mahsus aleladeliklere bürülü, otururken, o noktaya bütün fezayı devretmiş olarak geldiğini, bu dünyadayken bu dünyada olmadığını, ancak nasibi olanlara sezdirici Allah dostu...
>
> Tekrarlayayım:
>
> Buradayken burada değil, dünyadayken dünyada değil..." (2011: 117)

Necip Fazıl, Arvasi'nin ölümünün ardından, hayatının politik projesini uygulamaya geçirerek *Büyük Doğu* dergisini çıkarmaya başlar. *Büyük Doğu* 1943-1978 yılları arasında, zaman zaman uzun kesintilere uğrayarak da olsa yayınlanır ve Türkiye İslamcılığının en önemli düşünsel merkezlerinden biri olur. Dergi ve Necip Fazıl, İslami nesillerin yetişmesinde ve Türkiye'deki karşı-devrimci düşüncenin popülerleşip toplumsal bir zemin bulmasında son derece önemli bir rol oynar. Bu bağlamda *Büyük Doğu*'yu "Bir Soğuk Savaş yayını" ve antikomünizmin en önemli fikrî mecralarından biri olarak görmek yanlış olmayacaktır. Necip Fazıl'ın 1943'ten itibaren gerek bu dergide gerek başka yerlerde yazdıklarından oluşan külliyatın temel motivasyon kaynağının komünizmle mücadele ve İslami bir ideal toplum yaratma olduğu söylenebilir. Bu nedenle, şimdi öncelikle Necip Fazıl'ın antikomünizmine odaklanacak, ardından da ideal toplum projesini, yani "Başyücelik Devleti"ni inceleyeceğiz.

B. Dost-Düşman Siyaseti ve Baş Düşman: Komünizm

Necip Fazıl bir şiirinde şöyle der: "Ey düşmanım, sen benim ifadem ve hızımsın;/Gündüz geceye muhtaç, bana da sen lazımsın!.." Sahiden de Necip Fazıl'ın düşünsel mesaisi "düşman" addettikleriyle kavga ederek geçmiştir ve tam da bu nedenle, Necip Fazıl'ı Necip Fazıl yapan şeyin baş düşman olarak gördüğü komünizmle mücadele olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Necip Fazıl, "karşı-devrimci" düşüncenin Türkiye'deki en önemli temsilcilerinden biri olarak ömrünü komünizmle mücadeleye adamış, üstelik bunu yaparken sadece komünizmi değil, onu beslediğine inandığı

Batılılaşma düşüncesini, Kemalizmi ve bunların yanı sıra her türden sol fikri, ismi, kurumu ve örgütü "düşman" kategorisine yerleştirmiştir.

Necip Fazıl, komünizmi, ayaklarını Marx, Engels ve Lenin'in oluşturduğu üç ayaklı bir sehpaya benzetir:

> "Komünizm, bir ayağı (Marks), bir ayağı (Engels) ve bir ayağı (Lenin)den ibaret üç ayaklı bir sehpadır. (Marks)la beraber (Engels), kendi mücerret hakikatlerini filozof (Hegel)i tahrif ederek temelleştirirler, (Marks) bu mücerret dünyayı içtimai ve iktisadi tatbik yollarında planlaştırır; (Lenin) ise, aynı dünyanın, deli vecdi içinde, aksiyoncu olarak meydana çıkar, ihtilalini yapar ve devletini kurar." (2012: 60)

Necip Fazıl'da komünizm sürekli olarak ölüm metaforu üzerinden anlatılır. Komünizm, insanlığın, medeniyetin, maneviyatın vs. ölümüdür:

> "İnsanlığın idam sehpasına benzeyen bu üç ayaklı çatıda, dili bir karış dışarıya vurmuş, gözleri fırlamış ve suratı kireçten daha beyaz bir renk bağlamış bir (martir-mazlum) sallanmaktadır:
>
> İnsan..." (2012: 60)

Benzer bir metafora, *Komünist Manifesto*'dan bahis esnasında da rastlarız. Necip Fazıl, "önemini teslim ederek" *Manifesto* hakkında şunları söyler:

> "Safsata tekerlemeleri ve mantık cambazlıklarının teker teker cevaplandırmaya değmez, en sığ ve çiğ örneklerinden ibaret, sadece kendi ilk tohumunu sosyalizme hakaretiyle dikkate layık, kolay ve satıh üstü fikir, ucuz ve ayran kabartıcı belâgat tablosu bu beyanname, henüz Tarihî Maddeciliğin tezgâhlandırılmadığı ve meşhur *Sermaye* isimli kitabın yazılmamış bulunduğu mevsimde, komünizmden ilk sestir. Her şeye rağmen apıştırıcı bir ses... Öyle bir ses ki, ilerideki "Tarihî

> Maddecilik" sentezini ve komünist sosyalizminin notasını ana tema hâlinde ve bir marş üslubu ile naralaştırmakta... Batı medeniyetinin ölüm marşı denilse yeri..." (2012: 54)

Tıpkı Atsız'da olduğu gibi, Necip Fazıl'da da "komünist olan"la "Rus olan" aynıdır, "komünist eşittir Rus" demektir ve bu nedenle de antikomünizmle Rus düşmanlığı her iki isimde de iç içe geçmiştir. Dahası Necip Fazıl için de "Moskof" Türk'ün ezelî ve ebedî düşmanıdır, tarih Türklerle Ruslar arasında sayısız savaşa tanıklık etmiştir ve bugün de bu savaş devam etmektedir. Türkler bugün bu savaşı sadece kendi adlarına değil tüm dünya adına vermektedirler üstelik:

> "Türk, insanlığın yamyamı ve insani vücut hikmetinin katili komünizmayı silip süpürmek ve eğer yapılamayacak olursa komünizmanın insanlığı güme götürmesine katlanmak mevzuunda maddi ve manevi biricik hesaplaşma meydanını teşkil etmekte ve 'ya bu deveyi gütmek, ya da bu diyardan gitmek' mevkiinde bulunmaktadır." (2010a: 342)

Bu savaşın ideolojik alandaki "başkomutanı" Necip Fazıl, başka birçok isim gibi, devrimin neden proletaryanın çok daha gelişmiş olduğu Avrupa ülkelerinde değil de bir tarım/köylü toplumu olan Çarlık Rusya'sında ortaya çıktığını sorar. Ancak onun bu soruyu sorarken bambaşka bir amacı vardır: Komünizm öyle bir illettir ki, ancak Rusya gibi bir yerde ortaya çıkması mümkün olmuştur. Avrupa, komünizme karşı "daha fazla mukavemet ve muafiyet sahibidir," ancak Rusya ve Ruslar için aynı şeyi söylemek mümkün değildir:

> "Rus, uzaklığı, alakasızlığı, cahilliği nispetinde komünizme mükemmel bir av teşkil etmiş ve ani bir baskın neticesinde faka bastırılmanın belki en avantajlı şartlarını muhafaza etmiştir.

> Onun içindir ki, komünizme karşı, mevzu teşkil edici ve illet nahiyelerine malik bünyelerden ziyade, kendisini salim ve alakasız farz eden vücutların tedbirli olması lazımdır. Bu gayet ince nokta da, illete uzak, kayıtsız, illet şartlarına göre iptidai ve Batı taklitçisi memleketler hesabına müthiş bir ibret vesilesidir. Onlar, çok daha kolay tuzağa düşürülebilirler." (2012: 82)

"Bir istismar dehası" olarak komünizm, beşerî ıstırabı, kaba aklı, içtimai hastalıkları, milli dertleri istismar ederek Rusya'da iktidar olmayı başarmış ve zamanla bir "Moskof politikası"na dönüşerek tüm dünyayı zehirlemeye başlamıştır. Necip Fazıl, 1960'ların sonuna doğru yazdığı şu satırlarda komünizme baktığında ne gördüğünü şöyle anlatır:

> "Bugün komünizm, tohumu zakkum ve meyvesi at kestanesi, efsanevi bir ağaç gibi, kökünden inhiraf etmiş, düşmanı olduğu rejimlerin bünye kanunlarını kendisine aşılamaktan başka çare bulamamış, bu arada bir numaralı bir emperyalizm ve onun manivelası olarak haşin bir militarizme kaymış, umumi küfründen başka kendi kendisinin de kafiri olmuş, (Greko-Latin) medeniyetine karşı kuduz bir Moskof hınç ocağı politikasıdır.
>
> Nihayet, işçisiyle, köylüsiyle, ordusiyle, polisiyle, laboratuariyle, aletiyle, sistemiyle, içte 200 küsur milyon ve dışta 1 milyarlık bir kitleyi peşinde sımsıkı tutan, sadece milli bir hıncı ideolojik bir put gibi gösteren ve diyar diyar bu puta tapacak insan arayan, fevkalade bilgili, tecrübeli, hesaplı, teşkilatlı bir zümre tahakkümü politikası...
>
> Bütün insanlığı kurtarmak iddiasındaki fikir ahtapotu, neticede, ezelî orman nizamını arslanların elinden almak ve pençelerinin manikürünü karakulaklara (arslanın peşinden giden ve artığını yiyen çakal, sırtlan vesaire) yaptırmak sevdasında bir ayı doğurdu. Yalnız aziz nefsinden başka kaygısı olmayan bu bilgiç ayının iş metodları ve yabancı ülkelere nüfuz planları da, tılsımlı bir mezhep gibi yürütülür ve yutulur oldu." (2012: 88)

Necip Fazıl için Sovyetler Birliği karşısında Amerika Birleşik Devletleri "ehven-i şer"dir. "İki viski çekince Türk bayrağını yırtan ve haşin bir emperyalizma siyasetinden başka bir düşünmeyen" Amerikalıları elbette ki hiçbir Türk sevemez ama "işin içine komünizma tahriki girince iş başkalaşır." Necip Fazıl'a göre ABD, Sovyetler'in ve komünizmin panzehiridir çünkü:

> "Amerika bugün Moskof dünyasına karşı bir D.D.T makamındadır. D.D.T haşerelere sıkmak için kullanılır, çilek şerbeti diye içmek için değil... Ve elbette ki, D.D.T'nin lezzetini beğenmek ve onu sevmek diye bir temayüle yer yoktur. Amerikalıyı "evine dön, defol" diye koğmaya kalkışmak, Moskofa ve komünizmaya buyur etmek ve mikrop hesabına D.D.T'yi kırmaktır." (2009: 156)

İki kutuplu dünyanın reel politiğinde Türk sağı için ABD'nin ne ifade ettiğini, en iyi Necip Fazıl'ın şu satırları anlatmaktadır:

> "Bugün dünya, milletlerin oluş istikametleri ve tekevvün hakkı bakımından iki vahide ayrılmıştır. Sonunda kaba ve basit iki vahid... Ya Amerikayı tutacaksınız ya Sovyet Rusyayı; ya demokrasiyi ya komünizmayı... Bunlardan birine temayül derhâl ve kat'i olarak öbürüne aykırılık manasına gelir. Onun için, en küçük Amerikan aleyhtarlığı, hangi zaviyeden olursa olsun, Sovyetleri desteklemek diye anlaşılır. Bu yüzden komünizmaya zıt bir dünya görüşü kerhen de olsa, Amerikan politikasını korumakla mükelleftir." (1995: 224)

ABD'nin kerhen desteklenmesine düşülen "mukaddesatçı şerh" ise kendi benliğimizi korumak, Amerika'yla "sen sensin ben de benim" tarzında bir dostluk kurmak, dış politikadaki Amerikancılık ile iç politikadaki Amerikancılığı birbirine karıştırmamak demektir:

> "Dış siyasetimizde Amerikan ve iç bünyemizde Amerikanizm politikasını, kendimizde tecezzi kabul etmez bir şahsiyet vahdine göre ayarlamakta, devlet ve millet çapında kalkınışımızı kuşatacak derecede büyük ve her işe hâkim bir mana gizlidir.
>
> Bu mana ta merkezinden ele geçirildiği gün, Türk ve Amerikan bayrakları, biri şu kadar yıldızlı ve öbürü sadece ay yıldızlı, iki ayrı dünyanın iki ayrı ve fakat daima beraber mümessilleri hâlinde yan yana göndere çekilebilirler." (1995: 228)

Necip Fazıl'ın antikomünizmi, özellikle 1970'lerin sonlarına doğru apokaliptik bir toplum betimlemesiyle iç içe geçmiş bir teyakkuz hâlini yansıtan bir veçheye bürünür. Bir yandan CHP'nin Ecevit'in liderliğinde iktidar olması, öte yandan solun yükselişi ve tüm bunlara eşlik eden iktisadi-siyasi kriz, Necip Fazıl'ı "nihai çözüm" arayışlarına yöneltir. Bu dönemde, bir yandan bu nihai çözüm için yapılması gerekenleri formüle edecek öte yandan da komünizme karşı gerçek bir mücadele veren yegâne güç olarak gördüğü MHP'ye ve Türkeş'e yakınlaşacaktır.

Necip Fazıl'ın CHP düşmanlığı, 70'lerin sonunda, Ecevit liderliğindeki CHP'nin ve solun aynı anda yükselişi neticesinde giderek katmerlenmiş bir durumdadır. Necip Fazıl, ülkenin içinde bulunduğu durumun esas sorumlusu olarak CHP'yi ve Cumhuriyet'in kuruluşundan beri izlediği politikaları görür:

> "Sanki Milli Kurtuluş hareketi Türk'ü düşman elinden kurtarıp, ondan bin kere beter bir eşkıya çetesi elinde hem ruh ve hem madde planında tahrip etmek fikrinden doğmuş gibi, bugün vatan uzviyetinde beyin, kalb, ciğer, böbrek ve mide, hangi illet varsa hepsi birden işte Halk Partisinin açtığı bu zemin üzerinde biten, haşhaşından zakkumuna kadar zehirli otlar yüzünden meydana gelmiştir." (2010b: 7)

Necip Fazıl CHP'nin yeniden iktidar olmasına ve bunu engelleyemeyenlere fena hâlde kızgındır. Kimlere mi? Örneğin, 1950'de CHP'yi iktidardan indirdikleri hâlde bu "şekavet ocağının maddi ve manevi cinayetleri"ni torunlarına ve çocuklarına anlatmayanlara. Mazisini unutturmak için çabalayan "o maddi ve manevi katliam loncası"nın "yeni hokkabazlığını yutanlara." Adnan Menderes'in açtığı "muvazaalı merhamet" yolunda gidenlere, yani 1950 sonrasında CHP'yi kapatmayanlara. Kızgındır, çünkü solun yükselişi, Necip Fazıl için bir milli felaket ve maddi manevi çöküş anlamına gelmekte olup böylesi bir duruma Türkiye tarihi boyunca rastlanmış değildir. Üstelik bu durum henüz idrak edilmiş değildir ve Necip Fazıl, bunu şöyle anlatır:

> "Hükümet olabilmek için milli iradenin bakanlık püskülü karşılığında resmen ve alenen çalındığı... Malın, canın, ırzın çöplük maddeleri derecesinde sahipsiz bırakıldığı... Milli emek vahidi paranın bizzat çöplük maddesi hâline getirildiği... Belli başlı ellerde toplanan ve yığılan kıymetlerin hak ve ahlak dışı yollardan bazı sınıflara dağıtıldığı, oradan banka kepçelerine boşaltıldığı ve korkunç bir deveran suretiyle sahte ve yalancı bir surete yol açtığı... Herkesin aç kalması gereken şartlar altında herkesin oburlaştığı ve vur patlasın, çal oynasın, göbek attığı... İşçi ile işverenden hangisinin mazlum ve hangisinin zalim olduğunun tayine imkân bırakılmadığı... Mektebin gangster ve gerilla talimgâhına çevrildiği... Dış itibarın tımarhanelik bunaklara edilecek muamele seviyesine kadar düşürüldüğü... Ve bütün bunların ve daha nice benzerlerinin çıldırtıcı bir his iptali altında bünyeleşme yolunu tuttuğu bir zemin üstünde, ayrıca, milli felaketi idrak edememekten büyük hangi felaket hayal edilebilir?" (2010b: 10-11)

Böylesi bir dönemde, komünizme ve beraberinde getirdiği çöküşe karşı Necip Fazıl için umut, Türkeş ve ülkücüler-

dir; giderek artan bir şekilde Türkeş'e ve MHP'ye yakınlaşır ve bu dönemde Türkeş, bizzat Necip Fazıl tarafından yazıldığı iddia edilen bir beyannameyi kamuoyu ile paylaşır.

Beyannamede şöyle denilmektedir:

"1 - Alparslan Türkeş, yatalak bir iradeye karşı, fikirsiz bir hareket saydığı 1960 ihtilaline, başta, sırf bir fikir yönü vermek ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin ihtilali sömürmesine mâni olmak için katılmış fakat bu gidiş önlenemeyince uzak kalmış, Türk Milleti ve tarihinin ihtilal kadrosuna biçtiği suçluluk dairesinin dışında kalmayı ve ibrasına nail olmayı şart bilmiştir.

2 - Alparslan Türkeş ve Parti'sinin dünya görüşü, ruhi muhtevaya bağlı milliyetçilik olarak metbûluğu (bağlı olunan) ruha ve tabiiği milliyete veren bir anlayış içinde tek kelimeyle İslam imanıdır.

3 - Alparslan Türkeş ve Partisi, milliyetçiliği, içi kevserle dolu bir kâse şeklinde görür, ana kıymeti kâsede değil, kevserde bulur ve o kevserin nurunu ışıldattığı nispette kâseye değer verir.

4 - Alparslan Türkeş ve Partisi, bugün en keskin bunalımını yaşayan insanlığa yol gösterici istikamet oklarını, Kâinatın Efendisi'nce getirilmiş ruh ve ahlak ölçüleri olarak ilan eder ve tasarılarını, hasretlerini, her şeyini bu inanç mihrakında toplar.

5 - Dostluk ve düşmanlık kutuplarımızı tayinde kıstaslarımız şudur ki: Ferd, zümre, sınıf ve makam olarak her kim ve her ne olursa olsun, Hakkın düşmanları düşmanımız, Hakkın dostları dostumuzdur.

Türk Milletinin maruz bulunduğu derin bunalımın tarihî gelişmesi bakımından yöneticilerin Türk Milletinin dert ve ızdıraplarının sebeplerini teşhis edemediklerini, tedbir ve çarelerde revizyona tabi tutamadıklarını ve taklitçi kaldıklarını görüyoruz.

Türk'ün ruh köküne inmeyen ve bağlanmayan her tedbirin temelsiz kalacağı inancındayız.

1977 seçimlerinin eşiğinde, başta milliyetçi, mukaddesatçı Türk gençliği bulunmak üzere, Alparslan Türkeş ve Parti'sinin hüviyeti bu satırların ifade ettiği derin manalardan ibarettir."

Necip Fazıl ise bu beyannameye bir beyanname ile karşılık vererek Türkeş'e ve MHP'ye olan desteğini açıklar. Beyannamede şöyle denilmektedir:

"MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in "Türk Milletine Beyannamesi"ni okudum.

Pılı-pırtı odalarının raflarında dizili, kapağı arkasına devrik ve içi boş, hatta süprüntü dolu teneke konserve kutuları hâlindeki partiler arasında, bugünden itibaren MHP, nazarımda bambaşka bir mana ve hüviyet sahibidir. Onu, Müslümanlık ve Türklüğün gerçek hakkını vermeye namzet bir topluluk olarak anıyor ve canımın içinden selamlıyorum.

Bu beyanname, tâ Cava'daki mü'minle Amerika'daki zenci müslümana kadar bütün İslam âlemini ihtizaza getirecek ve oluş davasını temellendirecek kıymette tarihî bir hadisedir. İdeal yumağımızın her lifini içinde saklayan bir tohum... İslam âleminin Türkiye'den beklediği zuhur ve tecellinin tohumu..."

Türkeş beyannamesinde dört ana esası, bir binanın dört direği hâlinde vazetmektedir:

1- 1960 gece baskınının sorumluları arasında değildir.

2- Posa ve kabuk milliyetçiliğinden uzak ve ruhî muhtevaya tabi manada milliyetçidir.

3 - Başını dayadığı tek ruhî muhtevâ, yine tek kelimeyle ve bütün ölçüleriyle İSLAM'dır.

4 - Son 150 yıllık taklit devremizin bütün sahtekârlıklarını tezgâhlayacak ve gerçek oluşu billurlaştıracak bir tarih (revizyon)una taliptir.

Ne Mebus, ne Senatör, ne Bakan, ne şu, ne bu!.. Allahın bana biçtiği manevî makam ve memuriyeti bunlardan hiçbiri tercüme edemez. Bu bakımdan en canhıraş ihlas ve hasbilik kürsü-

sünden haykırıyorum: 40 yıllık mücadele ve yepyeni bir gençlik inşası hayatımda, bugün, bu beyannameden, bu beyannamenin sahibine ve partisine taktığı şeref ve mesuliyet bâzubendinden sonra, artık, emin olmaya yakın bir ümid nefesi alabilirim.

150 yıldır her gün biraz daha artıcı bir hasretle kurtarıcısını bekleyen Türk Milletine "beklediğin geliyor!" müjdesini vermenin ilk ümid günü bu tarihî ândır.

"Emin olmaya yakın ümid" ışığının çaktığını gördüğüme ve bu ışığı nice defa hayal edip de karanlıklara düştüğüme göre, bundan böyle yeni inkisarlara tahammülü kalmıyan yanık yüreğimi, dâva yolunda en küçük istikamet hatasına razı olmaz bir hassasiyetle bu beyannamenin halkaladığı sıcak avuçlara bırakıyor ve 40 yıllık emeğimin semeresini bu çevrenin aksiyoncu ruhundan bekliyor ve istiyorum!

İçi alev alev müslüman, dışı pırıl pırıl Türk ve içi dışına hâkim, dışı içine köle, yeni Türk neslinin maya çanağı olmak ehliyeti hangi topluluktaysa ben oradayım.

Allahın inayeti ve Resûlünün ruhaniyeti bu yoldakilerin üzerinde olsun!. (http: //www.nfk.com.tr/turkes.htm)

Necip Fazıl MHP'ye yakınlaşmasını "Milli Türk Talebe Birliği'nin misallendirdiği fikir ve iman mihrakına Türkeş'in hareketli gençliğini oturtmak, stratejilerin en yamanı"dır diye açıklar ve beyannameden de "Türkün ruh ve muhtevasını kayıtsız ve şartsız islam olarak tespit eden ve bu muhtevaya tabi kılan, metbuluğu İslama ve tabiliği milliyetçiliğe bağlayan bu tarihî bildiri" diye söz ederek, kafasındaki stratejiyi açıklar. Bu, MTTB'de ve elbette ki esas olarak kendisinde temsil edilen fikir ile Türkeş ve Ülkücü Hareket'te temsil edilen aksiyonun sentezlenmesi anlamına gelmektedir. Bu, aynı zamanda komünizme karşı İslamla Türk milliyetçiliğinin bir araya gelmesi, yani Türk-İslam sentezinden

başka bir şey değildir, "kurtuluş" da Necip Fazıl ve hatta o dönemin bütün bir sağı için bu sentezdedir zaten.

Necip Fazıl kendisi için büyük bir hayal kırıklığı olan Milli Selamet Partisi'nden (MSP) ise "Büyük Doğu fikrinin düşük çocuğu" diye bahseder ve Erbakan'a çok şiddetli eleştiriler getirir. Örneğin 1978'de yazdığı bir yazıda, MSP için şöyle der:

> "Milli Selamet Partisi, temiz, sağlam ve halis bir tabanla, kirli, çürük ve ihlassız bir tavandan ibaret, miadını doldurmuş ve ıslahını yitirmiş bir topluluk manzarası arz etmekte; ve yarın bir seçim yapılacak olursa Demokratik Parti ve Cumhuriyetçi Güven Partisi vaziyetine düşeceğini şimdiden belli etmiş durumdadır." (2010b: 226)

Başka bir yazısında ise Erbakan'ın vasıfları olarak, "bağlılık taşıdığı İslami ideolocyanın kaygısızca harcanması, tavizlere kurban edilmesi, boş adada kazazedeler gibi 150-200 yıldır kurtarıcısını bekleyen Müslüman Türk milletini şifasız bir inkisara uğratması"nı sıralar ve MSP kongresinde "hakikatte masum ve mahrum partinin defin mazbatasını imzalamaktan başka bir şey" yapmadığını söyler. (2010b: 239)

Necip Fazıl'a göre, karşılarındaki en dirençli unsur olduğu için komünistler esas olarak ülkücüleri hedef almaktadır, "Türk'e, her şeyden önce İslama, tarihe, an'anaye, maddesi ve manasiyle Türkün ruh köküne saldıran, manada Moskof veled-i zinalarının karşılarına aldığı hedef, bugün sadece Ülkücüler"dir. Komünistler Milli Türk Talebe Birliği'ni ya da diğer milliyetçi-mukaddesatçı grupları değil, ülkücüleri hedef almaktadırlar; çünkü "öbürlerini pörsük ve gevşek" görmektedirler. (2010b: 81-82) Necip Fazıl'ın, siyasi partilere ve kitle örgütlerine bakışını belirleyen temel olgu, kendi

fikirleri için araçsal birer nitelik taşıyıp taşımadıklarıdır; Ülkücülerden "komünistlerin asıl hedefi" diye söz etmesinde ve onlara desteğini açıklamasında da belirleyici öge budur. Ülkücüler, onun fikriyatını hayata geçirmeye yardımcı olabilecek kitle tabanı ve "işlenebilecek bir malzeme"dir Necip Fazıl için:

> "Her gün nice felaketlere uğratılan, işittiğime göre nikâhlı zevcelerine kadar tecavüz edilip öldürülen, fakat haberleri sızdırılmayan bu elmas gençleri, üzerlerindeki tozu alıp ve bazı çizgilerini düzeltip, muhtaç olduğumuz dinamik gücün bilmem kaç milyon silindirli motoru hâline getirmek, her Müslüman için farz olan cihadın başlıca farzlarından biridir ve buna 'hayır!' diyecek kim varsa, sade vatan haini değil, din suikastçisidir." (2010b: 82)

Başka bir yazısında da, her ne kadar kimi ufak tefek kusurları bulunsa da, "Eğer Ülkücüler olmasaydı, vatan çoktan elden gitmişti," der ve haklarının teslim edilmesi gerektiğini söyler:

> "Eğer Türk devlet ve milleti hâlâ ayakta durabiliyorsa bu da Ülkücülere ait bir şeref olarak tecelli etmiştir. Riyazi hakikat budur; fakat kimde göz var ki, görebilsin!.. Bu saf, temiz, çoğu şiddetle Müslüman Anadolu gençlerinin şimdiye dek verdikleri yüzlerce kurban, komünizma tanklarına engel olmak için kendilerini çelik paletler altına atan fedailerdir; ve şu anda ruhi (formasyon)ları ne gösterirse göstersin, sadece küfre karşı hamleleri bakımından milletçe baş tacı edilecek kıymettedir." (2010b: 34)

Necip Fazıl'a göre Türkeş de komünistler için öncelikli hedef tahtasındadır ve adı bu nedenle "faşist"e çıkarılmıştır. Necip Fazıl, "irade, gözü karalık ve hamle kabiliyetinin ismi, memleketimizde, bu meziyetleri itiraf etmekten kaçınanlarca faşistliktir," dedikten sonra ekler:

> "Eğer faşistlik, inanılan bir dava uğrunda kalabalıkların tepesine inen bir yumruk demekse, davanın hak olması şartiyle ondan daha aziz bir sistem düşünemem." (2000: 240)

Necip Fazıl'ın MHP'ye yanaştığı bu dönemde, aynı zamanda komünizme karşı "nihai çözüm" formülleri ürettiğini de söylemiştik. Necip Fazıl'a göre Türkiye'de komünizmle mücadele, bitlenmiş bir adamın, çamaşırlarını imha etmek ve sonra da hamama gidip yıkanmak yerine "hart hart" kaşınmasına benzemektedir ve bu, komünizmi "azdırmak"tan başka bir anlama gelmemektedir. Tam da bu nedenle, köklü, radikal önlemler alınmalı, komünizme karşı topyekûn bir mücadeleye girişilmelidir. Necip Fazıl'a göre "Komünizma İhtisas Mahkemesi" bu topyekûn mücadelenin en önemli araçlarından biri olacaktır:

> "Bu mahkemelerde, en basit eda ve en küçük imaya kadar kestirecek ve bütün (kamuflaj)ların peçelerini kaldırabilecek (jüri) heyetleri lazım... Gazeteyi, dergiyi, tiyatroyu, resim sergisini, bohem muhitlerini, üniversiteyi, mektebi, bunlardan temizleyecek (dezenfeksiyon) ustaları lazım." (2010b: 26)

Bu son derece geniş yetkilerle donatılmış mahkeme, komünist olduğundan şüphelendiği kişilerin komünistliğini ispatlamayacak, komünistliğinden şüphelenilen kişiler, ancak komünist olmadıklarını ispatlayabilirlerse ceza almaktan kurtulacaklardır. "Bitlerin temizlenmesi" böyle bir yöntem izlenmesiyle mümkün olabilecektir çünkü:

> "Kanunların temel mantığına zıt olarak komünistlik bahsinde aslolan 'beraat-i zimmet' değil, peşin mahkûmiyettir. Komünistlikten her fert, yalnız bu mevzuda, suçunun tespitini mahkemeden beklemek yerine, suçsuz olduğunu bizzat ispat etmekle mükelleftir. Zira taktikleri, kanun iffetinden, suçlandıra-

na düşen ispat mükellefiyetinden hayâsızca faydalanmaktır. Bu taktiğin kafası kırılmadıkça da bitli adam temizlenemez.

Bu, tam teşekküllü öyle bir hastanenin sıhhat heyeti raporudur ki, askere alınır gibi oradan 'sağlam' notu alamayan bir şahıs illetlidir. Bu illetten kurtulmak için hak adına hak ölçüsü metodunu tersine çevirmeye kadar gitmekten başka çare yoktur.

İşte İslamda en ince bir metod:

'Hakkı hak için iptal caizdir.'" (2010b: 27)

Komünizma İhtisas Mahkemeleri, Necip Fazıl için daha geniş bir önlemler dizisinin bir parçasıdır. Necip Fazıl, yargısız infaz ve işkencenin temel yöntem olarak kullanıldığı bir sıkıyönetim mekanizması talep etmekte, aksi takdirde komünizmle gerçek anlamda mücadele edilmiş olmayacağını söylemektedir. Bu mekanizmanın esasları maddeler hâlinde şöyle sıralanmaktadır:

"1 - Örfi irade ve başında şiddetle milliyetçi bir kumanda...

2 - Bütün sol basının çanına ot...

3 - Duvarlara yazı yazanların arkalarından kurşunlanması...

4 - Bankalarda teknik fare kapanı ve her türlü tertibat...

5 - Herhangi bir vak'ada failleri mutlaka ele geçirmenin polis dehası...

6 - Ele geçene, sonuna kadar söyletinceye ve çorabın son düğümünü gösterinceye dek sopa...

7 - Evlerden başlayarak yurtlarda, üniversitelerde, mekteplerde, derneklerde, her türlü toplantı yerlerinde (dezenfeksiyon-mikrop öldürme) ameliyesi...

8 - Yepyeni bir istihbarat teşkilatı...

9 - Benzerine, andıranına, hatırlatanına, kuşkulandıranına kadar takip... Kokusu bile yeter." (A.g.y)

Aynı dönemde siyasi tartışmaların merkezine oturan kontrgerilla da Necip Fazıl tarafından savunulacak ve ko-

münizme karşı varlığı zaruri mekanizmalardan biri olarak sunulacaktır. Necip Fazıl'a göre kabahat kontrgerillanın varlığında değil, şimdiye kadar etkili bir şekilde kullanılmamış olmasındadır:

> "Dünyanın neresinde bir hırsız ve katil çetesinin 'bizi karakol yerine hususi bir bodruma tıkıp da dayaktan öldüren kanunsuz bir teşkilat var' diye bağırabildiği görülmüştür?.. Buna karşı da karakolun ürkek ürkek işi yalanlamaya kalkması ne aciz tavır!..
>
> Yoksa, şimdi başa geçen, bu çetenin ruhu mudur?
>
> Kontrgerilla vardır, o da Türk milletidir; ve eğer yoksa mutlaka olması, oldurulması lazımdır!" (2000: 269)

Ancak bu önlemler de tek başına yeterli değildir; Necip Fazıl "çöküş"ü durdurmak için radikal bir toplumsal dönüşüm manzumesi sunar. Ekonomiden siyasete, sanattan çalışma yaşamına, basından dış politikaya, siyasal, iktisadi ve toplumsal yaşamın her alanı süreklileşmiş bir olağanüstü hâl altında devlet eliyle yeniden düzenlenmeli, çöküş durdurulmalıdır.

C. Çöküşe Karşı: Başyücelik Devleti

Necip Fazıl'a göre 1978 Türkiye'sinde her türlü ithalat durdurulmalı ve ekonomi bütünüyle yerli üretim üzerine inşa edilmelidir. Bireylerin uyku saatlerini belirleyecek ölçüde bir disiplin mekanizması kurulmalı, içki, kumar, fuhuş vb. yasaklanmalıdır. Nüfusun artmasını teşvik edecek uygulamalar devreye sokulmalıdır. Mülkiyet hakkı tanınmakla birlikte, zekât mekanizması aracılığıyla aşırı zenginleşme önlenmeli ve gelir dağılımında adalet sağlanmalıdır. Basın, yayın, bilim ve tiyatro mutlak devlet kontrolü altına alınmalıdır. Kadın çalışma yaşamından uzaklaştırılmalı ve

"esas görevi" olan ideal nesiller yetiştirme faaliyetine odaklanmalıdır. İdam cezası bir istisna olmaktan çıkarılmalı ve "caddeler boyu darağaçları" düzenin tesisi için etkili bir silah olarak kullanılmalıdır. Demokrasi bir kenara bırakılmalı, "hakikate esaretten ibaret olan gerçek hürriyet"in tesisi için uğraşılmalıdır. Bütün partiler, dernekler, sendikalar kapatılmalıdır. "Devlet reisine ağzına geleni söyleyen çöpçüye kadar" her türlü muhalif ses susturulmalıdır. Batı'nın kültür emperyalizminden kurtulunmalı ve kılık kıyafete kadar yeni bir model ortaya konulmalı, bu model tüm İslam âlemine örnek olmalıdır. Dış politikanın merkezine İslam birliğini tesis etmek yerleştirilmelidir. Ayrıntılarını birazdan *İdeolocya Örgüsü*'nü ve Başyücelik Devleti'ni incelerken göreceğimiz üzere "idrak soyluları"ndan oluşan bir Meclis kurulmalı ve ülkenin idaresi ona teslim edilmelidir. "Fikir çilekeşleri"nden oluşan bir akademi kurulmalı ve "dil, harf, kültür davaları"na bu akademi bakmalıdır. Din adamlarından oluşacak bir heyet kurulmalı ve şeriat hükümlerini bu heyet belirleyip uygulamalıdır.

Dolayısıyla Necip Fazıl, komünizmi önce Türkiye'den ve sonra bütün yeryüzünden silecek bir "İslam inkılabı" istemekte, bu inkılabın ardından ise Büyük Doğu düşüncesinden hareketle bir İslam devleti kurulmasını istemektedir. Necip Fazıl'ın ütopik İslam devletinin adı Başyücelik Devleti'dir ve Necip Fazıl bu devleti, *İdeolocya Örgüsü* adlı eserinde en ince ayrıntısına varıncaya değin resmetmiştir.

Necip Fazıl, *İdeolocya Örgüsü*'nün 1968'deki ilk baskısına yazdığı Önsöz'de eserle ilgili olarak şöyle der:

> "Bu eser, benim bütün varlığım, vücut hikmetim, her şeyim... Ben, arının peteğinin hendeseleştirmeye memur bulunma-

> sı gibi, bu eseri örgüleştirmek için yaratıldım. Şiirlerim de, hikâyelerim de, ilim ve fikir yazılarım da sadece bu eserin belirttiği bina etrafında birtakım 'müştemilat'tan başka bir şey değildir."

Necip Fazıl'ın "Opus Magnum"u olarak gördüğü *İdeolocya Örgüsü*, İslamcılık üzerine inşa edilmiş ideal bir devlet ve toplum düzeninin nasıl olması gerektiğine dair bir kitaptır ve bu nedenle de bir ütopya olma niteliğini haizdir. Kitapta, bu ütopyanın adı olan Başyücelik Devleti'nde devlet aygıtının nasıl işleyeceğinden gündelik hayatın nasıl düzenleneceğine, kadın erkek ilişkilerinden sinema ve tiyatroya kadar hemen her konu üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmuştur. Kitabın en önemli ayırt edici özelliği de budur: *İdeolocya Örgüsü*, biyo-politik bir sağ ütopyanın bütün ayrıntılarıyla betimlendiği Türkçe yazılmış tek kitaptır.

I. Yönetim ve Ekonomi

Necip Fazıl'ın Başyücelik Devleti bir "Yüceler Kurultayı ve onun tarafından seçilen bir "Başyüce" tarafından yönetilir. Yüceler Kurultayı, "milletin; dinde, fikirde, sanatta, ilimde siyasette, müspet bilgilerde, ticarette, askerlikte, idarede, işte, hülasa insan kafasının arayıcı hamlelerini ve idrak çilelerini planlaştıran her safhada, eser, keşif, görüş, terkip ve dava sahibi (aksiyon)cu güzidelerden örülüdür." (s. 285)[1] Bu hâliyle de elbette ki elitist ve aristokratik bir nitelik taşımaktadır. Necip Fazıl'ın "Müessisler Meclisi" olarak adlandırdığını ve nasıl kurulduğunu anlatmadığı bir kurucu meclis tarafından seçilen 101 kişilik Kurultayın üyelerinin en gen-

1 *İdeolocya Örgüsü'ne* yapılan atıflar, kitabın 2007 tarihli, Büyük Doğu Yayınları basımınadır.

ci 40 en yaşlısı ise 65 yaşında olmak zorundadır ve üyeler "kendilerini şahıs şahıs kuşatan ve en küçük uygunsuzluk tezahüründe tasfiyeye uğratan sebepler dışında" ölene kadar bu görevlerini sürdürürler. (s. 286)

Kurultay içerisinden beş yıllığına Başyüce olarak seçilen kişi, "kaba ve umumi manasiyle herhangi bir devlet reisi değil, derin ve girift, içtimai bir remzdir." (s. 291) Necip Fazıl, Yüceler Kurultayı'nın "vicdan" ve Başyüce'nin "irade" olduğunu söyler. (s. 288) Yüceler Kurultayı'nın ve Başyüce'nin ortaya çıkışıyla birlikte, "hak ve hakikatin muhtaç olduğu iki ana merkez doğmuş olur ve bu iki ana merkezin iş ve fikir kaynaşmasından doğacak olan vahdet, demokrasyaların varamayacağı nizamlı hürriyetle, demokrasyalara zıd bütün şekillerin başaramadığı ve başaramayacağı hür disiplini, sağ ve sol kanatlardan hiçbirini incitmeden elinde tutar." (s 288-289)

Başyüce ahlak, bilgi, savaşçılık gibi en yüksek değerleri varlığında birleştirir ve her davranışıyla bunu ortaya koyar. Şahsında milleti ve milli iradeyi cisimleştirir, o her davranışı ve tutumuyla "ben milletimin görünürde en ahlaklı, en bilgili ve en akıllı ferdiyim" der. Hükümet Başyüce adına iş görür, adalet mekanizması onun adına adalet dağıtır. Yasalara aykırı bir emir veremez ama her emri kanunu tamamlayıcı ayrı bir kanun niteliği taşır. Kanunun bir şey söylemediği hâllerde ise emri kesindir. Başyüce bir emriyle hükümeti görevden alabilir, hükümet Başyüce adına iş görür, adalet onun adına dağıtılır, Başyüce ordunun başıdır ve Başbuğ onun adına orduya vekâlet eder. Başyüce beş yılın sonunda yeniden bu makama seçilebilir ve seçildiği sürece yaş haddi olmaksızın bu görevde kalabilir, eğer seçilemezse ve yaş haddini doldurmamış durumdaysa, yani 65 yaşını geçmemişse Yüceler Kurultayındaki koltuğuna geri döner. (s. 291-292)

Yüceler Kurultayı, gerekli gördüğü durumlarda Başyüce'yi devirebilir; ancak bunun için yüzde yetmiş beş gibi bir çoğunluğa ihtiyaç vardır. Başyüce ise Kurultay'ı doğrudan feshedemez ama Kurultay'ın yüzde kırkından alacağı destekle "millet iradesi"ne başvurabilir, yani fesih referandumu düzenleyebilir. Eğer millet iradesi Kurultay'ın feshine karar verirse, Başyüce'nin arkasında duran üyelerin görevlerine devam etmesi kaydıyla yeni bir Kurultay seçilir. Milli irade Başyüce aleyhinde bir karar verirse, Başyüce devrilir ve yerine yeni bir devlet başkanı seçilir. (s. 289-290) Anlaşılacağı üzere Kurultayın Başyüceyi azletmesine nazaran Başyücenin Yüceler Kurultayı'nı feshetmesi daha kolaydır, bu da "Başyücelik Devleti" adını açıklar niteliktedir. Necip Fazıl'ın ütopyasının adı, örneğin "Yüceler Kurultayı Devleti" değil, Başyücelik Devleti'dir ve bu rastgele bir seçim değildir, söz konusu rejimin tek adam merkezli olduğuna dair temel göstergelerden biridir. Zaten hükümet de öncelikli olarak Başyüceye ve ondan sonra Yüceler Kurultay'ına karşı sorumludur.

Başyücelik Devleti'nde hükümet bir Başvekil ve on bir vekilden oluşur. Başvekil, Başyüce tarfından Yüceler Kurultayı üyelerinin arasından seçilir ve Başvekil, vekilleri Başyücenin onayına sunarak tayin eder. Necip Fazıl Başyücelik Hükümetindeki vekillikleri şöyle sıralar: Maarif, Savaş, İktisat, Maliye, Sağlık ve Bakım, Adliye, Matbuat ve Propaganda, Hariciye, Dâhiliye, Nafia, Düzenleme Vekillikleri. 11 vekillikten oluşan hükümetin 11 temel davası vardır.[2] Bu davalardan ilki "ruh ve ahlak davası"dır ve Necip Fazıl tarafından "tezadsız bir ruh ve ahlak örgüsünün,

2 Kısakürek "11 temel dava"dan söz etse de, kitapta "on dava" sıralanmaktadır.

maddi ve manevi ameliye sahasında, mükemmel ve muazzam tedbir cihazını kurma işi" diye tarif edilir. İkinci dava "umumi irfan davası" olarak adlandırılmaktadır ve bu dava "garbın müspet bilgiler manzumesini kendi topraklarında iklimlendirici, an'aneleştirici ve bütün taklit ve özentilerden çekip kurtarıcı mikyasta" bir eğitim sisteminin inşası anlamına gelmekte ve Batı'nın pozitif bilimlerinin "yerli" değerlerle sentezine işaret etmektedir. Üçüncü dava "köy ve köylü davası" olup, "köylünün ruhunu, vücudunu, kesesini, aletini, verimlini, ticaretini ihya; ve onu kılığından evine ve köyünün manzarasına kadar bütün bir şahsiyet ve asliyet ifadesi altında zaptetme işi" şeklinde ortaya konur ve hem köyün kalkındırılmasına hem de köy temelli bir kalkınma anlayışına işaret eder. Dördüncü dava olan "şehir ve umran davası" büyük şehirlerin, beldelerin ve Necip Fazıl'ın "metropolis" diye adlandırdığı devasa kentlerin imar edilmesi davasıdır. Beşinci dava "ordu davası"dır ve "imanından, ahlakından, terbiyesinden, nizamından, ilminden, aletinden, kılığından, biçiminden, muaşeretinden her şeyine kadar, kemiyette ne olursa olsun, keyfiyette dünyanın en üstün ordusunu" kurmak diye tarif edilir. Altıncı dava olan "dış münasebetler davası" dış politikanın "milli menfaat uğrunda Şeytanı çatlatacak kadar ince tertiplerle takviyeli tarzda adım adım gayesine" ulaştırılması ve "bu yolda bütün yeryüzü milletlerini bütün kuvvetleri ve zaaflarıyla tanıma" anlamına gelmekte ve aktif bir diplomasiye ve etkin bir istihbarat ağına işaret etmektedir. Yedinci dava olan "bütün neşir vasıtalarını murakabe ve himaye davası" sadece basın-yayın organları üzerinde değil, tiyatro, sinema, konferans, müzik, hülasa fikir ve ruh telkinine mahsus her vasıta" üzerinde devletin

topyekûn bir denetleme ve yönlendirme faaliyeti sürdürmesi, mutlak bir sansür mekanizmasının kurulması anlamına gelmektedir. Sekizinci dava "iş emniyeti ve iş sahalarında ahenk davası"dır ve bu vekâletler arasında bir ahenk sağlamanın yanı sıra işçilerle memurların haklarını savunma ve iş yaşamında herhangi bir çatışmaya izin vermemeye işaret etmektedir. Dokuzuncu dava olan "nüfusu çoğaltma, güzelleştirme ve sağlamlaştırma davası" hem nüfusu çoğaltmak hem de onu güzelleştirme, sağlıklı hâle getirme davasıdır ve daha sonra çok daha ayrıntılı bir şekilde göreceğimiz üzere Başyücelik Devleti'nin biyo-politik karakterine işaret etmektedir. Onuncu dava olan "milli servet ve iktisat davası" ise iktisadi yaşamın düzenlenmesi, tezatsız bir çalışma yaşamının tesis edilmesi, milli refahın artırılması ve gelir dağılımının düzenlenmesi davasıdır. (s. 297-298-299)

Bakanlıkların üstlendiği bu davaları "vecd, aşk, fikir ve hakikat laboratuvarı"nda temsil etme görevi "Yüce Din Dairesi"ne verilmiştir ve "hükümet reisiyle bir hizada", hükümetin ise üzerinde yer alan bu dairenin reisi Başyüce tarafından seçilir. "Dış propaganda, dinî öğretim, din vazifelilerini yetiştirme ve kadrolaştırma" görevlerini üstlenen bu daire, "Başyücelik emrinde ve Yüceler Kurultayı yanında, devletin başlıca istişare merkezi kabul edilebilir." (s. 300)

Peki bu elitist ve aristokratik modelde halk nerede durmaktadır, "siyasal katılım" nasıl söz konusu olacaktır? Necip Fazıl'ın bunun için bulduğu formül "Halk Divanı"dır. Halk Divanı "senenin belli başlı günlerine mahsus olmak üzere" toplanır ve toplantı yeri Başyücelik sarayındaki aynı adı taşıyan salondur. Herkes dinleyici ve izleyici olarak bu salona girebilir, divanda söz isteyenler ise şikâyetlerini öncelikle

bütün makamlar nezdinde takip etmiş olmalıdırlar, ortaya attıkları iddiaları ispatlamamaları ise "milletin fikir, hürriyet ve dava hakkını suistimal" anlamına gelecek ve ağır bir şekilde cezalandırılacaktır. (s. 302)

Halk Divanında hem Başyüce hem de hükümet hazır bulunur ve halk, "bir veya birçok ferdiyle haklarını Başyüceye karşı müdafaa eder ve neticeyi alır." Halk Divanı, Başyüceyi ve hükümeti halk huzurunda hesap vermeye memur kılarken, fertlere de "aştığı edep ve hak sınırı nisbetinde mesuliyet yükleyici" bir nitelik taşır ve tam da bu nedenle Başyücelik Devleti'nde "hiçbir demokrasya idaresinin varamayacağı fert hakkıyla hiçbir (totaliter) rejimin ulaşamayacağı hükümet hakkı bir aradadır." (s. 302-303)

Başyücelik Devleti'nin ekonomik sistemi, kapitalizmle sosyalizm arasındaki "ilahi ahenk"e dayanır ve "bu ahengin ilk kutbunda, ticaretin helal ve ferdi mülkiyet ve kazancın hak olması; ikinci kutbunda da faizin haram ve zekâtın farz olması vardır." (s. 217.) Bu sistemde birey İslamın yasaklamadığı sahalarda "dilediği gibi çalışıp dilediği gibi kazanmak ve böylece hudutsuz mikyasta ferdi oluş ve davranış hakkını yerine getirmekte" serbesttir, ki bu liberalizmin aradığıdır; öbür taraftan, zekat sınırına ayak basmış mal ve sermayenin kırkta biriyle süzülerek, şeriatın kabul ettiği gibi, İslami devlet hazinesini doldurması ve oradan muhtaçlara, müstehaklara ve cemiyet hayrına dağıtılması" söz konusudur, ki bu da sosyalizmin aradığıdır. İşte bu sentezi sağlayabilen toplumlar "ebediyen kurtulmuş olacaklardır." (s. 218) Necip Fazıl'a göre, bu sistemin dayandığı zekât uygulaması, sermayenin krizini de çözebilecek niteliktedir. Zekât sermayeyi sürekli harekete davet eder, büyüdükçe cemiyete dağıtır

ve "urlanmasına" engel olur ve böylelikle "19. ve 20. asırlar hastalığı"nın biricik ilacı hâline gelir. (s. 219)

Başyücelik Devleti'nde "sermaye ve mülkiyette tedbircilik" esastır ve "başıboş ferdi sermaye sistemi"ne izin verilmeyecektir. Bunun temel gerekçesi ise elbette ki sosyalist ve komünist fikirlerin önüne set çekmektir, çünkü "sosyalizma ve komünizma" bu başıboşluktan doğmuştur. Dolayısıyla "bizim dehhameleşmiş ferdi sermayeciliğe düşmanlığımız, bugünkü hâliyle kapitalizmaya zıt olduğu kadar, hatta daha fazla, komünizma ve sosyalizmaya aykırıdır." (s. 401)

Dolayısıyla bütün sağ ideologlarda olduğu gibi Necip Fazıl'da da esas mesele, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin ilgası değil, kontrol altına alınmış bir kapitalizmdir. Çünkü "başıboş" bir kapitalizm, eşitsizlikleri derinleştirmekte, kitleler de sosyalizme yönelmektedirler. Dizginlenmiş bir kapitalizmin ve korporatist/solidarist bir ekonomi modelinin sosyalist fikirlerin yayılmasını engelleyeceği varsayıldığı içindir ki, sağın komünizmle mücadelesinin temelinde "kapitalizmle mücadele" retoriği bulunmaktadır.

II. Başyücelik Devleti'nde Biyo-Politika

Başyücelik Devleti'nin yönetim biçimi ve ekonomik sistemi üzerinde bu şekilde durduktan sonra, Necip Fazıl'ın ütopyasının "biyo-politik karakteri" üzerine yoğunlaşabiliriz. Biyo-politik karakterle, devletin toplumsal yaşamı bütünüyle kuşatıp kontrol ederken, evlilik, üreme, erkek-kadın ilişkileri, nüfus, sağlık gibi konulara doğrudan ve devletin bekası adına müdahalesini kastediyoruz. Bu anlamda,

İdeolocya Örgüsü'nün Türkçe yazılmış tek biyo-politik ütopya olduğunu da bir kez daha belirtmek durumundayız.

Başyücelik Devleti'nin temelinde aile vardır ve aile, biyo-politikanın esas hedefi ve nesnesidir. Necip Fazıl, Başyücelik Devleti'nin aileye bakışını şöyle anlatır:

> "İslam Inkılabında aile, tıpkı bir makinenin iyi işleyip işlemediğini muayene eden bir mühendis gibi, uzaktan ve devlet gözüyle murakabe edilmesinden ibaret, 'zat-ül-hareke'liğine kadar her ferdi ve unsuriyle sımsıkı bir müdahale hedefidir. (...) Bu müdahalenin esaslarında, cemiyetin protoplazması olan muazzez aile mefhumunu korumak; babayı, anneyi, evladı, zevci, zevceyi ve bütün yakınlık kademelerini birbirine karşı her türlü ahlaki emirler ve yasaklarla vazifelendirmek ve bu hususların yerine gelmesi için gereken aile ruhunu elifbesinden başlıyarak fasıl fasıl tedvin etmek işi vardır." (s. 243)

Anlaşılacağı üzere, bütün muhafazakârlıklarda olduğu gibi Necip Fazıl'ın İslami/muhafazakâr ütopyasının da merkezinde aile bulunmaktadır; ailenin sağlığı toplumun sağlığıdır ve devletin görevi toplumun sağlığının korunması adına ailenin sağlığını korumaktır. Bunun için ise evlilikler ve üreme teşvik edilmeli, devlet bu alana doğrudan müdahale etmelidir.

Necip Fazıl'a göre Başyücelik Devleti "en şanlı sünnetlerden biri olan izdivaç müessesini, hemen hemen aksi düşünülemez bir nimet hâline getirici bütün yolları planlaştırmakla" sorumludur. "Bu planda, gençleri en taze yaşta evlendirmeye sevk etmekten, verdikleri evlat yemişi nisbetinde şereflendirmeye ve refahlandırmaya kadar bütün tedbirler, devlet, cemiyet ve aile arasında tam bir işbirliği ifadesiyle perçinleşmiştir. Devlet, en genç çağdan başlamış olarak evli ve çocuk sahibi fertlere, onları sevk ve himaye edici bütün imkânları

hazırlayacak, cemiyet kadınsız ve çocuksuz insana hayat ve saadet hakkı tanımayacak, fert de (hormon) kesesinin içinde Büyük Ümmet mefkûresinin hakkı olan tohumlardan bir tekinin bile hapis veya israfından derin bir mes'uliyet çilesi çekecek..." (s. 267)

İdeolocya Örgüsü'nde üreme, dinî bir emir telakki edilir ve peygambere göndermeyle meşrulaştırılır:

> "Üreme ve türeme gayemizin, ayrıca başlı başına keyfiyet değerinde oluşu şundandır ki, Peygamberler Peygamberinin, durmadan üretmemiz, beklemeden çoğalmamız ve boyuna sayımızı artırmamız hususunda da muazzam fermanları vardır. Kıyamet günü Ümmetlerinin çokluğuyla iftihar buyuracaklarını bildiren Kâinatın Efendisi bu iftihar duyguları içinde, Müslümanlar kadrosuna düşen keyfiyet ve kemiyette ezici üstünlük vazifesini ne harikulade ilan ve ihtar etmiş bulunuyorlar. (s. 266)

Başyücelik Devleti'nin temelinde aile, ailenin temelinde ise kadın bulunmaktadır. Kadının esas görevi, kamusal alanda ya da çalışma yaşamında yer almak değil, ailenin varlığını devam ettirmesini sağlamaktır. Necip Fazıl kadının bu görevini şöyle anlatmaktadır:

> "Bu inkılabın kadınları, esasta, muazzez ve münezzeh ev kadrosunun ve aile çerçevesinin sultanı olacak, hayatın yırtık seciye emredici iş sahalarından hiçbirinde görünmeyecek; buna rağmen İslami ölçülerin yasak etmediği ve kendisine icap gördüğü sahalarda da şerefle içtimai faaliyet kabul etmekten kaçınmayacaktır." (s. 265)

Her ne kadar ailenin merkezine yerleştirilmiş ve esas yaşam alanının ev olduğu belirtilmişse de Başyücelik Devleti'nde kadının kamusal alanda yer alması bütünüyle engellenmiş değildir; kadın "Başyücelik Emirleri"ne riayet edecek ölçüde, yani "edep hadleri"ne girecek şekilde giyin-

diği sürece toplumsal yaşama katılabilecektir. Bu hadlere girmek ise "ölçümüzün kadın vücudunda görünmesine müsaade etmediği kısımları açık bırakıp, görünmesine müsaade etmediği kısımları örtülü bulundurmaktır. (...) Büyük Doğu âleminin kadını, bu kılığa girdikten sonra, artık ona, ev, mektep, salon, daire, konser, konferans, merasim; zatiyle dinî bir yasak belirtmeyen her yer açık ve serbesttir." (s. 366-367)

Necip Fazıl'ın ütopyasında bir ideal erkek tipi tasavvuru da ihmal edilmez. Başyücelik Devleti'nin erkek tipi, sağlıklı, sıhhatli, düzgün bir fiziğe sahip, maddi ve manevi bütünlüğe sahip bir tiptir:

> "Bir metre seksen santim boyunda, dinç, güzel, dik, vakur görünüşte, seyircisini tılsımlayan, açık alınlı, derin ve ateş bakışlı, nur yüzlü, her türlü illet ve marazdan salim, fevkalade temiz ve sade giyinmiş, 35-40 yaşlarında kâmil bir insan tipi düşününüz. Bu tipin yanına da, kendi muhteşem ihtiyarlık nüshasiyle harikulade sevimli çocuk nüshasını ilave ediniz ve üçünü de el ele verdiriniz. İşte İslam inkılabının rüyasını gördüğü sıhhat ve güzellik tablosunun müşahhas ifade unsurları bunlardır." (s. 262)

Sağlıklı erkekler, ahlaklı kadınlar ve fazilet timsali aile üzerine kurulmuş olan Başyücelik Devleti bütünüyle Müslümanlardan mürekkep, homojen bir toplum öngörmektedir. Bu homojen toplumun "mutlak kötü"sü ise Yahudiler olarak belirlenmiştir. İsa'yı öldüren de, teslisi icat eden de, İslamda mezhepçiliğin ortaya çıkışını sağlayan da, komünizmi ve kapitalizmi aynı anda maddi ve manevi olarak besleyen de Yahudilerdir ve bu nitelikleriyle Yahudiler *İdeolocya Örgüsü*'nde hem iç hem de dış düşman olarak nitelendirilmişlerdir. (s. 474-475)

Başyücelik Devleti, "yalnız Müslümanlar ve Türklerle meskûn, yalnız Müslümanlardan ve Türklerden ibaret" yani homojen bir ülke kurmak için başta Yahudiler olmak üzere, dönmeleri, Rumları ve Ermenileri, "bütün mal ve mülk ve her türlü kıymetlerine el konulmuş ve kendilerine sadece bir yıllık geçim imkânları bırakılmış olarak" Türkiye topraklarından gönderecektir. Böylelikle "tek başına kendinden ve öz cevherinden ibaret kalacak ve her türlü fesat unsurundan temizlenecek olan Türk vatanı" Büyük Doğu davasını, elmas gibi berrak bir ırk ve kavim aynasında parıldatacaktır. (s. 334-335)

Bu etnik ve dinî açıdan homojen toplum, aynı zamanda "ahlaki" bir toplum da olacaktır ve tam da bu nedenle biyopolitik kuşatma sadece doğum ve evlilikle sınırlı değildir; hayatın bütün alanları İslami kriterlere göre düzenlenmiştir. Başyücelik Devleti'nde her türlü içki ve uyuşturucu yasaktır ve kullananlar en şiddetli şekilde cezalandırılacaktır. Aynı şekilde zina ve fuhuş da yasaktır, ancak zinada yine de birtakım sınırlar belirlenmiştir, "özel alan"daki yani hanede çiftlerin bir araya gelmesi doğrudan soruşturma kapsamına alınmamış ve "dört şahit" şartına bağlanmıştır, "bizde şüphe üzerine ev basmak yoktur." (s. 326) Ancak kamusal alanda alınması gereken tedbirler vardır. Meskenler dışında, "umumi toplulukların mahremiyet belirten her mekanında, zevç ve zevce olmayan hiçbir çift, tek başlarına bir araya gelemez. Bu mekânlar otel, hususi vapur kamaraları ve yataklı tren kompartımanları vb."dir. (s. 327) Aynı şekilde, oteller pansiyonlar vesaire de, "göz önünden gaip mahrem planlarda, zevç ve zevce olduğunu bilmediği hiçbir çifte, tek başlarına birleşme imkânız vermez.

Fuhuş meselesinde ise önlemler çok daha sert, cezalar çok daha ağırdır:

> "Resmî ve hususi, fakat hükümetçe sabit fuhuş müesseseleri, bu emrin intişar tarihinde derhâl ve her yerde kapatılacak ve bunların bütün mensupları, lahika emirde gösterilen kamplarda toplanacaktır. Bu kamplara aynı zamanda hükümetçe malum ve müseccel ne kadar fahişe varsa sevk edilecektir. Bu kamplarda tatbik olunacak muamele tarzı ve eski fahişelerin tabi tutulacakları rejim ayrı bir emir mevzuudur." (A.g.y)

Başyücelik Devleti'nde sinema da devletin mutlak kontrolü altındadır ve Batı sinemasının "atom bombasından daha tehlikeli olan cinayet, hırsızlık, rezalet, fuhuş, macera ve başıboşluk filmleri kat'i olarak yasaktır." Yabancı filmler ancak "içtimai, ruhi, ahlaki, terbiyevi, talimi, bedii bir fayda temsil ve bir hikmet ve ibret"e sahiplerse yayınlanabilecektir. Hangi filmlerin yayınlanıp yayınlanmayacağını kontrol için bir heyet kurulacak, yerli filmler de bu heyetin denetimi altında olacaklar ve çekilecek filmlerin senaryoları önce bu heyete sunulacak, ancak onaylandıktan sonra çekim aşamasına geçilecektir, çekim bittikten sonra ise heyet filmi izleyecek ve filmin gösterime girip girmeyeceğine öyle karar verilecektir. (336-337)

Başyücelik Devleti dansı da yasaklamıştır; çünkü dans "yatak içinde kadınla erkeğin fiili"nin "ayakta gerçekleştirileni"dir ve "aleni ve içtimai bir zina nazariyesinden başka bir şey olmayan dans, "belki de bu münafık cephesiyle zinadan da iğrenç bir fiil"dir Necip Fazıl'a göre. (s. 338) Dahası dans bir "namus meselesi"dir:

> "Karısını ve kızını, yabancı bir erkeğin kolları içinde ve göğsü üzerinde nazari ve aleni bir zinaya terk eden ve bundan gocun-

> mayan erkek, bizim anlayışımıza göre, bu hâlini izaha yelteneceği, nefsine özür aramaya kalkışacağı, bir fuhuş ajanından daha aşağılık bir şahıstır." (s. 339)

Dans, "kadınla erkeği müşterek ve ahenkli hareketlerle vücut kıvrımlarını göstermeye davet eden ve ister bir çift, ister birçok insanın şehevi hareketlerinden" ibarettir ve "milli ve gayri milli bütün çeşitleriyle bizden değildir. (s. 338) Masonlar ve dönmeler tarafından içimize sokulan dans, "güzelim ahlakımızı ifsat" etmiştir ve "yarım asırdır memleketimizde ananeleştirilen balolar, ayrıca (bar)lar, (dansing)ler, (diskotek)ler, gece kulüpleri" içki satmasalar dahi Başyücelik Devleti'nde yasak olacaktır.

Başyücelik Devleti'nde "Matbuat hürriyeti isimli milli ve içtimai felaket vesilesi" kaldırılmıştır. Bundan böyle "matbuat, bilinen anlamda hür değildir" ve bu yasağa kitap, gazete, mecmua, broşür, afiş hepsi dâhildir. Bu bağlamda, "roman, şiir, piyes, hikaye, tenkid, tetkik, siyaset, ilim, fikir, haber, röportaj gibi bütün ifade nevileri" yayınlanmadan önce devletin ilgili kurumlarına onaylatılmak zorundadır ve bu durum "basın, kendi kendini kontrol edebilecek hâle gelinceye kadar" böyle devam edecektir:

> "Evlerin kilidleri, nasıl 'harim'in korunması için nasıl bütün insanlıkça müttefikan alınmış, fakat belki (ideal) bir cemiyette manasız bir tedbirse, bizim bir baştan öbür başa kadar muhasebe altında tutacağımız matbuat da, öylece ruh 'harim'imizin kilidiyle emniyet altına alınmış olacaktır. Bu kilit noktasını, dinsize, Masona, Yahudiye, Komüniste, materyaliste, züppeye, şahsiyetsize, hayvani ve nefsani temayüllere karşı açık bırakarak ruhi ırzımızın hetk'edilmesine müsaade etmeyeceğiz. Günü gelip de (ideal) cemiyet doğduğu zaman, gerekirse evlerin kilidleriyle beraber matbuatın kilitlerini de sökeriz." (s. 343-345)

Başyücelik Devleti'nde, kitle iletişim araçları yalnızca mutlak bir kontrole tabi değil, aynı zamanda birer propaganda aracıdır da ve bu araçlardan radyo (o zamanlar TV'nin kitleler üzerindeki muazzam etkisi ülkemizde henüz keşfedilmediği için olsa gerek) "Büyük Doğu davasının en tesirli silahlarından biridir." (s. 348) Necip Fazıl radyonun iki görevi olduğunu söyler: Öğretmek ve eğlendirmek. Başyücelik Devleti, öğretici olarak radyoyu "din dalında tek eksik bırakmaksızın, misilsiz bir vecd, zevk ve irfan demetleme" misyonuyla donatır. Bunun yanı sıra, radyoda sanat ve edebiyat, tarih ve siyaset, hukuk ve iktisat, felsefe ve hikmet, fen ve müspet bilgiler, ordu ve kahramanlık, çocuk ve gençlik, köylü ve işçi" programları yer alacak, radyo Başyücelik Devleti'nin "yeni insan"ını yaratmak için büyük bir rol üstlenecektir:

"Pratikte Büyük Doğu davasının özlediği radyo, ilk mektepte çocuğu, yüksek okulda genci, orduda eri, fabrikada işçiyi, köy odasında rençberi, hâsılı evinde herkesi kucaklayıcı ve insana yaşanmaya değer hayatı belletici muazzam bir üniversitedir." (s. 350)

"Eğlence" de elbetteki İslami biyo-politik ütopyaya göre düzenlenmiş durumdadır ve hem "eğlenirken öğrenmek" hem de "edep dairesini aşmamak" radyo yayınlarındaki temel kriterdir. Müzik de "hikmet ve tefekküre" vesile olduğu sürece serbest, "kötüye alet edildiği mikyasta da" yasak olacaktır. (s. 350)

Başyücelik Devleti'nin toplumsal yaşamın bütün alanlarını kuşatan totalitarizminden elbette ki üniversite de kaçamayacaktır ve "Büyük Doğu aleminin üniversitesine ait ana prensiplerin başında" üniversite özerkliğinin kaldı-

rılmasının bulunması bu açıdan şaşırtıcı değildir: "Bizim Üniversitelerimiz, hürriyet için hürriyeti anlamaz; gerçek hürriyeti hak ve hakikate tabilik olarak tanır." (s. 351)

"Bizim Üniversitelerimizin adı 'Külliye'dir"; çünkü "milli şahsiyet ve şuurun ilmi ocağını temsil edecek olan müesseseyi yabancı bir kelimeyle isimlendirmekteki abes üstüne abes düşünülemez." (s. 351) Külliyelerdeki öğretim "mutlak hakikat kutbunun mutlak bir ölçüsüne uygun olarak" düzenleneceği için karma eğitim söz konusu olamaz, üniversiteler "kız ve erkek külliyeleri" şeklinde düzenlenir. Kadınların asli görevi annelik olduğu için de, "kızlar" için bir iki üniversite açmak yeterli olacaktır:

> "Vatanın her köşesinde Üniversiteleri üretmek gayesine doğru gidilirken, kızların daha fazla ev kadını olarak yetişmelerini ve sadece ilim ve muallimliği tercih edenlerden bir zümrenin yetişmesini temin için belli başlı bir merkezde bir iki kız üniversiteleri kurmak kâfidir." (s. 351)

Başyücelik Devleti'nin üniversiteleri "tıpkı askerî cihazlarda olduğu gibi, vatanın manevi müdafaasiyle mütenasip bir disiplin ruhu" içerisinde yaşayacak, öğrenciler ve hocalar da bu ruha göre hareket edeceklerdir. Başyücelik Devleti'nin üniversite talebesi, okulu bitinceye kadar "bir melek hayatı sürmekle mükellef tutulacak, hiçbir ferdi ve içtimai hak iddiasında bulunamayacak, sigara bile içemeyecek"tir. (s. 352) Bu öğrencilerden tahsil için Batı ülkelerine gönderilecek öğrenciler ise "bir gün nasıl olsa hesaplaşacağı Batı ordusundan sır çalmaya giden kurmay hüviyetinde" olduklarını ve o sırları "mukaddes vatana taşımakla mükellef" olduklarını bilmelidirler. (s. 354)

Kendisi de bir zamanlar tahsil için devlet bursuyla Avrupa'ya okumaya gönderilen ama orada okula hiç uğramadan bir bohem hayatı yaşadıktan sonra bursu kesilerek ülkeye geri dönen Necip Fazıl'ın başarısız olacak öğrenciler hakkında söylediği şu sözler ise hayli ironiktir:

> "Avrupa'da tahsildeyken fuhuş hayatına kapılan ve muvaffak olamayan Japon talebelerinin, neticede bıçağı karınlarına saplayarak intihara mecbur tutulmaları, bu mevzuda muhtaç olduğumuz disiplin, ruh tamamlığı, ve karakter sağlamlığına ait bir misali verebilir. Bizde intihar yok fakat onun yerine bir daha cemiyetin yüzüne bakamayacak bir hacalet müeyyidesi vardır." (s. 355)

"Büyük Doğu Külliyesi"nin hocaları da "ruhi disiplin"in bir parçasıdırlar ve Necip Fazıl üniversite hocaları için dört kriter belirlemiştir:

> "Ruh kökümüzden olmayan, Üniversite profesörü olamaz.
>
> Eser ve şahsiyet sahibi olmayan, Üniversite profesörü olamaz.
>
> En küçük ahlaki zaafı olan, Üniversite profesörü olamaz.
>
> Üniversite profesörü, kendisini mücerret ve arayıcı ilim ve tefekküre hasretmiş büyük münevver örneği olduğu için, başka bir işle uğraşamaz." (s. 353)

Büyük Doğu Külliyesinin temel misyonu "bir zamanlar kılıçla genişleyen" İslamın, bu sefer "ilim ve fen" aracılığıyla genişlemesine hizmet olacak ve oraya "sırf dış ilimleri kapmak için gelen İslam dışı bir talebe, Müslüman olmaksızın diplomasını kabul etmekten utanacaktır." (s. 355)

Üniversite, İslamın hâkimiyeti için bir ordu gibi hareket edecektir ama gerçek bir İslam ordusuna da ihtiyaç vardır. Necip Fazıl, Başyücelik Devleti'nin ordusunun adını

"Yeni Altun Ordu" koyar. Bu ordunun temel görevi "İslam inkılabı"nı yaymak ve müdafaa etmektir. Bu yeni ordu, "asla günlük siyasete karışmaz; ve içeriye doğru hiçbir hizip ve zümreye dayanak ve manivela hizmeti görmez." (s. 268) Yeni Altun Ordu, "büyük ve mukaddes davanın yalnız dışarıya doğru, azametli, tantanalı ve ihtişamlı (aksiyon) cihazını temsil eder; ve hedef emrini yalnız fikir ve dava kadrosunun merkezinden alır." (s. 269) Osmanlı'dan günümüze "bizde iyileri ve kötüleriyle bütün inkılaplar orduya dayanılarak yapılmıştır" ve İslam inkılabının ordusu, "artık bu memlekette, tokmak inkılabına değil, fikir inkılabına sıra geldiğini kafalara tokmakla ihtar etme" misyonuyla donatılmıştır. (s. 270-271)

Necip Fazıl'ın ütopyasının "ideal vatandaş"ı, Büyük Doğu ideolojisini tam anlamıyla benimsemiş ve hem düşünce dünyasında hem de gündelik hayatında içselleştirebilmiş olan "yeni insan"ı, İslam inkılabının taşıyıcısı ordunun subaylarıdır. Necip Fazıl, Büyük Doğu fikrinin Yeni Altun Ordusunun subayını şöyle tarif eder:

> "İslam inkılabının rüyasını gördüğü orduda, en küçük unsurdan en büyük rüknüne kadar kumanda heyeti, üniformasından göz kırpışına kadar 'ya şehit ya gazi...' ölçüsünün, tam ve tezatsız bütününü heykelleştirecek; ve bu manevi heykel, ilmi, fenni, imani, ahlaki, edebi, muaşereti ve bütün ferdi, ve içtimai hayat tezahürleriyle 'ya şehit ya gazi'den ibaret harikulade insanı tablolaştıracaktır. İslam ordusunun subayını çerçeveleyen bu harikulade insan, bütün millet ve cemiyet içinde, sade askerî talim ve terbiye bakımından değil, mücerret insan ölçüsüyle de en yetkin ve davaya en yatkın örnekleri tezgahlandırmak için gayet hususi bir rejim altında yetiştirilecektir. Bu harikulade insan, kuvveti nisbetinde mahcup, bilgisi nisbetinde sükuti, dava adına bürünmeye mecbur olduğu ihti-

şamı nisbetinde mütevazi ve cemiyetin kaymak tabakasından seçilmelidir." (s. 270)

İslam inkılabının ordusu, kendisi için değil, millet için hareket edecek, "cemiyetin yumruğu" olduğunu bilecek, "bağlı olduğu başın iradesin heykelleştirici mübarek yumruk" olarak hareket edecek, başıyla ihtilafa düşmeyecek, "milletin başını dövmeyecek"tir. (s. 273-274) Dolayısıyla, ordu da Başyücelik Devleti'nin diğer bütün kurumlarında olduğu gibi doğrudan Başyüce'ye bağlı olacak, Büyük Doğu idealine hizmet edecek ve kendisine ait herhangi bir özerk siyaset alanı yaratmak, siyasete kendi adına müdahale etmek gibi işlere girişmeyecek, mensupları da Büyük Doğu fikrinin "ideal insan"ını şahıslarında somutlaştıracaklardır.

Sonuç

Başta Nazizm olmak üzere modernleşme karşıtı bütün sağ ideolojiler, modernitenin araçlarını kullanmak ve söylemini yeniden üretmek zorunda kalmışlardır. Bu böyle olmak zorundadır; çünkü modernleşme, sağın arzu nesnesi olan devleti, geçmiş çağlara göre çok daha güçlü kılmakta ve aynı zamanda devletler arası rekabeti teşvik etmektedir. hâl böyle olunca sağcılık, bir yandan güçlü modern devleti kutsarken öte yandan onun diğer devletlerle rekabet edebilmesi adına bir tür teknoloji fetişizmine düşmekte, araçsal aklın nimetlerinden faydalanmak istemektedir. Bu ise, insanın/bireyin modern devletin araçsal aklının demir kafesine girmesiyle sonuçlanmakta, insan/bireyden bu demir kafes içerisinde, saf, sağlıklı ve sıhhatli bir şekilde yerini alması beklenmektedir. Sağın modernleşme karşıtlığı güçlü devlet fetişizmi adına moderniteye tapınmaya dönüşmüş, bu yüzden insan/

birey teknolojinin ve bilimin bir nesnesi konumuna indirgenmiştir; sağın insan/bireyi bu nedenle nesneleşmiş insan/bireydir.

Benzer şeyler elbette ki İslamcılık için de söylenebilir. Moderniteye bir tepki olarak şekillenen İslamcılık, başta iktidara geldiği ilk yer olan İran olmak üzere her yerde modernitenin kalıplarını, değerlerini ve söylemini yeniden üretmek zorunda kalmıştır. Foucault'nun "anti-modernist" diye selamladığı İran devrimi de modern bir ulus-devlet kurmuş, modern teknolojilere dayalı bir ordu teşkil etmiş, modern bir bankacılık sistemi kurmuş ve son olarak nükleer enerji alanına yönelmiştir. Bunun böyle olması kaçınılmazdır; çünkü Batılı paradigmalar üzerine kurulmuş bir dünyada, uluslararası rekabete dahil olmak ve uluslararası güç ilişkileri hiyerarşisinde yükselmek devlet-merkezci bir bakış açısının bu paradigmaları benimsemeden var olması mümkün değildir.

Necip Fazıl'ın ütopyası da Batı'ya karşı Büyük Doğu mefkûresi üzerine kurulma iddiasıyla yazılmış olsa da eninde sonunda Batı düşüncesini ve moderniteyi yeniden üretir. Başyücelik Devleti, Batı düşüncesinin temelinde yer alan ismin, yani Platon'un *Devlet* isimli eserinin İslami usullere tercümesinden başka bir şey değildir. Irk, ırk sağlığı, evlilik ve üreme üzerine yazdıkları Nazi ırk kuramının doğrudan etkisi altındadır; Devlet ve aile üzerine söyledikleri ise Batı muhafazakâr düşüncesi tarafından çok daha ayrıntılı bir şekilde zaten dile getirilmiştir.

Necip Fazıl sağın modernite karşıtlığı ile modern olana duyduğu ihtiyaç arasındaki çelişkiyi, sonsuz bir sentezleme faaliyeti ile aşmak istemiştir. Kapitalizm ile sosyaliz-

min sentezi, Batı'nın teknolojisi ile "doğunun ahlakı"nın sentezi, totalitarizm ile demokrasinin sentezi, siyasal toplum ile sivil toplumun sentezi gibi... dahası Necip Fazıl bu sentezlemeler üzerinden "tezatsız" bir toplum yaratabileceğini düşünmüştür. Organik toplum anlayışına uygun bir şekilde ayakların ayak, başların da baş olduklarını bildiği, hiyerarşik kodları katı çizgilerle çizilmiş, ancak burjuvazinin işçiyi "aşırı" sömürmesine, işçinin de siyasi bir sınıf bilincine sahip olmasına izin verilmeyen, tarih dışı bir ahlak anlayışının merkezinde olduğu, çelişkisiz bir toplumsal ütopyadır karşımızdaki.

Ancak, yukarıda da belirttiğimiz gibi, yola özgün bir "Büyük Doğu" fikriyle çıkan Necip Fazıl da, aslında modernist bir ütopyaya, din ve ahlak aracılığıyla dizginlenebileceğine inandığı bir ütopyaya ulaşmış olmaktadır. Dolayısıyla modernleşme-karşıtı sağ, tıpkı Batı'da olduğu gibi Doğu'da da İslamcılık adı altında, modernliği, daha doğrusu modernliğin karanlık yüzünü, yeniden üretmekten öte hiçbir şey yapmamıştır. Apayrı bir çalışmanın konusu olmakla birlikte, bu yeniden üretimin mantıksal sınırlarına ulaştığı hadise olarak IŞİD'e bakılabilir. IŞİD, Nazi ölüm endüstrisine meydan okur bir şekilde, son derece modern yöntemlerle kitlesel katliamlar işlemekte, bunları son derece modern teknolojilerin kullanıldığı kliplerle estetize etmekte ve bunun üzerinden bir korku siyaseti izlemektedir. Bu bağlamda hiç kimse özelde IŞİD'in ve genelde Cihadist İslamcılığın modernite dışı ya da modernite karşıtı olduğunu söyleyemez; bir kez daha belirtmek gerekirse modernite-karşıtı sağ ve İslamcılık, modernitenin karanlık yüzünü teşkil etmektedir.

Günümüz Türkiye'sine gelince, "yeni Türkiye"nin kurucu kadrolarının Necip Fazıl'la ilişkilerinin bir sır olmadığı bilinmektedir. Hemen hepsi 60'lar ve 70'lerde politize olan bu kadrolar, dönemin en etkili politik figürlerinden biri olan Necip Fazıl'ın yazdıklarından ve yaşamından etkilenmişler, onu bir ideolog, teorisyen ve eylem adamı olarak görmüşlerdir. Hepsi Necip Fazıl'ın eserlerini okumuş, oyunlarını izlemiş, şiirleriyle coşmuş ya da hüzünlenmiş, konferans ve kongrelerine giderek onun güçlü hitabetine tanıklık edip karizmatik kişiliği karşısında büyülenmişlerdir.

Bu durum kaçınılmaz bir şekilde "yeni Türkiye"nin inşasına yansımış, toplumsal ve siyasal yaşamın düzenlenmesinde Necip Fazıl'ın fikirleri ve Başyücelik ütopyası, bir yol haritası işlevi üstlenmiştir. Dahası, söz konusu kadrolar da tıpkı, Necip Fazıl gibi, moderniteyi yeniden üretmek zorunda kalmışlardır. Dizginsiz bir kapitalizm, neoliberal ilkeler etrafında örgütlenmiş bir ekonomi, beton yığını şehirler, milliyetçilikle tahkim edilmiş bir militarizm, teknoloji fetişizmi, devleti kutsama, uluslararası güç hiyerarşisinde yükselme ihtirası gibi hepsi modernliğe, modern zamanlara ait olgular Türkiye İslamcılığının iktidar yıllarına damgasını vurmuştur.

"Yeni Türkiye"nin üzerinde bir Necip Fazıl hayaleti dolaşmaktadır ve buna dair çok sayıda örnek verilebilir. Örneğin, "Türk tipi başkanlık" tartışmalarının Necip Fazıl'ın "Başyüce"sinden esinlenmediğini kim iddia edebilir ki? Başyüce, milli iradeyi şahsında somutlaştıran, "devlet benim" diyen, iman, ahlak ve aklı birleştiren, âdeta ilahi bir güç tarafından özel bir görevle dünyaya gönderilen, her şeyin en doğrusunu, en iyisini, en güzelini bilen bir figür olarak, bugün bize kimi hatırlatmaktadır?

Türk tipi başkan, tam da başkanlık sisteminin doğasına aykırı bir şekilde bütün denge-kontrol mekanizmalarından arınmış olarak koltuğunda oturacak, burjuva demokrasisinin temel iddialarından kuvvetler ayrılığı ilkesi göz ardı edilecek, başkan istediği zaman Meclisi feshetme yetkisine sahip olacak, kendisini herhangi bir kanun ile bağlı hissetmeyecek, ağzından çıkan her söz emir ve kanun telakki edilecektir. Tıpkı Necip Fazıl'ın Başyücelik Devleti'nin tepesinde yer alan Başyüce figürü gibi. Üstelik Necip Fazıl'ın ütopyasında, Başyüceler Kurultayı'nın Başyüce karşısında küçük de olsa göreli özerk bir hareket alanı, zorlaştırılmış olsa da Başyüce'yi görevden alma yetkisi vardır, öngörülen başkanlık modelinde ise Meclise böyle bir yetki verilmemektedir.

"En az üç çocuk" tartışmasını ve iktidarın evlilik ve doğum politikalarını hatırlayalım. Türk sağının bütün öznesi gibi yeni Türkiye'yi inşa eden siyasi özne ve mensupları da, "doğum kontrolü"nün Batı'nın bir oyunu olduğuna ve yeniden bir "cihan devleti" olmamızı engellemek adına sahnelendiğine inanmaktadırlar. Nüfusla, özellikle genç nüfusla güç arasında doğrusal bir ilişki kuran bu yaklaşımın vardığı yer doğal olarak, evliliklerin ve üremenin teşviki olmaktadır. Aile zaten bütün sağ ideolojilerde toplumun temel direğini oluşturmakta, hem Necip Fazıl'ın ütopyasında hem iktidar kadrolarının tahayyül dünyasında buna uygun bir nitelik taşımaktadır. Ahlaksızlığı, yozlaşmayı, geleneksel değerlerden uzaklaşmayı ve gençlerin sapkın ideolojilere yönelmesini engellemenin yolu sağlam bir aile kurmaktan geçmektedir. Ancak mesele sadece sağlam bir aile kurmak değil, aynı zamanda çoğalmaktır. Batı'nın Türkiye'ye kur-

duğu doğum kontrol tuzağı boşa düşürülmeli ve aileler en az üç çocuk yapmalı, yeni Türkiye'nin inşasına bu şekilde harç koymalıdırlar.

Yeni Türkiye'nin emek rejimi, yani çalışma yaşamı da, Necip Fazıl'ın "fabrika bacaları ile cami minarelerinin birlikte yükselmesi" ve "işçi ile işveren arasındaki tezatlığın giderilmesi" ideali üzerine kurulmuştur. İktidarın herhangi bir sanayileşme politikası olmaması nedeniyle, fabrika bacaları ile değil ama tekstil atölyeleri ile cami minareleri, Kuran kursları, tarikat ve cemaat evleri özellikle İstanbul'da iç içe geçmiş bir şekildedir ve yeni Türkiye'nin idealindeki işçi sendikaya ve greve değil, camiye, Kuran kursuna, cemaat ve tarikat evlerine giden işçidir. Sendikaya gidiyorsa da, bölücü ve yıkıcı faaliyetlerin odağı olan, servet düşmanı sendikalara değil, milli ve yerli sendikalara gitmeli, sapık ideolojilerden uzak durmalıdır. Yeni Türkiye'nin sermaye sınıfı Necip Fazıl'ın ütopyasındaki gibi aşırı sömürüyü zekâtla dizginleyen, kontrol altında, gelir dağılımında adaleti gözeten bir nitelik taşımasa da, Başyücelik Devleti'nin idealindekine benzer bir işçi sınıfının yaratılması büyük ölçüde başarılmıştır. Ayakken baş olma hevesine kapılmayan, toplumsal hiyerarşideki yerini ve konumunu bilen ve buna itiraz etmeyen, devletine bağlı, vatansever, kendisine verilen görevi layıkıyla yerine getiren, biat eden bir işçi sınıfı vardır artık yeni Türkiye'de.

Eğitim alanı da keza öyledir. Fiilen imam-hatipleştirilen orta öğretimle, "değerler eğitimi" adı altında dinselleştirilen ilköğretimle, zorunlu din dersleriyle, başı kapatılan kız çocuklarıyla, dinî vakıflara, cemaatlere ve tarikatlara devredilen okul-yurt-derhane sistemiyle, "kininin ve dini-

nin sahibi nesiller" yetiştirmek için gereken kompleks aygıtın inşası büyük ölçüde başarılmış, bu "kampa aygıtı"ndan kaçış, özellikle çocuklarını özel okullara gönderemeyecek olan yoksul sınıflar açısından âdeta imkânsız hâle gelmiştir. Bunun dışında, üniversiteler de, yeni Türkiye'nin ruhuna uygun bir şekilde dizayn edilmekte, üniversiteden eleştirel düşünceyi ve aklı üreten kurumlar olmaları değil, rejimin meşruiyetini yeniden üreten kurumlar olmaları beklenmektedir. Akademideki aykırı seslerin ve çıkışların neticesinin ne olduğu ise artık herkesin malumudur.

Üremeden sanata, üniversiteden orduya, toplumsal yaşamın her alanını kuşatmayı, toplumsal yaşamın her alanını adı konulmamış bir üst ilke, yani İslam ve onun Sünni yorumu ekseninde biçimlendirmeyi hedefleyen bir rejim inşası süreci hâlen devam etmektedir ve sadece birkaç örnek üzerinden göstermeye çalıştığımız üzere, bunda Necip Fazıl'ın ve Başyücelik Devleti ütopyasının büyük etkisi bulunmaktadır.

Bu kitap yazılırken yeni Türkiye'nin inşasında nihai aşama olan yeni anayasa ve başkanlık sistemi tartışmaları bütün yoğunluğuyla devam etmekteydi. Başkanlıktan ziyade, Başyüce figürüne öykünen, bu nedenle de Başyücelik olarak adlandırmanın daha doğru olacağı bir sisteme geçiş mümkün olacak mıdır, yoksa "süreklileşmiş kriz iradesi" anlamına gelen bu inşa süreci bir noktada duracak mıdır, buna henüz kesin yanıt verebilecek bir duruma değiliz. Kesin olarak bildiğimiz ise, politik formasyonlarını gençlik yıllarında Necip Fazıl'dan alan kadroların Türkiye'yi on dört yıldır yönettiği ve kendilerinden önceki iktidarlardan farklı olarak, yeni bir rejim inşa etme misyonu doğ-

rultusunda hareket ettikleridir. Yine kesin olarak bildiğimiz bir başka şey ise şudur: Bu inşa sürecinin başkanlıkla nihayetlenip nihayetlenmeyeceğine dair mücadele, hem bu kadroların hem de eskisiyle yenisiyle Türkiye'nin kaderini ve geleceğini belirleyecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1980 Öncesi Ülkücü Hareketin İslamileşmesi: Seyyid Ahmet Arvasi ve Türk-İslam Ülküsü

A. "Kalkınmacı Modernizm"den "Komünizme Karşı Cihat"a

I. Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin kuruluşu

13 Kasım 1960 günü, yani 27 Mayıs darbesinin üzerinden yaklaşık altı ay gibi bir süre geçmişken, darbeyi yapan Milli Birlik Komitesi'nin (MBK) başkanı Orgeneral Cemal Gürsel bir bildiri yayınlayarak Milli Birlik Komitesi'nin feshedildiğini açıklar. Aslında amaç MBK'yi feshetmek değil, Komite içerisinde yer alan bir grubu tasfiye etmektir. Gerçekten de, MBK yeniden oluşturulduğunda, aralarında "ihtilalin kudretli albayı" Alparslan Türkeş'in de bulunduğu 14 subay Komite'den çıkarılmış ve sürgün diye de adlandırılabilecek bir şekilde yurt dışı görevlere gönderilmiş olacaklardır.

Türkeş, yaklaşık üç yıl boyunca büyükelçilik müşaviri olarak görev yaptığı Yeni Delhi'den 1963 yılında Türkiye'ye döner ve "14'ler"den arkadaşlarıyla birlikte siyaset planları yapmaya başlar. 1965 yılında Dündar Taşer, Mustafa

Kaplan, Muzaffer Özdağ, Rıfat Baykal ve Ahmet Er'le birlikte Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'ne (CKMP) girerler. Aynı yılın Haziran ayında yapılacak kongre öncesinde "14'ler"den Mustafa Kaplan, Numan Esin, Münir Köseoğlu, Şefik Soyyüce ve Fazıl Akkoyunlu da partiye üye olur. Kongreyi kazanmalarının ardından Türkeş, Genel Başkan; Taşer ise Genel Sekreterlik görevini üstlenir, diğer eski subaylar da partinin yönetimini oluştururlar.

Kongrenin ardından "Müreffeh ve Kuvvetli Bir Türkiye İçin CKMP Programı" isimli 64 sayfalık bir metin hazırlanır. Bu programa göre, "parti, Türkiye'de insan hak ve özgürlükleri, kişisel ve genel refah ve sosyal güvenliği hızla sağlayacak bir siyasal sistemin kurulmasından" yanadır. CKMP, "ilerici bir yaşam biçiminin kurulması ve ulusun modern bilim ve teknolojiye göre inşa edilmesi için" çalışmalıdır. (Landau, 1979: 311) 1960'ların "ulusal kalkınmacılık-demokrasi" paradigmasının damgasını vurduğu bu metinden yola çıkarak, Türkeş'in bu dönemdeki söyleminin "korporatist, kalkınmacı-modernist bir Kemalist restorasyon" fikrini yansıttığını söylemek mümkün görünmektedir. (Bora&Can, 2000: 53)

Aynı yıl Türkeş, "Dokuz Işık" isimli 16 sayfalık bir risale yayınlar. Daha sonra genişleyerek hacimli bir kitap hâline dönüşecek bu risaledeki dokuz ilke, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) adı altında örgütlenecek ve "Ülkücü Hareket" olarak adlandırılacak siyasi akımın manifestosu olarak da görülebilir. Türkeş'e göre "bağımsız son Türk Devleti'ni koruyabilmek için" milli bir görüş etrafında birleşmek zorunludur. Bu görüş ise Dokuz Işıkçı görüştür. Dokuz Işıkçılık Türk Milletine, tarih ve kültürüne dayanan, ona inanan bir

doktrindir. Bunun nasyonal sosyalizmle hiçbir ilgisi yoktur." (Türkeş, 1979: 36)

Milliyetçilik, Ülkücülük, Ahlakçılık, İlimcilik, Toplumculuk, Köycülük, Hürriyetçilik ve Şahsiyetçilik, Gelişmecilik, Endüstricilik ve Teknikçilik şeklinde sıralanan dokuz ilke, CKMP'nin 1967'deki kongresinde parti programı olarak resmen kabul edilir ve Ülkücü Hareket'in temel ilkeleri olarak değişmeden günümüze kadar gelir.

II. İç Savaş ve Paramiliterleşme Süreci

1967-69 yılları arası Ülkücü Hareket açısından son derece kritik yıllardır. Türkiye'de sol güçlerin yükselişine paralel olarak, başta Türkeş olmak üzere eski NATO subayları tarafından yönetilen CKMP, Soğuk Savaş konseptine uygun bir şekilde kendisini sola karşı bir sokak gücü olarak örgütleyecek, bu iki sene içerisinde paramiliter bir karaktere bürünecektir. Bu dönüşüm sürecinin temel uğraklarından biri ise 1968 yılından itibaren kurulmaya başlanan "komando kampları"dır.

1968-70 yılları arasında, Dündar Taşer ve Rıfat Baykal'ın yönetiminde, Türkiye'nin farklı illerinde toplam 45 komando kampı açılmıştır. Bu kamplarda ülkücü gençlere silah ve yakın dövüş derslerinin yanı sıra ideolojik eğitim de verilmiştir. "Komando kampları" yaygın kanının aksine "kadro yaratma yönünden, sayı ve nicelik bakımından vazgeçilmez bir işlev"i yerine getirmemişlerdir. (Bora&Can, 2000: 58) Ancak bu kampların başka bir önemi vardır: Komando kampları, daha sonra MHP adıyla Türkiye siyasetinde yer alacak Ülkücü Hareket'in kendisini sola karşı bir sokak gücü olarak kurma hedefinin açık bir işaretidir ve 1970'ler

Türkiye'sinin iç savaş manzaraları bu hedefe ulaşıldığına dair bir gösterge olarak okunmalıdır. Ayrıca, bu kamplar, yine 1970'lere damgasını vuracak "ülkücü militan" profilinin netleşmeye ve hareketin kadrolarını kimlerin oluşturacağının anlaşılmaya başlandığı mekânlardır. Bu profili ise esas olarak "taşralı, Sünni, muhafazakâr, alt-orta sınıf gençlik" olarak tanımlayabiliriz. Ülkücü Hareket'in İslamileşmesindeki en önemli faktörlerden biri de, zaten tabanın bu karakteristiği olmuştur. Kentli kadroların aksine, taşralı muhafazakâr gençliğin antikomünist motivasyonu ve mobilize edilmesi, sadece kitabi bir milliyetçilikle ve İslamiyet öncesi döneme dair kahramanlık menkıbeleriyle ya da Nihal Atsız'ın romanlarıyla mümkün olamayacağından, Ülkücü Hareket'in ideolojik terkibinde İslamın dozu giderek artacak, cihat ve şehitlik sola karşı savaşın esas unsurları hâline gelecektir.

Türk sağının popüler figürlerinden biri olan Osman Yüksel Serdengeçti'nin 1968 yılı senato seçimleri öncesinde CKMP adına yaptığı radyo konuşmasında sarf ettiği şu cümleler komünizme karşı savaşın giderek İslami bir veçheye bürünmesine dair önemli göstergelerden biridir:

> "CKMP, Allahtan başka kimseden korkmayanların partisidir. Korkusuzlar bize geliniz. İman ordusuna katılınız. Kardeşlerim, bizler iman edenler, yeni bir Malazgirt Savaşına hazırlanıyoruz. Bu savaş ruhların bir savaşı olacaktır; bu savaş, imanlılarla, imansızların savaşıdır. İnanmayanlar, münafıklar, riyakârlar, kâr peşinde koşanlar, Moskova kıbleli, cepleri rubleli komünistler, Siyonistler, ne kadar 'ist ve pist' varsa, hepsi bu savaşla helak olacaktır." (Yılmaz, 2006: 195)

1969 yılı, Ülkücü Hareket'in İslamizasyonu açısından bir milat niteliği taşımaktadır. 8-9 Şubat 1969 tarihinde Adana'da yapılan kurultayda partinin adı Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) olarak değiştirilir, ayrıca parti içindeki hizipler arasındaki mücadele bu kongrede neticelenir ve "Atsızcılar"la yani Türkçülerle "toplumcu-milliyetçiler" tasfiye edilirler. Atsızcılar, yani Nihal Atsız'ın ideolojik pozisyonunu benimseyenler, İslama araçsal olarak dahi bir değer atfetmemekte, "Türklerin eski dini" olan Şamanizmi kültürel bir unsur olarak benimsemektedirler. Başını eski askerlerin çektiği toplumcu-milliyetçiler ise seküler-modernist bir siyasi anlayışın temsilcisi konumundadırlar ve onlar için de İslam siyasi bir araç olma niteliği taşımamaktadır. Oysa Türkeş ve ekibi bu kongreye "Tanrı Dağı kadar Türk, Hira dağı kadar Müslüman" sloganıyla girecek ve partinin amblemini "ilay-ı kelimetullah davası" adına savaşan, yani cihat yapan Osmanlı'nın sancağına atıfla "üç hilal" yapacaklardır.

Partinin "aksiyoner" kanadını oluşturan ve genç öncü militanlarının İslamiyet öncesi Orta Asya Türk mitolojisine bir kutsiyet atfettiği Ülkü Ocakları için belirlenen amblem ise bu mitolojiye atıfla uluyan bir kurt figürü olacak, ancak burada da kurt, bir hilalin içerisine yerleştirilecektir. Dolayısıyla bu amblemle Türklükle İslam arasındaki varoluşsal olduğu iddia edilen ilişki ve "Türk-İslam savaşçısı ülkücü militan" sembolize edilmiş olmaktadır. Ayrıca burada Atsız'dan ve onun Türkçü faşist ideolojisinden etkilenen gençlere açık bir mesaj verilmekte, Ülkücü Hareket'le Türkçü faşizm arasına bir set çekildiği belirtilmektedir. Zaten kongre sonrasında Atsızcılar, zaman zaman şiddete de başvurularak MHP'den

tasfiye edilecekler, Atsız'ın eserlerinin okunması parti tarafından yasaklanacak, bir zamanlar Atsız'ın öğrencisi olan ve 1944 yılında aynı davadan, Irkçılık-Turancılık davasından yargılanan Türkeş'le Atsız'ın yolları sonsuza kadar ayrılacaktır.

III. İç Savaş Stratejisi ve Maneviyat Arayışı Olarak İslamizasyon

1970'ler Türkiye'sinde iç savaş derinleşirken, Ülkücü Hareket bir iktidar stratejisi olarak şiddeti yükseltmiş, (Aslan, 2002) İslamileşmenin yoğunluğu da buna paralel olarak artmıştır. Bu artışın en sembolik göstergelerinden biri, Türkiye İslami düşüncesinin en önemli figürlerinden biri olan Necip Fazıl'ın 1977 seçimlerinden hemen önce bir beyanname yayınlayarak MHP'ye ve Türkeş'e desteğini ilan etmesidir. Necip Fazıl, beyannamesinde MHP için, "bugünden itibaren MHP, nazarımda bambaşka bir mana ve hüviyet sahibidir. Onu, Müslümanlık ve Türklüğün gerçek hakkını vermeye namzet bir topluluk olarak anıyor ve canımın içinden selamlıyorum," dedikten sonra, Ülkücü Hareket'e desteğini şu cümlelerle açıklar:

> "'Emin olmaya yakın ümid' ışığının çaktığını gördüğüme ve bu ışığı nice defa hayâl edip de karanlıklara düştüğüme göre, bundan böyle yeni inkisarlara tahammülü kalmayan yanık yüreğimi, dâva yolunda en küçük istikamet hatasına razı olmaz bir hassasiyetle bu beyannamenin halkaladığı sıcak avuçlara bırakıyor ve 40 yıllık emeğimin semeresini bu çevrenin aksiyoncu ruhundan bekliyor ve istiyorum! İçi alev alev Müslüman, dışı pırıl pırıl Türk ve içi dışına hâkim, dışı içine köle, yeni Türk neslinin maya çanağı olmak ehliyeti hangi topluluktaysa ben oradayım." (http: //www.nfk.com.tr/turkes.htm)

Ülkücü Hareket'in sola karşı mücadelede benzersiz bir araç olarak benimsediği İslamla ilişkileri, 12 Eylül darbesine doğru gidilirken başka bir veçheye bürünür ve İslam, hareketin pragmatizmini aşarak söyleminin merkezine doğru hızlı bir şekilde ilerler. 1970'lerin sonlarına doğru ülkücü militan kadrolar açısından artık Türklükle İslam bir bütün hâline gelecek, hatta önemlice bir çoğunluğu için yaşamı anlamlandıran asli unsur niteliğine kavuşacaktır. İç savaş derinleştikçe, ölmek ve öldürmek sıradanlaştıkça, toplumsal gidişata dekadans/çöküş teşhisi konuldukça, ülkücü militanlar için İslam en güvenlikli manevi sığınak hâline gelecektir. Bora ve Can'ın cümleleriyle ifade edildiğinde;

> "Ülkücü militanlığın toplumsal karakteristiğinin kökü, kültürel ve gündelik hayat dokusuyla bağını koparmadığı Sünni Türk taşra ortamındaydı. Öte yandan, ülkücü militanlığın kentte ürettiği kriminal-lümpen çete yapısı karşısında oluşan tepkiler de İslami değerlere daha fazla sarılınmasını getiriyordu. Söz konusu yapı, 'idealist' ülkücü militanlarda siyasal ideolojik temelde; geniş bir taraftar kitlesinde ise orta sınıf ahlakı temelinde huzursuzluk yaratıyordu. Ahlaki-siyasi huzursuzluk, ülkücü çetelerin terör ve cinayet rutini, 'komünistlere karşı cihad' gerekçesiyle izah edilemeyecek zalim görünümlere büründükçe büyüdü. İdealist kadrolar en azından tecrit olmaktan çekiniyorlardı; 'kitle', her iki dünyada hesabını veremeyeceği bir sorumluluğu paylaşmaktan korkar olmuştu. Bu huzursuz atmosferi paylaşan kadroların ve kitlenin, çekincelerini, tepkilerini hem içsel olarak, hem birbirlerine ve dışa karşı 'davadan dönmeden' ifade etmelerinin en elverişli yolu, İslami söyleme başvurmaktı. İslami söyleme ve İslamın düşünce dünyasına bağlanış, eleştirel kaygılar için olduğu gibi, salt kör siyasal gidişe katlanabilmek için de dayanak sunuyordu. (Bora&Can, 2000: 289)

Yine de Ülkücü Hareket'in İslamileşmesi militan kadroların maneviyat arayışına ve kendiliğinden İslamcılaşmasına indirgenemez; süreci anlayabilmek için 60'ların ortalarından itibaren, devletin İslamizasyon sürecinin ivme kazanması, milliyetçilikle muhafazakârlığın hızla birbirine eklemlenmesi ve sağcı ideologların bu eklemlenmedeki payı üzerinde durulması gerekmektedir. Ayrıca bu dönemin batı dünyasında, yeni sağda ifadesini bulan muhafazakârlığın, doğuda ise İran İslam devrimi örneğinde görüldüğü üzere siyasal İslamın yükseliş yılları olduğu unutulmamalıdır. Dolayısıyla Ülkücü Hareket'in İslamileşmesinde ulusal ve uluslararası konjonktür bir arada belirleyici olmuştur. İzleyen bölümde, dönüşümü belirleyen bu faktörler üzerinde duracağız.

B. Seküler Milliyetçilikten Türk-İslam Sentezine

I. Türk Sağının Üç Hâli ve Antikomünizm

Evrensel bir ideoloji olarak muhafazakârlık Fransız Devrimi'ne bir tepki ve devrimin yıktığı *Ancien Regime*'in din, soy, hiyerarşi, gelenek ve aile gibi değerlerinin savunusu olarak doğmuş, işçi sınıfının siyasal bir aktör olarak tarih sahnesine çıkmasından sonra ise bu değerlerin savunusuyla "kurulu düzenin savunusu" iç içe geçmiştir. Türkiye'de de muhafazakârlık, Türkiye modernleşmesi ve burjuva devriminin "gecikmiş"liğine paralel bir şekilde geç ortaya çıkmış, çıktığında ise burjuva devriminin kurduğu rejimle cepheden bir mücadeleye girişmek yerine, onu "manevi bir çerçeve" içine yerleştirmeyi hedeflemiştir. Erken dönem Türk muhafazakârlığının temel hedefi, rejimin "aşırı Batılılaşma" politikalarını yavaşlatma ve Türk-Müslüman

kültürünün "yozlaşması"nı engellemektir. Yalnızca kültürel alandaki bir muhafazakârlığı dillendirmekle kalmayan, politik bir programa da sahip olan, yani siyasal bir ideoloji niteliği de taşıyan muhafazakârlığın tohumlarının 1950'lerde atılmaya başlandığını, siyaset sahnesindeki yerini ise 1960'lar Türkiye'sinde aldığını söyleyebiliriz. "Doğal" seyrini izleyebilseydi Türk muhafazakârlığının "Fransız Devrimi"nin, yani "düşman"ının Tanzimat modernleşmeciliği ve Kemalist devrim/Cumhuriyet projesi olacağı, yani "kurucu öteki" olarak Türkiye modernleşme sürecinin benimseneceğini söylememiz mümkün görünmektedir.

Ancak, muhafazakârlığın ortaya çıktığı konjonktürde bir "istisna durumu" söz konusudur: Komünizm tehdidi. Üstelik sadece Türkiye'de değil dünyada da, özellikle 68 kuşağının başkaldırısının etkisiyle, bir yeni-muhafazakâr akım yükselmekte; din, gelenek ve aile özellikle orta sınıflarda yeniden "yükselen değer" hâline gelmektedir. (Dubiel, 1998) Bu dönem, aynı zamanda ABD'nin SSCB'ye karşı "yeşil kuşak" projesine ivme kazandırdığı, dolayısıyla dinselleşmenin küresel ölçekte yükseldiği bir dönem olarak görülmelidir.

Dolayısıyla, İslamcılık ve milliyetçilikle birlikte *Türk Sağının Üç Hâli*'ni (Bora, 2010) teşkil eden Türk muhafazakârlığına "reaksiyoner" niteliğini veren olgu, küresel konjonktüre de uygun bir şekilde "inkılap karşıtlığı" değil komünizme karşı duyduğu büyük düşmanlık olmuştur. Üstelik Türk muhafazakârlığı doğuşu ve gelişimi itibariyle milliyetçilikle iç içe geçmiş, milliyetçi-muhafazakârlık Türk sağının ruhunu oluşturmuştur. Antikomünizm Türkiye'de

sağın üç hâlinin ortak paydasını oluşturmaktadır ve bu üç hâl arasındaki giriftliğin, iç içe geçmişliğin ve geçişkenliğin kökeninde de, kimi tarihsel nedenlerin yanı sıra, esas olarak bu ortak payda bulunmaktadır.

1960'ların ortasından itibaren Türk sağı açısından esas motivasyon kaynağı, devlete paralel bir şekilde, yükselmekte olan sola karşı yürütülecek mücadele, dolasıyla antikomünizmdir. Dönem boyunca "Türk sağının üç hâli" de kendisini komünizmle mücadele üzerinden var edecektir; çünkü sağa göre komünistler –Türk sağının ortak paydasını oluşturan– din, devlet, aile, gelenek gibi kurum ve değerleri hedef almakta, onları yok etmeye çalışmaktadırlar.

Dönemin milliyetçi-muhafazakâr entelijansiyasının yazdıklarında, komünizme karşı bir teyakkuz hâlinin varlığı kolaylıkla gözlemlenebilmektedir; bu yazılar açıkça "yaklaşmakta olan savaş"ı haber vermekte ve "silah başına" çağrısı yapmaktadırlar. Kullanılacak silahlardan en önemlisi ise elbette ki dindir.

Bu bağlamda, örneğin Osman Turan "Türk milleti"ne şöyle seslenmektedir:

> "Sen artık manevi bütün silahları ile devam eden Türkiye meydan muharebesine girmiş bulunuyorsun. Yeni taarruzlar ve şiddetli çarpışmalar da beklenmelidir. Fakat Allahın nihai zaferi sana yazdığına inanıyoruz." (Turan, 1969: 8)

Nurettin Topçu ise dinle komünizmi tez ve antitez olarak görmekte ve din "hürriyet sistemlerinin en muhteşem"i, komünizm ise "esaret zincirlerinin en ağırı"dır, dedikten sonra eklemektedir:

> "Din bizdeki ruh âleminin en yüksek hâkimiyeti, komünizm ise bu âlemin yıkılıp viran edilmesidir; din ruh aşkıdır, komünizm

ise ruh karşısında kindarlık ve suikastçiliğidir. Dinler kalbe bağlanır komünizm ise midenin esiridir. Kaynağını midede bulan ihtiyaçlarımızın sistemleşmesidir." (Topçu, 1999: 303)

II. Aydınlar Ocağı ve Türk-İslam Sentezi

Bu teyakkuz hâli, milliyetçi-muhafazakâr entelijansiyada, ideolojik hegemonya adına bir araç yaratma ihtiyacını doğuracak ve ortaya "Aydınlar Ocağı" çıkacaktır. Aydınlar Ocağı'nın temelleri, 1967 yılında Milli Türk Talebe Birliği'nin öncülüğünde toplanan Birinci Milliyetçiler Kurultayı'nda atılmıştır; toplantının başkanlığını, sonradan "Türk-İslam sentezi" formülasyonunu ortaya atacak olan İbrahim Kafesoğlu üstlenmiş, 1969'da yapılan ikinci kurultayda ise Sabahattin Zaim, Ayhan Songar, Süleyman Yalçın gibi isimler icra kuruluna girmiş, Aydınlar Ocağı fikri bu isimlerin öncülüğünde somutlaşmaya başlamıştır. Ocak, bilinçli bir şekilde Demokrat Parti'nin iktidar olduğu 14 Mayıs gününe denk getirilerek 1970 yılında kuruldu, başkanlığa Kafesoğlu getirildi ve "devlete hizmet eden, devleti taşıyan münevver misyonuna" talip oldu. (Bora&Can, 2000: 154) Aydınlar Ocağı mensubu entelektüeller, soy Türkçü ve seküler bir milliyetçilik yerine, İslamla tahkim edilmiş bir milliyetçiliği hegemonik kılma faaliyetine giriştiler ve bu, hiç şüphesiz ki, hızla kutuplaşmaya doğru giden 1970'ler Türkiye'sinde, stratejik bir tercihten başka bir şey değildi:

> "Nihal Atsız'ın, İslamı algılayış bakımından Kemalist mirasın açık tesiri altındaki soy Türkçülüğü ile, Kafesoğlu'nun stratejik kaygılarla kotardığı sentez arasındaki asıl fark, ikinci çizginin zamanla, milliyetçi-muhafazakâr iktidar stratejisinin avantajlarını kavramasıyla ilişkilidir. Yani söz konusu olan, Türkiye

örneğinde fazlasıyla kurgusal ve kitabi kaçan milliyetçiliğin, kitlelerle bağ kurmak için İslamın, muhafazakâr bir yorumuna ihtiyaç duymasıdır." (Taşkın, 2007: 146-147)

Aydınlar Ocağı 1970'li yıllar boyunca bir yandan sosyalizmin hegemonyasına karşı, özellikle devlet aygıtını ve bürokrasiyi etkileyecek bir karşı-hegemonya projesi geliştirirken, öte yandan ders kitapları yazımı aracılığıyla, doğrudan "devletin ideolojik aygıtları"nı kullanma ve böylelikle milliyetçi-muhafazakâr nesiller yetiştirme işine girişti. (Yaşlı, 2010) Aynı zamanda antikomünist teyakkuza ideolojik/politik bir rota çizerek, Milliyetçi Cephe hükümetlerinin düşünsel altyapısını oluşturmaya çalıştı. 12 Eylül'e doğru doludizgin gidilirken ise Aydınlar Ocağı artık bir devlet *think-tank*'ine dönüşmüş durumdaydı. Örneğin Turgut Özal, 12 Eylül darbesinin ekonomi-politik zeminini oluşturan 24 Ocak Kararları'nın taslağını ilk kez Nisan 1979'da Aydınlar Ocağı'nın düzenlediği bir konferansta sundu, 12 Eylül Anayasası da büyük ölçüde Ocak mensubu akademisyenler tarafından hazırlandı. Aydınlar Ocağı'nın 12 Eylül'e kadarki düşünsel macerası ve devletle kurduğu ilişki, 1970'ler Türkiye'sinde yönetici sınıfının iktisadi krize çözümü neoliberalizmde (Ozan, 2012); hegemonya ve yönetememe krizine çözümü ise İslamizasyonda/dinselleşme politikalarında gördüğünün en açık kanıtlarından biriydi.

Türkiye'de yaşanan İslamizasyon sürecinin, zaten içerisinde İslami ögeler barındıran ve kitle tabanını Sünni-muhafazakârların oluşturduğu Ülkücü Hareket'e sirayet etmemesi beklenemezdi. İşte Ahmet Arvasi, böyle bir politik atmosferde Ülkücü Hareket'in İslamileşmesi sürecinin ideologluğunu üstlenecek, İslamla tahkim edilmiş bir Türk

milliyetçiliği ideolojisini inşa edecek ve Ülkücü Hareket üzerinde hayli etkili olacaktı. İzleyen kısımda, Arvasi'yi ve "Türk-İslam Ülküsü"nü tartışacağız.

C. İslamizasyonun Doktrinleşmesi: Arvasi ve Türk İslam Ülküsü

I. Arvasi'nin Milliyetçiliği: İslam İdeolojisiyle Şekillendirilmiş Milliyet Duygusu

Seyit Ahmet Arvasi 1932 yılında Van'da doğar, 1958 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji bölümünü bitirir. 1965'te *İleri Türk Milliyetçiliğinin İlkeleri* isimli bir kitabı yayınlanan Arvasi, 1966 yılında Türkeş'le tanışır ve CKMP'ye katılır. 1967 yılında yayınlanan *Kendini Arayan Adam* adlı eseriyle milliyetçi gençler arasında tanınmaya başlar. Öğretmenlik mesleğine devam ederken, 1976 yılında MHP'nin haftalık *Devlet* gazetesinde "Arada Bir Sohbet" başlıklı yazıları yayınlanır, 1978 tarihinden itibaren ise *Hergün* gazetesinde "Türk-İslam Ülküsü" adını verdiği köşesini yazmaya başlar. Arvasi, 12 Eylül darbesinin ardından 18 Eylül günü tutuklanır ve MHP ana davası sanıkları arasına dâhil edilir ama kısa süre sonra, 9 Ocak 1981'de serbest bırakılır. Darbeden sonra da *Yeni Düşünce* ve *Türkiye* gibi dergi ve gazetelerde yazıları yayınlanır. Arvasi 1988 yılında, geçirdiği kalp krizi neticesinde yaşamını yitirir. (Onur, 2011)

Arvasi, dönemin Aydınlar Ocağı etrafında toplanmış milliyetçi-muhafazakâr aydınlardan farklı olarak, "Türk-İslam Sentezi" yerine, "Türk-İslam Ülküsü" terimini kullanır ve bunu da Bora ve Can'ın "Ülkücü Hareket'in İslamlaşma sürecinin ürettiği terminolojinin, temel teorik ve ideolojik tutumların, formüllerin kataloğu niteliğinde-

dir" dediği (Bora&Can, 2000: 299) aynı adlı kitabının[3] sunuş kısmında şöyle açıklar:

> "Din ve milliyet zıt değerler değildir. Bu sebepten 'sentez' tez ile antitez arasında olacağına göre, yıllardan beri kullandığımız 'Türk-İslam sentezi' yerine 'Türk-İslam ülküsü' daha uygun olur düşüncesi ile kitabımızın adını 'TÜRK-İSLAM ÜLKÜSÜ' olarak seçtik. Bunu ısrarla kullanacağız." (s. 27)

Arvasi, Türk-İslam Sentezci "Türklükle İslam arasındaki varoluşsal ilişki" ve "Türklerin Müslüman olmadan önce dahi Müslüman gibi yaşadığı" şeklindeki temel tezleri kabul etmekle birlikte, Türk-İslam Sentezcilerinin İslamı Türklük lehine araçsallaştırılmaları ve asıl vurguyu Türklüğe yapmalarına mukabil, "Türklüğün İslamla şereflenmesini" ve "Türklerin İslama yaptıkları hizmet"i söyleminin merkezine koyar ve böylelikle onlardan ayrışır. "Türk-İslam Ülküsü" ile "Türk-İslam Sentezi"nin ayrım noktası tam da Türklükle İslam arasındaki ilişkide öne çıkarılan ve vurgulananın İslam olmasıdır yani.

Bütün milliyetçi ideologlar gibi Arvasi de, tarihi "milletlerin tarihi" olarak okur, insanlık "millet" adlı kompartımanlara ayrılmıştır ve geçmişte olduğu gibi bugün de dünya "milletler"den müteşekkildir. Arvasi'ye göre "bugün, yeryüzü haritasının beşerî tablosu, ayrı ayrı 'kültür daireleri' etrafında organize olmuş 'içtimai ırklardan' yani milletlerden ibarettir. Bu durum yalnız bugünün gerçeği değildir, tarihin en eski çağlarından beri müşahede edilegelmektedir. Tarih,

3 *Türk-İslam Ülküsü*'nün ilk baskısı 1982'de Ocak Yayınları tarafından yapılır. Burak Yayınları ise 1993'te kitabın yeni basımını yapar. Bilgeoğuz Yayınları *Türk-İslam Ülküsü*'nün hem üç ciltlik bir edisyonunu, hem de bu üç cildin bir araya getirildiği bir edisyonu (2013) yayına hazırlamıştır. Bu çalışmada, üç cildin bir araya getirildiği edisyondan yararlanılmış, atıflarda da 2013 tarihli bu edisyon esas alınmıştır.

bir kavimler tarihi'dir." (s. 105) Arvasi, bu düşüncesini İslamla temellendirir ve "yüce ve mukaddes kitabımıza göre, insanlar, Âdemoğulları olarak aynı kökten gelmiş olmakla beraber, çeşitli milli ve ırki şubeler ve dallara bölünmüşlerdir," der. (s. 110)

"İçtimai ırk" kavramı, Arvasi'nin milliyetçiliğini anlamak açısından anahtar niteliği taşımaktadır. Arvasi "Türk milliyetçiliği, politikasını 'biyolojik ırkçılık' üzerine kurmayı reddetmekle beraber, 'içtimai ırk' gerçeğini inkâr ve ihmal etmemelidir," der. (s. 102) İçtimai ırkı ise şöyle tarif eder:

> "Adından da anlaşılacağı üzere 'içtimai ırk' biyolojinin konusu değildir, sosyolojinin konusudur. Bir milleti teşkil eden fertlerin, ailelerin, sınıf ve tabakaların 'soybirliği şuuru'dur. Ortak bir şuur tarzında beliren 'mensubiyet duygusunun' soy ve kan birliği şeklinde duyulmasıdır. Zaten biyolojik verasetin yanında, ortak kültür, ortak coğrafya, ortak hayat tarzı ve ortak mücadeleler, bir milletin fert ve tabakalarını hem ruhi hem de fiziki bakımdan birbirine yaklaştırır. Aynı kültürün içinde yaşayan ve aynı kaderi paylaşan insanlar arasında 'evlenmeler' kolaylaşacağından, tarih içinde bir oluş ve yoğruluş hâlinde insanlar 'fizikman' da birbirlerine benzemeye başlar. Yani sosyal, kültürel, ekonomik ve politik bütünleşmelerden sosyolojik bir zaruret olarak, zamanla bir 'içtimai ırk' doğar." (s. 102)

Anlaşılacağı üzere, Arvasi "biyolojik ırk paradigmasını" reddetmemektedir, sadece bunun "millet olmak" için yeterli olmayacağını düşündüğünden, onu ortak bir coğrafya üzerinde yaşamak, ortak bir kültürü, tarihi ve ideali paylaşmak gibi faktörlerle tahkim etmeye, "biyolojik bir hakikat"i "sosyolojik bir hakikat"le güçlendirmeye çalışmaktadır. Dolayısıyla, "asimilasyon"a da bir açık kapı bırakmakta, Türk olmayan etnik grupların zamanla bu ortaklıklar üze-

rinden Türklük dairesine dâhil edilebileceklerini, yani "içtimai ırk"ın bir parçası hâline gelebileceklerini varsaymaktadır.[4] Ayrıca, insanlar aynı topraklar üzerinde yaşayıp aynı kültürü ve dili paylaşınca ister istemez bu ortaklığı paylaştıkları insanlarla bir aile kurumu oluşturacaklar ve böylece "içtimai ırk"ın devamlılığı sağlanmış olacaktır.

Arvasi'nin milliyetçiliğinin "biyolojik ırk paradigması"nın bütünüyle dışında olmadığını gösteren kanıtlardan biri, "biyo-politika"ya bakışıdır, istediği kadar ortak vatan, kültür ve tarihten bahsetsin, "soy ve kan" onun milliyetçiliğinin başat unsurlarından biridir ve o da tıpkı "biyolojik ırkçı" Atsız gibi, kanın saflığının korunmasını "içtimai ırk"ın olmazsa olmazlarından biri kabul eder:

> "Türk tipini korumak ve geliştirmek için, çok uzak coğrafi alanlara dağılmış Türk çocuklarını, birbirleri ile evlenmeye teşvik etmelidir. Yeryüzüne dağılmış vatan çocuklarını evlilik bağı ile birbirine katlamalı, 'dar bölge', 'aşiret' ve 'etnik' gayretlerle birbirlerine kız alıp vermeyen Türk çocuklarını, birbirleri ile evlenmeye 'özendirici' tedbirler alınmalı, Türk içtimai ırkı 'kan ve soy birliği' şuuru ile güçlendirilmelidir. Bu birliğin değeri, asla küçümsenmemelidir. Öte yandan yabancı milletlerin kız ve oğulları ile evlenmenin teşviki önlenmeli, bu konuda 'kamuoyu' uyanık tutulmalıdır. Bir Germen-Türk, bir Amerikan-Türk... karması nesillerin her iki millete de fayda sağlamayaca-

4 Arvasi, döneminin milliyetçilerinin hemen hepsi gibi, Kürtlerin Türk olduğu iddiasını dile getirir. Arvasi'ye göre, "ele geçen müşahhas deliller, esas Kürtlerin Turani olduklarını apaçık ortaya koyar niteliktedirler." Böyle söylemesine rağmen Arvasi ortada bir "Kürt meselesi" olduğunun farkındadır ve bunu çözmek için asimilasyon politikalarının devreye sokulması gerektiğini söylemektedir. Arvasi'ye göre devlet Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne anaokulları, kütüphaneler, üniversiteler açmalı, radyo ve televizyon daha etkili yayın yapmalı, güçlü bir ulaşım ve haberleşme ağı kurulmalı, planlı bir şehircilik politikası izlenmeli, bölge sanayi merkezleri kurulmalıdır. Bu konuda bkz. Arvasi S. Ahmet, *Türkiye'de Şark Meselesi ve Alınacak Tedbirler*, BİlgeOğuz Yayınları, 2009.

ğı ortadadır. Kaldı ki, bu suretle doğan nesillerin şahsiyet gelişimi ve intibakı zorlaşmakta, bizzat bu şekilde doğan kimseleri 'mutsuz kılacak' komplekslere sebep olmaktadır." (s. 103)

Arvasi'nin milliyetçiliğini Atsız'ın Türkçü faşizminden ayıran ise Türklüğü tanımlayış biçimleridir. Atsız, Türklüğü bütünüyle kan ve soy üzerine inşa ederken ve katışıksız bir biyolojik paradigmayı savunurken, Arvasi'nin "içtimai ırk" üzerine inşa edilmiş milliyetçiliği asimilasyonu kabul eder ve Türklük tanımını da bu şekilde yapar:

"Biz (...) 'milletlerarası' karışmanın karşısındayız fakat bir millet içinde bulunan 'bölge', 'aşiret', 'tabaka' ve 'etnik grupların' kendi aralarında kaynaşmasına yol açacak evlenmelerle içtimai ırkın güçlendirilmesinden yanayız. Hiç şüphesiz, Türk içtimai ırkı içinde eriyen, asırlarca kız alıp kız vererek Türk içtimai ırkına katılan, Türk tarih, kültür ve ülküsünü benimseyen, gönlünde başka bir milletin özlemini taşımayan Türk Devlet ve Milleti ile kader birliği eden herkes Türk'tür. Bu sebepten 'içtimai ırk' kavramı, biyolojinin değil, sosyolojinin konusudur." (s. 104)

Yine Atsız'dan farklı olarak Arvasi "üstün ırk" kuramını reddeder, daha doğrusu, biyolojik özelliklerin ırkları birbirlerine üstün kılmadığını, üstünlüğün ölçütünün "Allah yolunda gösterilecek hizmetler"le ölçülmesi gerektiğini söyler. Arvasi'ye göre İslam ırkların ve milletlerin varlıklarını inkâr etmez ama bunların "şerefi" Allaha hizmetleriyle doğru orantılı olarak artmaktadır:

"'İslam sosyolojisi'nde, milletler ve ırklar, insanlık kadar gerçektirler ve ancak bunların 'şerefi', Allah yolunda gösterecekleri hizmet ölçüsünde değişir. İslama göre 'şeref' et ve kemikte değil, renk ve biçimde değil, ancak 'takvada' en ileri olmaktadır. Bize göre, sarı saçlı bir Alman ile kıvırcık saçlı bir 'zenci', İslam olmakla şereflenmişlerse, 'din kardeşi' olurlar, manevi rütbe

> ile 'şerefleri', bu imanın gerektirdiği aşk, ahlak ve aksiyon oranında değişir. Bu fazilet yarışında, ileride olmak ise bir renk ve kafatası meselesi değildir. Yüce peygamberimiz, takva yarışına katılmayıp faziletlerle değil 'et ve kemik' üstünlüğü, 'renk ve kafatası biçiminde' şeref iddia ederek, 'cahiliye devri âdetlerine saparak' kavmiyetçilik yapmayı men etmişlerdir." (s. 110)

Arvasi'nin milliyetçiliğini Atsız'ınkinden ayıran başka bir özellik de onun "milliyetçi hümanizmi"dir. Arvasi'ye göre Türk milliyetçiliği "insani ve ilerici" bir harekettir, çünkü tüm insanlığın mutluluğunu ister. Ancak tüm insanlığın mutluluğu, "tek tek her milletin mutlu olması" anlamına gelmektedir. İnsanlık bir "yığın" değil, milletlerin toplamıdır, tam da bu nedenle milletlere saygı duymak tüm insanlığa saygı duymak, milletleri yok etmeye çalışmak ise tüm insanlığı yok etmeye çalışmak demektir. Her millet, insanlığın gelişimine kendi özgün katkısını yapar, insanlığın gelişiminde büyük ya da küçük fark etmeksizin bütün milletlerin katkısı vardır.[5] Farklı kültür ve medeniyetler birbirlerine insanlığın gelişmesi yönündeki tecrübelerini aktarmakta ve ilerleme böyle sağlanmaktadır. (s. 456)

Kuşkusuz bu "milliyetçi hümanizm" yine milliyetçiliği doğallaştırmak ve dünyanın milletlerden müteşekkil yapısını değiştirmek isteyen komünizme karşı kullanılan bir argü-

5 İnsanlığın gelişimine "büyük ya da küçük fark etmeksizin bütün milletler katkı yapmaktadır" cümlesi ilk bakışta hümanist bir nitelik taşır gibi görünse de aslında milletler arasında bir hiyerarşinin varlığının kabulü anlamına gelmektedir. Türk milleti ise elbette ki bu hiyerarşinin tepesinde yer almayı hak eden yegâne millettir: "İnsanlığa, asırlarca ve samimiyetle, hak, adalet ve hürriyet bayrağını taşıyarak sen öncülük ettin. Bu bayrağı taşımada yine sen en önde olmalısın. Bu bayrağı beşeriyeti soymak ve sömürmek için maske olarak kullanan 'kara' ve 'kızıl' emperyalizmin diktatörlerine veya madrabazlarına kaptırma. Sana, dünyanın 'bir numaralı devleti ve milleti' olmak yaraşır. Bu da ancak, 'Çağdaş Türk İslam Ülküsü' etrafında kenetlenmen ile mümkündür." *A.k.*, s. 456.

mandır. İnsanlık milletlerin toplamı olduğuna göre, insanlığın gelişimi farklı milletlerin birbiriyle iletişiminden geçtiğine göre, farklı kültür ve medeniyetler arasındaki etkileşim tüm insanlığın yararına olduğuna göre, milletler ve milliyet duygusunu ortadan kaldırmak insanlığa düşman olmak, insanlığın gelişimini ve ilerlemesini durdurmak demektir. Buradan çıkan sonuç ise komünizmin insanlık düşmanı ve gerici bir ideoloji olduğudur. Yani Arvasi, bir el çabukluğuyla, rolleri değiştirmekte, milliyetçiliği ilerici bir ideoloji olarak sunmakta, komünizmi ve onun enternasyonalizmini ise gericilikle yaftalamaktadır.

II. Yolları Birleştirmek: Türklük ve İslam

Arvasi, 1970'ler Türkiye'sinin politik konjonktüründe, milliyetçilerin İslamdan İslamcıların ise milliyetçilikten uzak durduğunu görmekte ve bundan büyük rahatsızlık duymaktadır. İslamcıların önemlice bir bölümü milliyetçileri ırkçılıkla ve faşistlikle, milliyetçilerin önemlice bir bölümü de İslamcıları "milliyet düşmanlığı"yla, "gericilik"le suçlamaktadırlar. Oysa Arvasi, milliyetçi-muhafazakâr düşüncenin "Türklükle İslam arasındaki varoluşsal ilişki" düsturuna uygun bir şekilde, din ile milliyetin "en az bin yıldan beri, bir diğeri ile kaynaşmış" olduğunu söylemekte ve "beden ruh teşbihi"ne başvurarak "Türklük bedenimiz İslamiyet ruhumuz" formülasyonunu dile getirmektedir. (s. 449)

Arvasi'ye göre "Türklükle İslam arasındaki varoluşsal ilişki" sadece birbirlerinden güç ve feyz alma, birlikte var olma ilişkisi değildir; Türklükle İslamın bir araya gelmesi "evrensel" bir nitelik taşımaktadır ve bunun "insanlık" açısından büyük bir önemi haizdir:

> "Daha İslamdan önce, 'cihan hâkimiyeti' davası güderek, insanlığa hak ve adalet götürmeye memur edildiğine inanan, zulüm idarelerine karşı 'Tanrının kırbacı' olan ve 'Tanrı-Kut'lar yetiştiren Türk, İslamiyetle şereflendikten sonra, bu ülküsüne daha âlemşümul bir karakter kazandırdı. Böylece Müslüman-Türk asırlardan beri, bütün sahte mabutları, zulüm idarelerini yıkmak yeryüzünde, 'Allah ve Resulünün' istediği adaleti ve huzuru gerçekleştirmek üzere ve 'ilay-ı kelimetullah ve nizam-ı âlem için' mukaddes savaş vererek yücelegelmektedir. Milletimizin, bu hüviyetini ve davasını çok iyi bilmek ve değerlendirmek gerekmektedir." (s. 449)

Arvasi Türklükle İslam arasındaki ilişkiyi hamasi bir üslupla "ilahi adalet için savaşmak" ve "âleme nizam vermek" gibi ulvi iddialar üzerinden açıklamakla birlikte, ikisi arasında pragmatist bir ilişki bulunduğu anlamına gelecek bir formülasyon da geliştirir. Buna göre, "milliyet duygusu, başlı başına bir ideoloji değildir". Bu nedenle de milliyet duygusunun milliyetçiliğe dönüşebilmesi için onun ideolojisini ve davasını bütün unsurlarıyla birlikte ortaya koyması gerekir. İşte milliyet duygusunu, milliyetçiliğe dönüştürecek olan ideoloji ve dava İslamdır, çünkü "'din', yalnız bir sosyal müessese olarak değil, beşer hayatına yön ve biçim veren birer 'ideoloji' olarak da rol oynamış bulunmaktadır." (s. 448-449)

Arvasi İslamı diğer ideolojilere rakip olarak görmekte, "laiklik" politikalarıyla kitlelerin İslama yabancılaştırılması neticesinde, diğer felsefi ve "Türk milletine yabancı ideolojiler"in güç kazandığını söylemektedir. Bu ideolojilerle boy ölçüşebilecek olan ve "Türk milletinin öz ideolojisi" olma niteliğini taşıyan yegâne ideoloji ise İslamdır:

> "İslamiyet, hiçbir din ile kıyaslanmayacak kadar ileri, ilmin verilerine açık, dinamik, birleştirici ve kaynaştırıcı bir sistem getirmektedir. O, kapitalizm, sosyalizm, komünizm, faşizm ve Nazizm... gibi, yabancı ideolojilerin saçtığı zehirleri bertaraf edecek bir panzehir ve hayat kaynağıdır. Bu noktada belirtelim ki, Türk Milleti'nin ve dolayısı ile Türk milliyetçiliğinin âlemşümul davası ve ideolojisi, Allah ve Resulünün davasıdır ve bunun adı İslamiyettir. Aksini iddia edenler, Türk milliyetçilerini ya tanımamakta, yahut bühtan etmektedirler." (s. 450)

Bütün sağcı ideologlar yaşadıkları dönemi bir dekadans (çöküş) dönemi olarak okur ve apokaliptik bir üslup tuttururlar: Ahlaki çöküş bütün bir insanlığı esir almıştır, geleneksel değerler ve din bir kenara atılmıştır, her yerde anarşi ve kaos hüküm sürmektedir, kıyamet yaklaşmaktadır vs. Arvasi de 1970'ler dünyasını böyle görür ve ironik bir şekilde, kendisinden önce yaşamış sayısız Batılı düşünürün yapmış olduğu "Batı'nın çöküşü" tasavvurunu, bir Türk-İslam Ülkücüsü olarak tekrar eder.

Arvasi'ye göre teknolojik zaferlere bakıp insanlığın büyük bir gelişme gösterdiğini düşünmemek gerekir; çünkü bir tarafta gecekondular bir tarafta gökdelenler vardır. Modern vasıtalar denizde, havada, karada "homurdanarak" dolaşmakta ama bu esnada fakir köylüler hâlâ yürüyerek şehre varmaya ve ellerindeki birkaç parça malı satmaya çalışmaktadırlar. Bir yanda "kara" ve "kızıl" emperyalizm, yani ABD ve SSCB uzaya astronotlar göndermekte, bir yanda ise geri bıraktırılmış ve fakir ülkeler açlıktan kıvranmaktadır. (s. 647)

Tüm bu tezat dünya manzarasının gerisinde ne vardır peki? Elbette ki modernleşen insanın dinden ve geleneksel değerlerden koparak maneviyatını yitirmesi bu manzaranın esas sebebini oluşturmaktadır:

> "Batı dünyasında, 'dinî ideolojiler'in yetersiz duruma düşmesi, entelektüellerin, hızla 'kilise'den uzaklaşmaları, Avrupa'nın kendine 'yeni bir din' bulamayışı, eğitim seviyesi arttıkça, Hıristiyan kitlelerin de kendi aydınlarını takip etmesi, sanayileşmeye paralel olarak 'sosyal ve geleneksel bağların' çözülmesi, yoğun bir etkileşme ile kitlelerin büyük bir sürtüşmeye girişmesi, Avrupa insanını büyük bir umutsuzluğun içine itti. Esasen 'ruhbanların ve din adamlarının elinde dejenere edilmiş bulunan' Ahd-i Atik ve Ahd-i Cedid, yeni Tevrat ve İncil, ısrarlı bir eğitim çabasına rağmen kitlelerce benimsenmedi. Avrupalı entelektüel, kafasında ve vicdanında teşekkül eden çıldırtıcı boşluğu, filozofların ve ideologların 'çatışkan görüşleri' arasında tatmin etmeye yöneldi. Aklını, vahyin sahasında koşturmaya kalkışan Avrupalı yalnız imanını kaybetmekle kalmadı, akıl sağlığını da tehlikeye attı. Batı, kanlı ve vahşi bir çatışmanın içine düştü. Asırlarca süren bu buhran, şimdi oradan taşarak, derece derece bütün dünyayı sarmış bulunmaktadır." (s. 616)

Aslında Allah insanları "en güzel biçimde" yaratmış, insanlık "İslam fıtratı" üzerine yaratılmıştır ama insanlar sonrasında aldıkları "terbiye" sebebiyle "küfre" bulaşmışlardır. "Kara" ve "kızıl" emperyalizm benimsedikleri eğitim sistemi ile insanlığı alçaltmaktadır. Güçlü ve zengin devletler tüm dünyanın ama özellikle "Türk ve İslam dünyasının ense köküne, bu korkunç maarif politikaları ile birer kene gibi oturmuş bulunmaktadırlar." (s. 617)

III. Türk-İslam Ülkücüsü Nasıl Yetiştirilmelidir, Misyonu Nedir?

Arvasi, hem bir pedagog olduğu için hem de hemen bütün sağ ideologlarda olduğu gibi esas meselenin "eğitim" olduğunu düşündüğünden, doğru bir eğitim ve terbiye sistemiyle, çökmekte olan Batı'nın dünyanın geri kalanına dayat-

tığı emperyalizminden kurtulanabileceğini düşünmektedir. Bunun çaresi ise İslamdan yola çıkarak kurulacak olan bir milli eğitim sistemidir:

> "Türk ve İslam dünyasının bu afetten ve beladan kurtulması için, bütün gücü ile yeniden İslam Terbiye Sisteminin hem 'âlemşümul' hem de 'milli' karakterlerinden istifade etmek üzere, muasır ihtiyaçlara göre teşkilatlanması gerekmektedir. Kuracağımız bu maarif sisteminde, yüce ve mukaddes kitabımız Kuran-ı Kerim'in şu iki ayetinden bilhassa istifade etmeliyiz. Şöyle buyurulur: 'Renklerinizin ve dillerinizin birbirine uymaması Allahın ayetlerindendir.' (Bkz. Rum Suresi, Ayet 22) ve 'Ey insanlar, gerçekten biz, sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi birbirinizle tanışasınız diye şubelere ve kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki, Allah yanında en şereflinizi, takvaca ve en ileride olanınızdır." (s. 617)

Arvasi'ye göre İslam, masonluğa, komünizme ve hümanizme benzemez, kozmopolit bir dünya kurmak istemez, ırkları, milletleri, kavimleri kabul eder ve İslamı seçen milletler millet olmak özelliklerini yitirmezler, çünkü İslam "kendisini kabul eden milletlerin, kavimlerin ve ırkların güçlenmesine ve milli hüviyetleri içinde gelişip yücelmesine de imkân hazırlamıştır." Tam da bu nedenle İslamın "cihanşümul" karakterini "enternasyonalizm"le karıştırmamak gerekmektedir. (s. 618)

Arvasi'nin İslamda dayalı milli eğitim sistemi önerisinin temelinde Türk çocuklarının ve gençlerinin "Batı klasikleri" ile değil "Türk-İslam klasikleri" ile yetiştirilmesi vardır; çünkü "hiçbir millet, kendi kültür ve medeniyetine renk ve ruh veren 'mukaddes kitabını ve 'klasiklerini' ihmal ederek, inkâr ederek, sağlıklı bir milli eğitim ortamı oluşturamaz. Şayet, böyle yapanlar mevcutsa, onlar da er geç idrak edeceklerdir ki, yanlış yoldadırlar." (s. 618)

Arvasi'ye göre Batılı eğitim sistemi "devrimbaz ataları"nın günahını çeken "kökünden kopmuş" ve "yönünü kaybetmiş" nesillerin yetişmesiyle sonuçlanmış, ortaya "şaşkın, tedirgin ve bunalmış" bir nesil çıkmıştır. Bu nesil bir yandan kendi medeniyetine yabancılaşırken, öte yandan yabancılara karşı bir kompleksle yaşamaktadır. (s. 618-619) Arvasi de döneminin diğer milliyetçi-muhafazakâr ve İslamcı ideologları gibi, gençlerin "sapkın ideolojilere" meyletmelerinin temel nedeninin Cumhuriyet ve onun modernleşme politikaları olduğunu düşünmektedir. Türk sağının Kemalizmle kurduğu ilişki de bunun üzerinden analiz edilmelidir. Türk sağının ideologları, bir kurtarıcı olarak Mustafa Kemal'e ve Milli Mücadele'ye saygı duymakla birlikte, Türk-İslam medeniyetinden kopuş anlamına gelen Cumhuriyet'in kurucu felsefesiyle uzlaşmaz bir çelişki içerisindedirler, çünkü "komünizm tehdidi"nin gerisinde, bu kurucu felsefe, yani modernleşme ve Batılılaşma bulunmaktadır. Dolayısıyla, komünizmle savaşmanın en önemli uğraklarından biri Batı medeniyeti paradigmasının karşısına Türk-İslam medeniyeti paradigmasını koymak ve eğitim sistemini de bu paradigmadan hareketle yeniden düzenlemektir. Böylelikle gençlik sapkın ve kökü dışarıda ideolojileri benimsemeyecek, Türk-İslam Ülkücüsü nesillerin yetişmesi ancak böyle söz konusu olabilecektir.

"İslam adlı ideolojinin içini doldurduğu duygu biçimi olarak milliyet", yani Türk-İslam Ülküsü, bu ülküyü taşıyacak ideal insan tipini yetiştirmek zorundadır. Arvasi, "Türk-İslam Ülkücüsü" olarak adlandırdığı bu ideal tipin özelliklerini şöyle sıralar:

- Türk-İslam Ülkücüsü her şeyden önce bir "iman adamı"dır. Türk-İslam Ülkücüsü Allaha Hz. Muhammed'in inandığı gibi inanır, "sünnet yolu"nu takip eder, sahabelerin çizgisinde ilerler.

- Türk-İslam Ülkücüsü inanmakla yetinmez, çünkü "davayı bilmek başka, davaya inanmak başka"dır. Türk-İslam Ülkücüsü "kendi kültür ve medeniyetini, dünü ve bugünü ile en dosdoğru ve ecdada layık bir biçimde bilir.
- Türk-İslam Ülkücüsü bir "aşk adamı"dır. "Aşk adamı" olmak ise "tek başına kalındığı, çetin şartlar altında yaşanıldığı, ihanet ve kahpeliklere uğranıldığı zamanda dahi, asla ümitsizliğe düşmeden, büyük bir şevkle davanın ağır yükünü omuzlarına alabilme ülkü ve ihtirasını, kendinde bulabilmek" demektir.
- Türk-İslam ülkücüsü "tam bir karakter adamı"dır, o "kendini ve mümkünse derece derece yakınlarını, tam bir oto-kritiğe tabi tutarak, varsa, aykırılıklardan ve tezattan kurtarır. Kendini, ülküsünün müşahhas bir temsilcisi hâline getirmeye gayret eder. Konuşmadan çok, yaşayışı ile davasını savunur. Bu nokta çok önemlidir. Karakter, fikirlerle davranışlar arasındaki ahenk ve intibakı ifade eden bir ahlak terimidir." (s. 450-451)

Peki, Arvasi'nin Türk-İslam Ülkücüsüne biçtiği esas misyon nedir? Burada karşımıza Alman Nazizmi ve İtalyan faşizmindekine benzer bir "yeniden doğuş" miti çıkmaktadır.[6] Türk-İslam Ülkücüsü "İslamda diriliş" hareketini başlatacaktır. Çünkü Arvasi'ye göre İslam dünyasında bir "uyanış" ve "diriliş"ten çok, bir "çözülme" ve "yıkılma" söz konusudur:

> "Biz, şu veya bu İslam ülkesinde -mevcut kuvvet dengesinin ataletinden faydalanarak- yükselebilen 'seslere' ve 'kıpırdanışlara' uyanma ve dirilme diyemiyoruz. (...) Şu anda, İslam dünyasında 'uyanma ve dirilme' ifade edecek bir sosyal, ekonomik ve politik gelişmeye şahit olunmadığı gibi, maalesef 'dinî ve fikrî' manada da bir silkiniş yoktur." (s. 627)

"Diriliş"le kastedilen ise "geçmişin o görkemli günlerine geri dönüştür" ve diriltilecek olan Türklerin "İslamla

6 Faşizm ve "yeniden doğuş miti" ile ilgili olarak bkz. Griffin Roger, *Faşizmin Doğası*, çev. Ali Selman, İletişim Yayınları, 2014.

şereflendikten sonra sahip oldukları "ilay-ı kelimetullah ve nizamı âlem davası"dır. Bu ise Osman Turan'ın "Türk cihan hâkimiyeti mefkûresi" ile aynı anlama gelmektedir. Müslüman Türk milleti Allah tarafından seçilmiştir ve görevi Allahın kelamını ve adaletini dünyaya yaymak, dünyaya ilahi bir nizam getirmektir. Bu seçilmişlik nedeniyle Türk milletinin özsel olarak sahip olduğu bir mefkûresi, bir ideali vardır, o da tüm dünyaya hâkim olmaktır.

Arvasi, "İslamda diriliş"i şöyle tarif etmektedir:

> Herkes bilsin ki, biz, imanımız ve İslamımızı soysuzlaştırmadan en ileri hamlelere talibiz. Ecdadımız ispat etmiştir ki, İslam, doğru, güzel, iyi ve helal olan bütün gelişmelere ve hamlelere açıktır. Biz, ecdadın, bu çizgisinde, gelecek çağlara doğru imanla, ilimle, teknikle, güzel, doğru, iyi ve helal olan bütün değerlerle birlikte yürüyeceğiz. Bizim medeniyetimiz, yeniden ve en güçlü biçimde mabetlerimizin, laboratuvarlarımızın ve sanat abidelerimizin yüce atmosferinde filizlenip, dal budak salacaktır. Biz Osman'ın rüyasına benzer bir rüya görüyoruz. Bu rüyayı, Osman gerçekleştirmişti. Şimdi sıra Türk-İslam ülküsüne bağlı ve "diriliş İslamda" diye coşkun bir heyecan içinde ayağa kalkan genç "Oğuz çocuklarında"dır. (s. 631)

Dolayısıyla, Türk-İslam Ülkücülerine düşen, İslamın kökenlerine ve "asr-ı saadet"e dönüş değildir, idealize edilen ve diriltilmek istenen geçmiş, emperyal geçmiştir; Türkler yeniden dünya hâkimiyeti için mücadele etmeli ve yeniden emperyal bir Türk-İslam devleti kurmalıdırlar. Bu ise sadece Türk milletinin değil, bütün insanlığın kurtuluşu anlamına gelecektir, çünkü enternasyonalizme karşı milletler ve milliyetlerin varlığı bu şekilde korunabilecek, bu ise insanlığın varlığını devam ettirmesi anlamına gelecektir. İroni tam da buradadır: Diğer milletlerin ve milliyet duygusunun yeryü-

zünden silinmemesi, ancak tek bir milletin ve milliyet duygusunun, yani Türk-İslam Ülküsüne dayalı Türk milliyetçiliğinin dünyaya egemen olması ile ve "âleme nizam vermesi" ile söz konusu olabilecektir

Sonuç

Ülkücü Hareket'in 1970'lerin ortalarından itibaren hızlanan İslamileşme süreci 12 Eylül darbesine doğru gidilirken iyice ivme kazanmış, 12 Eylül darbesinin ardından ise özellikle cezaevine giren ülkücü kadrolar hızla İslami bir yaşam tarzını benimsemişlerdir. Bunun gerisinde yatan asıl etmenin ise, yıllara yayılan İslamileşme sürecinin üzerine, darbeyle yaşanan hayal kırıklığının eklenmesi olduğu söylenebilir. Darbeye kadar devlete hizmet ettiğine, devletin bekası adına ölüp öldürdüğüne inanan ülkücü kadrolar, devletin kendilerine yönelik tavrının şaşkınlığı içerisinde, cezaevindeki maneviyat arayışlarının temeline İslamiyeti yerleştirmişlerdir. Cezaevine, Yusuf peygamberin kardeşleri tarafından atıldığı kuyuda yaşadığı çileye atıfla "Yusufiye medresesi" adının verilmesi bununla ilgilidir. Bu sürece paralel bir şekilde vuku bulan İran İslam devrimi ise, İslamizasyon sürecini çok daha artıracak, ülkücü kadrolar siyasal İslama daha fazla sempati duymaya başlayacaklar, bir bölümü de milliyetçilikten bütünüyle vazgeçip İslamcı olacaktır.

Darbenin etkileri geçmeye başlayıp çok partili hayata yeniden dönüldüğünde, Türk-İslam Ülküsü fikriyatından etkilenen kadrolar önce MÇP/MHP içerisinde etkinlik göstermeye çalışacaklar, ancak Türkeş'in liderliğini bertaraf edemeyeceklerini anlayınca, 1993 yılında parti yönetimine yönelik çok sert eleştirilerde bulunarak partiden ayrılacak-

lar ve Muhsin Yazıcıoğlu liderliğinde Büyük Birlik Partisi'ni kuracaklardır.

12 Eylül'e doğru giderken Ülkücü Hareket'in yaşadığı İslami dönüşüm ve darbe sonrasında yaşanan ideolojik ayrışma, Türkiye tarihinden ayrı bir şekilde ele alınamaz. Türkiye tarihini merkez-çevre, devlet-toplum gibi ikilikler üzerinden okuyan ve akademiye de hâkim olan paradigmaya göre, Türkiye siyasetinde temel kutuplaşma "ceberut devlet"le halk ya da aynı anlama gelmek üzere "Batıcı elitler"le "mütedeyyin kitleler" arasındadır. Buna göre, yaklaşık 80 yıl boyunca ülkeyi Kemalizm adlı resmî ideolojiyle yöneten, sınıflar üzeri bir bürokratik elitle demokrasi talep eden mütedeyyin kitleler ve onların temsilcileri olarak merkez sağ partiler arasında bir mücadele yaşanmış, AKP'nin iktidara gelişi de bu mücadelenin neticesinde söz konusu olmuştur.[7]

Oysa söz konusu paradigmanın ne Türkiye'nin Soğuk Savaş'taki pozisyonunu, ne emperyalizmle ilişkisini, ne de 1960'lardan sonra hızla politize olan işçi sınıfını ve 12 Eylül darbesine kadar süren iç savaşı açıklama gücü vardır. Çünkü devlet-toplum ya da merkez-çevre üzerine inşa edilmiş okuma biçimleri, Türkiye'yi ve hatta öncesindeki Osmanlı'yı "nevi şahsına münhasır" toplumsal formasyonlar olarak görmekte ve ne emperyalizmle olan ilişkileri ne de sınıf mücadelelerini analizlerine dâhil etmektedirler.

Oysa modernleşen Türkiye'nin tarihi, geç kapitalistleşmenin ve dolayısıyla da emperyalist dünya sistemi içerisinde bağımlı bir konumda yer almanın tarihidir. Özellikle

7 AKP otoriterleşmeye başladıktan sonra ise, söz konusu paradigma, kendisini yanlışlamamak adına, AKP'nin devletleştiğini ve neo-Kemalist bir karaktere büründüğünü söyleyebilmiştir. Oysa otoritarizm farklı ideolojilerin ortak paydası olabilir ama onları aynı kılmaz. Kemalizmle AKP'nin içerisinden geldiği siyasal İslam; farklı ideolojiler, farklı dünya görüşleridir.

İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra Türkiye yönetici sınıfı Türkiye'nin jeopolitik konumunu kullanarak emperyalizm açısından işlevsel bir politik pozisyon almak istemiş, Soğuk Savaş'ın cephe ülkelerinden biri olmaya herkesten daha çok heves duymuştur. Bu ise henüz daha ortada "komünizm tehdidi" yokken şiddetli bir antikomünizmin siyaset sahnesine damgasını vurmasıyla sonuçlanmıştır. Bu antikomünist teyakkuz hâli, tek parti sonrası rejimin milliyetçi-muhafazakâr bir şekilde restorasyonu bağlamına yerleşmiş, bir yandan inkılabın laiklik anlayışı giderek "ılımlı" bir niteliğe büründürülürken öte yandan din ve milliyetçilik komünizm tehdidine karşı araçsallaştırılmış, kontrollü bir İslamizasyon devlet politikası hâlini almıştır.

İslamizasyonun derinleşmesi ise "komünizm tehdidi"nin bir paranoya olmaktan çıkarak ete kemiğe büründüğü 60'lı yılların ortalarından itibaren söz konusu olmuştur. Türkiye İşçi Partisi'nin 1965 seçimlerinde kazandığı başarı, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun kuruluşu ve işçi sınıfının politik bir aktör olarak siyaset sahnesine çıkması ve gençliğin sosyalist fikirlerle tanışması, devletin İslamizasyon politikalarını hızlandırmıştır. Aynı süreçte milliyetçi-muhafazakâr devletlû entelijansiya da, ideolojik hegemonyanın tesisi adına İslama araçsal bir nitelik kazandırmaya, milliyetçiliği İslamla tahkim etmeye çalışmıştır.

Ülkücü Hareket'in İslamize oluşu da hiç şüphesiz bu sürecin bir parçası olarak ele alınmalıdır. Emperyalizmle olan ilişkiler ve Soğuk Savaş'taki antikomünist cephe ülkesi konumu, solun yükselişine mukabil İslamizasyonun derinleşmesini beraberinde getirmiş, kitabi ve seküler bir milliyetçiliğin yeterince motive edemediği Sünni Türk

Anadolu taşrasına mensup gençler için komünizme karşı savaş cihat niteliğine büründürülmüş ve mükâfat olarak cennet vadedilmiştir. Hem devlet hem de MHP'nin yönetici kadrosu kontrollü bir İslamizasyon öngörmüş olsa da, işler istendiği gibi gitmemiş, İslamizasyon, 12 Eylül sonrasında Ülkücü Hareket'in ana gövdesinden değilse de kısmi olarak bölünmesiyle sonuçlanmıştır.

Devlet açısından bakıldığında ise İslamizasyona açılan kapıların neticesi AKP iktidarı olmuş, bu kapılardan giren AKP "yeni bir rejim" tesisine girişmiştir. Anayasal düzlemde bir değişiklikten henüz söz etmek mümkün olmasa da, AKP'nin 1923'ün kurucu paradigmasından farklı bir paradigmaya ve başka bir kuruluş felsefesine sahip olduğu, bunun da merkezinde dinin bulunduğu açıktır. AKP, bir şeriat rejimini değilse de, üst ilkesi din olan bir rejimi tesis etme yolunda hayli yol almıştır ve bu süreç devam etmektedir.

Kaynakça

Argın, Şükrü, "Siyaset'in Taşrasında Taşranın Siyasetini Tahayyül Etmek", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce (Muhafazakârlık)*, Cilt 5, (ed. Ahmet Çiğdem), İletişim Yayınları, 2003.

Arslan, Emre, "Faşizmin Siyaseti: MHP'nin İktidar Bloğu Karşısında Değişen Strateji ve Konumları", *Praksis*, Sayı 5, 2002.

Arvasi, S. Ahmet, *Türk-İslam Ülküsü I-II-III*, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul, 2013.

Arvasi, S. Ahmet, *Türkiye'de Şark Meselesi ve Alınacak Tedbirler*, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul, 2009.

Atabay, Mithat, "Anadoluculuk", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce (Milliyetçilik)*, Cilt 4, (ed. Tanıl Bora), İletişim Yayınları, 2002.

Atsız, Nihal, *İçimizdeki Şeytan*, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 1997d.

Atsız, Nihal, *Türk Ülküsü*, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Atsız, Nihal, "Kurtulmamış Türkeli", *Atsız Mecmua*, Sayı 17, 1932.

Atsız, Nihal, "Ahlak", *Bozkurt*, Sayı 11, 1941.

Atsız, Nihal, *Makaleler IV*, İrfan Yayımcılık, İstanbul, 1997a.

Atsız, Nihal, *Makaleler III*, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 1997b.

Atsız, Nihal, *Türk Tarihinde Meseleler*, İrfan Yayıncılık, İstanbul, 1997c.

Beyaz, Yasin, *Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası Edebiyat-Toplum-Din-Siyaset*, İşaret Yayınları, 2013.

Bora, Tanıl ve Kemal Can,*Devlet ve Kuzgun 1990'lardan 2000'lere MHP*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004.

Bora, Tanıl ve Kemal Can, *Devlet Ocak Dergâh 12 Eylül'den 1990'lara Ülkücü Hareket*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2000.

Bora, Tanıl, *Türk Sağının Üç Hâli*, Birikim Yayınları, İstanbul, 2010.

Dubiel, Helmut, *Yeni-Muhafazakârlık Nedir*, çev. Erol Özbek, İletişim Yayınları, İstanbul, 1998.

Emre, Akif, "Nurettin Topçu'da Öteki Dünyalar", *Hece*, Sayı 109, 2006.

Feyizoğlu, Turhan, *Fırtınalı Yıllarda Ülkücü Hareket*, Ozan Yayınları, 2000.

Griffin Roger, *Faşizmin Doğası*, çev. Ali Selman, İletişim Yayınları, İstanbul, 2014.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Başmakalelerim-2*, Büyük Doğu Yayınları, 1995.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Çerçeve 4*, Büyük Doğu Yayınları, 2000.

Kısakürek, Necip Fazıl, *İdeolocya Örgüsü*, Büyük Doğu Yayınları, 2007.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Hadiselerin Muhasebesi*, Büyük Doğu Yayınları, 2009.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Moskof*, Büyük Doğu Yayınları, 2010a.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Çerçeve-6*, Büyük Doğu Yayınları, 2010b.

Kısakürek, Necip Fazıl, *O ve Ben*, Büyük Doğu Yayınları, 2011.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Sosyalizm, Komünizm ve İnsanlık*, Büyük Doğu Yayınları, 2012.

Köker, Levent, "Liberalizm-Muhafazakârlık İlişkisi Üzerine", *Demokrasi Üzerine Yazılar*, İmge Kitabevi Yayınları, 1992.

Landau, Jacob, *Türkiye'de Sağ ve Sol Akımlar*, çev. Erdinç Baykal, Turhan Kitabevi, Ankara, 1979.

Löwy, Michael, *Dünyayı Değiştirmek Üzerine Karl Marx'tan Walter Benjamin'e Siyaset Felsefesi Denemeleri*, çev. Yavuz Alogan, Ayrıntı Yayınları, 1992.

Mollaer, Fırat, "Türk Sosyalizmine Bir Katkı", *Hece*, Sayı 109, 2006.

Müftüoğlu, Mustafa, *Milli Şef Döneminde Çankaya'da Kâbus 1944 Turancılık Davası*, Başak Yayın Pazarlama, İstanbul, 2005.

Nietzsche, Friedrich, *Deccal*, çev. Oruç Aruoba, İthaki Yayınları, 2003a.

Nietzsche, Friedrich, *Ahlakın Soykütüğü Üzerine*, çev. Ahmet İnam, Say Yayınları, 2003b.

Nisbet, Robert, *"Muhafazakârlık", Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi*, Der. Tom Bottomore, Robert Nisbet), Verso Yayınları, 1990.

Onur, Hüdavendigar, *S. Ahmet Arvasi Kronolojisi*, Biyografi Net Yayınları, İstanbul, 2011.

Ozan, Ebru Deniz, *Gülme Sırası Bizde 12 Eylül'e Giderken Sermaye Sınıfı, Kriz ve Devlet*, Metis Yayınları, İstanbul, 2012.

Öğün, Süleyman Seyfi, "Nurettin Topçu Üzerine Bazı Dikkatler", *Nurettin Topçu'ya Armağan*, Ed. Ezel Elverdi, Dergâh Yayınları, 1992a.

Öğün, Süleyman Seyfi, *Türkiye'de Cemaatçi Milliyetçilik ve Nurettin Topçu*, Dergâh Yayınları, 1992b.

Özdoğan, Günay Göksu, *Turan'dan Bozkurt'a Tek Parti Döneminde Türkçülük*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2001.

Taşer, Dündar, *Mesele*, Töre-Devlet Yayınları, 1979.

Tekin, Nergishan, *Nihal Atsız*, Kariyer Yayınları, İstanbul, 2015.

Topçu, Nurettin, *Ahlak Nizamı*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1999.

Topçu, Nurettin, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, Dergâh Yayınları, 1978.

Topçu, Nurettin, *Ahlak Nizamı*, Dergâh Yayınları, 1999.

Topçu, Nurettin, *İradenin Davası Devlet ve Demokrasi*, Dergâh Yayınları, 2004.

Turan, Osman, *Türkiye'de Siyasi Buhranın Kaynakları*, Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul, 1969.

Türkeş, Alparslan, *Temel Görüşler*, Orkun Yayınları, Ankara, 1979.

Yaşlı, Fatih, "Bir Uzlaşmanın Tarihçesi: Türk Sağı, Devlet ve AKP", *Hegemonyadan Diktatoryaya AKP ve Liberal-Muhafazakâr İttifak* içinde, Der. Yaşlı Fatih & Sümer Çağdaş, Tan Kitabevi Yayınları, 2010

Yıldırım, Ergün, "Nurettin Topçu'da Sosyolojik Tahayyül: Yerli Eleştirel Sosyal Teori", *Hece*, Sayı 109, 2006.

Yılmaz, Rasih, *Toros Yüzlü Adam: Osman Yüksel Serdengeçti*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2006.

Dizin

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) 1, 9, 13, 20, 94, 96, 97, 168, 170, 173
Ali, Sabahattin 23, 24, 25, 28
Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 14, 74, 75, 104, 149, 161
Ancien Regime 70, 72, 148
anti-modernist 69, 134
anti-modernizm 94
antikapitalizm 20, 68, 69, 72, 75, 83, 84, 89, 94
antikomünizm 9, 14, 15, 17, 19, 20, 31, 61, 63, 65, 66, 68, 69, 73-75, 77, 82, 83, 86, 87, 94, 100, 102, 105, 148, 149, 169
Arvasi, Abdülhâkim 99
Arvasi, Seyyid Ahmet 17-20, 97, 100, 141, 152-166, 171, 172
Atsız Mecmua 28, 31, 171
Atsız, Nihal 16, 17, 19, 21, 25, 27, 31, 32, 40, 144, 145, 151, 173
Atsızcılar 67, 145
Aydınlar Ocağı 151, 152, 153

Başyüce 100, 116, 117, 118, 120, 121, 133, 136, 137, 139
Başyücelik Devleti 19, 100, 114, 115, 116, 118, 120-131, 133, 134, 137, 138, 139
Baykal, Rıfat 142, 143, 172
Bekine, Abdülaziz 76
biyo-politik 20, 96, 116, 120, 122, 123, 126, 129
biyo-siyaset 26
Bora, Tanıl 17, 171
Boratav, Pertev Naili 23, 28
Büyük Doğu 18, 96, 97, 100, 110, 115, 116, 125, 126, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 172

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) 15, 105, 106 107
Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) 29, 141-144, 153

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) 169
devrimci muhafazakârlık 88
Dokuz Işık 142

Ecevit, Bülent 105
Engels, Friedrich 71, 101
Erbakan, Necmettin 110

faşizm 16, 19, 20, 25, 27, 48, 93, 145, 161, 165
Foucault, Michel 134

Gökalp, , Ziya 26, 28, 32, 75, 80

Hareket 76, 77
Hasan Âli Yücel 21
Hüseyin Namık Orkun 31, 42
ırkçı-Turancı 24, 25, 67

içtimai ırk 154, 155, 156, 157
İdeolocya Örgüsü 115, 116, 123, 124, 125, 172
imam-hatip 15, 138
İran devrimi 134
Irkçılık-Turancılık 24, 25, 29, 67, 146
İslamcılık 16, 73, 81, 116, 134, 135, 149
İslamizasyon 10, 16, 146, 148, 152, 167, 169, 170
İslamizasyonda/dinselleşme 152
Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) 135

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) 9, 10
Kemalist 12, 13, 73, 142, 149, 151, 168
Kemalizm 12, 168
Kısakürek, Necip Fazıl 17, 18, 19, 96-132, 134-139, 146, 171, 172
Komando kampları 143
Komünist Manifesto 71, 101
komünizm 15, 23, 61, 62, 68, 73, 83, 86, 87, 88, 101, 103, 150, 151, 161, 164, 169
Kürt(ler) 54, 58, 59, 60, 67, 156

Marx, Karl 1, 71, 101, 172
Mason 35, 80, 128, 163
millet mistikleri 19, 93
milli irade 93, 94, 106, 117, 118, 136
Milli Selamet Partisi (MSP) 110
Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) 109, 110, 151
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) 18, 30, 66, 67, 105, 107-109, 112, 142, 143, 145, 146, 153, 167, 170, 171
modernite 69, 70, 72, 75, 77, 83, 86, 134, 135
modernleşme 10, 11, 12, 13, 72, 73, 82, 83, 84, 97, 133, 135, 149, 164
Moskof 61, 62, 102, 103, 104, 110, 172

nasyonal sosyalizm 26, 35, 48, 89, 143
NATO 14, 143
Nâzım Hikmet 64, 65
neo-Kemalist 168
Nihal Atsız 16, 17, 18, 19, 21, 25, 27, 31, 32, 40, 144, 145, 151, 173
Nurettin Topçu 17, 18, 68, 75, 76, 150, 171, 172, 173

Olağanüstü Hâl (OHAL) 9, 10
Orhun 21, 25, 28
Osmanlı İmparatorluğu 10-13, 33, 36, 41, 42, 61, 68, 80, 132, 145, 168
Osmanlı/Türkiye 11, 12
Ötüken 31

ruhçu sosyalizm 86, 88, 90, 91, 93
Rus(lar) 54, 61-63, 74, 102
Rusya 35, 61, 102, 103

Saracoğlu, Şükrü 21, 23, 28, 65
Serdengeçti, Osman Yüksel 144, 173
siyasal İslam 148, 168
Soğuk Savaş 14, 16, 61, 65, 66, 68, 74, 100, 143, 168, 169
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) 14, 40, 66, 149, 161
soy Türkçü 151

Taşer, Dündar 141, 142, 143, 173
Togan, Zeki Velidi 25, 28, 31
Topçu, Nurettin 17, 18, 68, 75, 76, 150, 171, 172, 173

Turan(cılık) 24-26, 29, 34, 37-40, 66, 67, 75, 80, 146, 172
Turancı 24, 25, 26, 38, 67, 75
Turancılık 25, 29, 34, 37, 39, 40, 66, 80, 146, 172
Türk Milliyetçiler Derneği 76
Türk sağı 9, 10, 11, 15, 16, 77, 97, 104, 137, 144, 148-150, 171
Türk-İslam Sentezi 109, 148, 151, 153, 154
Türk-İslam Ülküsü 17, 19, 20, 141, 153, 154, 164, 167, 171
Türkçü faşizm 16, 17, 19, 20, 25, 27, 145, 157
Türkçülük 21, 30, 32, 35, 37, 38, 46, 52, 62, 67, 173
Türkeş, Alparslan 25, 29-31, 105-109, 111, 141-143, 145, 146, 153, 167, 173
Türkkan, Reha Oğuz 25, 31, 53

Ülkü Ocakları 145
Ülkücü Hareket 17, 18, 40, 66, 67, 74, 109, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 152, 153, 167, 168, 169, 170, 171, 172

yeni Türkiye 20, 136, 137, 138, 139
Yücel, Hasan Âli 21

15 Temmuz 2016 gecesi, kırk yılı aşkın süredir devletin içerisinde örgütlenen bir İslami yapılanma, geçmişte gayriresmî koalisyon ortaklığı yürüttüğü başka bir İslami yapılanmaya yönelik bir askerî darbe girişiminde bulundu. Bu darbe girişimi, Türkiye İslamcılığının iki farklı kolu arasındaki güç ve iktidar mücadelesinin silahlı çatışmaya ve potansiyel bir iç savaşa dönüşmesinden başka bir şey değildi.

Türkiye tarihini merkezle çevre, devletle toplum, Batılılaşma yanlısı elitlerle mütedeyyin halk kitleleri, vesayetçi rejimle demokrasi güçleri arasındaki mücadelenin tarihi olarak okuyan liberal paradigma, elbette ki bu darbe girişimini anlayamayacak ve açıklayamayacaktı. Oysa söz konusu tarihi, devletle Türk sağı arasındaki "antikomünist mutabakat" ve "dinselleşme" üzerinden okuyan bakış açısına göre her şey gayet netti: Emperyalizmin ve devletin, komünizmle mücadele adına ikbal kapılarını sonuna kadar açtığı siyasal İslamın iki farklı fraksiyonu, önce birlikte devleti ele geçirmiş ve yeni bir rejim inşasına soyunmuş, sonra da rejimin sahipliği üzerine bir güç mücadelesine girişmişlerdi.

İşte elinizdeki çalışmanın çıkış noktasını bu mutabakat oluşturuyor. Fatih Yaşlı, bu yeni kitabında, antikomünizmin ve dinselleşmenin Türkiye'deki düşünsel kökenlerini Nihal Atsız, Necip Fazıl, Nurettin Topçu ve Ahmet Arvasi üzerinden araştırıyor, metinler ve olaylar arasında bir yolculuğa çıkıyor, "arkeolojik bir kazı çalışması"na girişiyor. *Türkçü Faşizmden "Türk-İslam Ülküsü"ne,* günümüzü ve yaşadıklarımızı anlamak için mutlaka okunması gereken bir çalışma, Türk sağı incelemeleri külliyatına yapılmış önemli bir katkı.

15 TL, KDV DAHİL